

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum
Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant**

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

Aprilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

A P R I L I S .

I.

Quaecumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus.
Rom. 15.

Considera, quam singulare beneficium DEUS nobis praestiterit, relicto thesauro tam pretioso, tam inexhausto, qualis est ille Divinae Scripturae. Fuerunt istae citra medium ab ipso ore proprio dictatae; & ideo scripturae appellantur non compositiones. *Quaecumque scripta sunt, non Quaecumque composita sunt.* quia Prophetis non erat opus labore vel studio, quemadmodum aliis sanctis, cum libros conscriberent; sed scribebant solum, quod illis paulatim dictabatur, & totum statim intelligebant. Et uti Dictator erat felicissimus, ita illis tantum erat laborandum, ut dictantem sequerentur. Et hoc est, ad quod David videretur allusisse, cum dixit: *Lingua mea calamus scribae, velociter scribentis.* Pl. 44. Jam vero omnes istae scripturae Divinae, de quibus loquimur, tam pretiosae, *quaecumque scripta sunt*, ordinantur ad profectum nostrum, *ad nostram doctrinam scripta sunt.* Quia non alia DEO fuit dandi necessitas, nisi ad instructionem nostram. Et ideo vide, quam obli-

geris ad reddendas illi gratias pro instructione tam copiosa, tam solida, & fundata, qualis illa est, quam ex ejus ore hausisti. Hic dicere profecto convenit: *In doctrinis glorificate Dominum.* H. 25. 15.

2. Considera omnem doctrinam, ut sit perfecta, debere esse utilem, utilem intellectui, & utilem voluntati, & talis est doctrina, quam tu reperis in scripturis divinis: *Ego Dominus DEUS tuus docens te nulla.* Isa. 44. 17. Est utilis intellectui, quia ubi Doctrina est speculativa, verum docet, & falsum impugnat. Est etiam utilis voluntati, quia, ubi doctrina est practica, abstrahit a malo, & inducit ad bonum. Idcirco dicitur: *Omnis scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum.* 1. Tim. 3. Hoc est, utilis est ad docendum & ad arguendum, in quantum est speculativa, utilis est ad corripiendum & ad erudiendum, in quantum est practica, ad corripiendum de malo, ad erudiendum in bono. O quam perfecta igitur est haec do-

U

Et

R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

ctina, quam DEUS tibi dedit! certe tanto magis crescere in te debet affectus gratitudinis, quanto vides esse verius, *Quaecunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt*, neque scripta ad dandam nobis doctrinam qualemcunque, sed dignam DEO, hoc est, perfectam. Miseros illos omnes, qui non solum talem doctrinam aspernantur, sed etiã dedignantur. *Loquentem perfecte abominati sunt.* Amos 5. 10.

3. Considera finem primarium dandi nobis instructionem tam perfectam, qualis in Divinis scripturis continetur, fuisse, ut excitaret languorem nostrum circa consecutionem felicitatis æternæ, quæ est finis ultimus, ad quem sumus conditi. Quia æterna felicitas, ut cernis, bonum est maximum, sed & arduum, & idcirco sæpe spem amittimus illam consequendi. Quantum enim ejus magnitudo allicit, tantum arduitas absterret. Quid igitur fecit Dominus? scripturas suas tam speculativas quàm practicas ita disposuit, ut omnestendant ad tribuendam nobis ejus arduitatis victoriam duabus rebus: dando scilicet mirifica præcepta & exempla patientiæ, & dando pariter mirifica præcepta & exempla consolationis, quam affert patientia. Incredibile est, quantum hæc duo nos juvent ad superandam arduitatem, quam habet consecutio beatitudinis æternæ, atque adeo ad augendam spem. Et his, si rite perpendas, plenæ sunt scripturæ. Unde dicitur: *Quaecunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem scriptura-*

rum, hoc est, per patientiam, de qua legitur in scripturis, & per consolationem, de qua legitur in scripturis habeamus. O si vel uno die proponeretur tibi foret ponderare præcepta exempla tam mira, quæ sacra pagina nobis representant in utroque generis tam patientiæ, quàm consolationis beatum te! Tantum repente hinc accederet intellectus, tantus vigor inluntati, ut nulla unquam difficultas posset absterre. Ego non possum hoc loco illa tibi memorare, cum sint innumera. Potes, si velis, illa colligere, quia scripturæ non sunt tantus conclusus, sed campus patens, de quacunque itur, colliguntur flores.

4. Considera scripturas sacras istâ patientiâ, & consolatione non solum agere, ut diximus, sed easdem etiam infundere. Unde cum dicitur *per patientiam scripturarum*, & *per consolationem scripturarum*, non solum verborum sensus est, de quibus legitur in scripturis. Sed etiam, quæ infunduntur in scripturis. Quia DEI verba connexa sunt operi, & idcirco vim habent stupendam non solum imprimendi, sed & infundendi, quod volunt. Proponunt tibi patientiam, de qua diximus, proponunt consolationem, & eodem tempore ita illam tibi instillant, ut mireris subitam tui metamorphosin. Hinc dicebatur de Christo: *in potestate erat sermo ejus.* Luc. 4. 32. Non solum, quia ipse semper ex se loquebatur, ex suo spiritu, suo sensu, & non ut antiqui Prophetæ, qui idcirco eundem repetebant: *Hæc dicit Dominus.*

Sed etiam quia in loquendo habebat
tam raram Emphasim, tam stupendam
energiam, tam insolitam efficaciam,
ut totum statim obtineret, quod vo-
lebat. Vix dixerat Marthæo quan-
tumvis mille laqueis illigato fœnori &
amoti pecuniæ: *sequere me*, & mox
habuit instar pueruli sequacem. Jam
verò isti similis est potestas scriptura-
rum, si eâ, quâ decet, dispositione le-
gantur. Infundunt, quod volunt.
Atque ita in proposito nostro infun-
dunt patientiam, infundunt consolati-
onem. Patientiam infundunt, effi-
ciendo, ut voluntas, quæ primò à pa-
tienti abhorrebat, jam incipiat ama-
re. Consolationem infundunt, effi-
ciendo, ut intellectus, qui primò totus
erat obnubilatus, serenetur, &
magnâ claritate cognoscat, verum
hominis bonum in hac terrâ demum
aliud non esse, quàm pati pro DEO.
*Omne gaudium existimate fratres mei,
in tentationibus variis incideritis.*
Jac. 1. 2. Scio equidem etiam alios
libros bonos aliquando parere similem
effectum, sed modo valde diverso.
Quia nunquam vel tantâ celeritate,
vel tantâ profunditate hoc præstant.
At sermo Divinus ô quantum pene-
trat! *Vivus est sermo DEI, & efficax,
& penetrabilior omni gladio ancipiti.*
Heb. 4. 11. Vivus est, quia etsi fortè
non operetur, potest tamen operari:
at efficax est, quia etiam operatur. Et
nilis est sermo Divinus, *Vivus & effi-
cax.* Ecce! quàm sit efficax: *Pene-
trabilior est omni gladio ancipiti.* Quid
est instar gladij penetrare, nisi tranlire

simul & cum summâ celeritate, & cum
summâ profunditate; Hoc ille facit.
Si porro scire velis, quare compareretur
gladio ancipiti; ob id ipsum sit, quod
dicebam, quia simul duas victorias
reporat, unâ acie vincit intellectum,
alterâ voluntatem, atque ita subitò
totum redigit in potestatem.

5. Considera, quàm sit æquum, ut
his positis te impendas lectioni scri-
pturarum, saltem quoad illam par-
tem, cujus pro conditione status es
capax. Verum est, quòd lectio scri-
pturarum non debeat esse, qualis est
illa aliorum librorum, sed potius atten-
ta quædam meditatio. Hoc enim
obsequium convenit illi Domino, qui
in illis ore proprio loquitur. Unde
non invenes S. Davidem unquam u-
surpasse solum lectionis nomen, sed
potius *meditationis. Legem tuam me-
ditatus sum. Meditabar in mandatis
tuis. Meditabor in justificationibus
tuis. Prævenere oculi mei ad te di-
luculo, ut meditrer eloquia tua.* Pl. 118.
Hoc nî fiat, alio modo non potest ob-
tineri fructus, qui quæritur. Quia
profundissima sunt DEI verba: pro-
fundè erui oportet: *Beati, qui ser-
vantur testimonia eius.* Pl. 118. 2. Non
dicit, *qui legunt*, sed *qui scrutantur*:
quia ad deregendas auri venas non
sufficit aratro leviter obire terram, ne-
cesse est ligonibus interiora viscera pe-
netrare. Neque despondeas ani-
mum, si initio non assequeris: quia
etiam Eunuchus Regina Candacis non
intellexit primò, quod iterum iterum-
que in curru suo legebat ex Prophetâ

Isaïa: *Putasne intelligis, qua legis?* Act. 8. 30. Quia tamen agebat miser ex parte sua, quidquid poterat, perlegendendo scripturas, etsi non intelligeret, DEUS modum reperit explicandi. Idem tibi continget. Amò etsi nullum habeas Philippum, ut Eunuchus habuit, interpretem, nihil refert. *Inspiratio omnipotentis dat intelligentiam.* Job 32. 8. *Supplebit Dominus per inspirationes internas, prout fecisse vides in tot simplicissimis puellis, quæ monasterio suo conclusæ cœlesti dono mirificè profecerunt ex illis verbis Divinis, quæ à nemine unquam exponi audierunt.* Sint igitur verba illa gratus cibus, nec dies prætereat, quo non ex his aliquid rumineris. *Ista tibi sensim tollent gustum inutilium librorum. Quid enim paleis ad triticum? dicit Dominus.* Jer. 23. 28. à vanâ conversatione abstrahent, afficient ad orationem, alienabunt ab otio, linguam reformabunt,

subministrando pissimorum sensum materiam, & super omnibus cunctis difficultatibus, quæ in tali rituali occurrunt, præcipuum remedium suppeditabunt. Ita ut patientiam, sentias consolationem prout senserunt nobiles illi Machabei, qui afflictis, detestati, desperati, vexati nihilominus nihil se de hoc mundi indigere gloriabantur: *cum nullo horum indigeremus, & quæ ob causam? solum quia scias habebant solatij in scripturis Divinis, illorum manus quamvis armis operata continuo solvebant: Habebant solatio sanctos libros, qui sunt in manibus nostris.* 1. Mac. 12. 9. *Nec quod mireris. Quoniam iste precipuus finis est, ad quem dixi Divinas scripturas ordinari. Quæcumque scripturæ sunt, ad nostram doctrinam scriptæ sunt per patientiam, & consolationem scripturarum spem habeamus.*

II.

In omnibus operibus tuis memorare novissima tua, & in æternum non peccabis. Eccl. 7. 40.

1. **C**onsidera, quanti in hoc misero mundo faciendum sit nunquam lethâliter peccare. Hoc illud donum est, pro quo obrinendo sancti tot precibus Cœlum fatigârunt. Et tamen fidei doctrina est hoc ipsum donum, si velis, in tuâ esse potestate. Sufficit, ut statuas non tui corporis facere lanienam, sed sequi facile hoc documentum,

quod tibi sapiens subministrat, nempe in omnibus operibus meminisse novissimorum, quæ ad eò tibi sunt nota. *In omnibus operibus tuis memorare novissima tua.* Quod si facias, ecce quid promittat: *in æternum non peccabis.* Si æternum viveres, æternum quoque à peccatis immunem te conservares. Quæ igitur tua demer-

tia est illorum oblivisci? an forte requiri putas, ut semper ijs meditandis sis immerfus? *Meditare.* Nihil minus: id enim non tam facile tibi foret in omnibus operibus. Id, quod exigitur, est, ut saltem memineris: *Memorare*, postquam scilicet subinde, ut par est, jam fuisti meditatus.

2. Considera mortem primam esse Novissimorum: sed tantum abest, ut ejus cogitatio pro freno fuerit ad quasdam animas retrahendas à culpâ, ut etiam stimulerit ad illam perpetranda. *Transibit vita nostra tanquam vestigium nubis, & sicut nebula dissolvetur*: aiebant illi impij, cum recordarentur mortem jam jam sibi imminere. Et tamen quam inde sumplerunt consequentiam? non aliam, quam genio indulgendi. *Venite ergo, fruamur bonis, quae sunt, & utamur creaturâ tanquam in juventute celeriter.* Sap. 2. quoniam isti stultè sibi persuaserunt omnia cum morte finiri. *Cinis erit corpus nostrum, & spiritus diffundetur tanquam mollis aer.* Ecce! igitur rationem, quare sapiens non dicat: *Memorare novissimum tantum, sed novissima tua.* Quia, si velis cogitationem mortis esse tibi proficuum, necesse est meminisse, morti durum succedere Judicium. *Statutum est hominibus semel mori, & post hoc Judicium.* Heb. 9. 27. Nec istud tantum, sed cum Judicio connecti sententiam tremendam supplicij vel premij aeterni. *Et ibunt hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam.* Mat. 25. 46. In hoc versatur

vis tam praestantis antidoti. Negari nequit singulis inesse virtutem magnam, at vim suam maximam non exerunt nisi unita: *Memorare novissima tua.*

3. Considera, unde vis tanta nascatur. Inde scilicet, quòd, dum prevalent virtutes illae quatuor, quas Cardinales appellamus, Prudentia, Justitia, Temperantia, Fortitudo, nunquam futurum sit periculum, ut pecces, cum virtutes istae ordinent totum hominem. Prudentia ordinat rationem, ut rite deliberet. Justitia ordinat voluntatem, ut in executione non erret. Temperantia ordinat Concupiscibilem, ut spernet dulcedinem vitij. Fortitudo ordinat Irascibilem, ut superet difficultatem virtutis. Jam verò si res ulla efficere potest, ut quatuor istae perfectiones tam nobiles in re dominantur, id efficiet memoria quatuor Novissimorum, quae diximus. Quia memoria mortis dissipat fumum ambitionis & superbiae, quae potissimum Intellectum offuscant, atque ita Prudentiam tribuit. Memoria Judicij statuit ante oculos rigidissimum Judicem, qui rationes tuas omnes discutiet, & ita dat tibi Justitiam. Memoria inferni reprimit concupiscentiam earum voluptatum, quae aliquando vertantur in penas tam graves, & sic Temperantiam excitat. Memoria Paradisi minuit apprehensionem malorum, quibus tanta succedunt gaudia, & sic Fortitudinem largitur. Rebus ita constitutis, qui fieri potest, ut

U 3

pecc-

pecces? *Memorare novissima tua, & in aeternum non peccabis.*

4. Considera his non obstantibus videri falsum esse, quod spondet Ecclesiasticus. Quot enim sunt, qui etiam crebro novissima cogitant, & de illis nunc discurrunt in templis; nunc disputant in Scholis: nunc ea artificiosè vel in tenerâ membrânâ, vel in duro marmore repræsentant, & tamen non omnes ideo sanctè vivunt? Quod si tamen ista diligentius perpendas, illico videbis eos de his rebus tantum agere in abstracto, ut loquimur. Unde tibi non solum dicitur: *Memorare novissima, sed novissima tua.* Ne pecces, opus est semper refricare tibi memoriam, te esse illum, qui brevissimo tempore sis arctandus illo mortuali lectulo, illâ sandapilâ, illo tumulo, illo receptaculo vermium: ad te pertinere illud iudicium tremendum: tibi parari illa supplicia, si tentationi cedas, ea præmio, strelistas. Diversarum vim habent hæc ipsa in alijs considerata, & applicata sibi. Ad hæc, quis non videt considerationem istam non debere esse speculativam, sed practicam? ideo dicitur *in operibus.* Quid juvat habere novissima eleganter in parietibus cubiculi, in codicibus, aut

sermonibus tuis descripta? Hæc sunt imagines inanimæ, oportet habere animatas *in operibus tuis.*

5. Considera, unde sit, quod Antidotum sapientis tam facile de paucis usurpetur. Ratio est, quod videtur peracerbum remedium. Non est tale; imò progressu temporis suavissimum est. Quia verum quidem est cogitationes de vitâ alterâ videri molestas, videri tristes, sed non tantum. Hæ enim, ut audis, sunt cogitationes, quæ ad servandam conscientiam partem præ alijs conducunt: *Memorare novissima, & in aeternum non peccabis.* Et ideo etiam ista ætatem illud exquisitum gaudium, quod non est oculorum, neque aurium vel olfactus sensus, sed cordis, & conscienter est omnium maximum. *Non est oblectamentum super gaudium cordis.* Eccl. 30. 16. Unde idem Ecclesiasticus, cum dixisset: *ne dederis in tristitia cor tuum, sed repelle eam à te.* Illi adjunxit: *Et memento novissimorum.* c. 38. 21. Quasi cogitare novissima certissimum fore remedium temerandi ab humano corde illa nubila, quæ eorum serenitatem maxime perturbant, hæc est, peccata.

III.

Convertimini, sicut in profundum recesseratis, filij Israël. II. 31. 6.

Considera, si nolle cupias, quæ sit norma Conversionis perfectæ, quantum ab eo recessisti. *Convertimini, sicut in profundum recesseratis.* b)

Iſrael. Videtur iſta non eſſe juſta regula, quia deceret facere multò amplius ad placandum DEUM, quàm feciſti ad illam iritandam. Sed ecce! quàm in hoc erga te benignus ſit DEUS. Placabitur, ſi facias tantundem. Quid aio, placabitur? te amplexabitur, tibi blandietur, tantum tibi præſtabit boni, quantum vel ipſe deſiderare potes. An vis id clarè cognoſcere? vide, è quo ſtatu te vocet. è profundo. Si ergo, dum ad talem ſtatum redactus es, in profundum, ille dete cogitat, te requirit, ſolatur, invitat, adeò ut affectu tenero dicere non dubitet: *Convertimini*: quaſi indigens tui. Quid facturum credis, cum ſuis te brachijs amplectetur? O quàm te habebit acceptum! non continger jam tibi verſari in profundo, ſed potiùs peccaris, quæ perperrãſti. *Projicies in profundum maris omnia peccata veſtra.* Mich. 7. 19. Et tali vocationi non reſpondebis?

2. Conſidera aliud eſſe peccando à DEO recedere, & aliud recedere in profundum. Recedit, quiſquis graviter delinquit. Recedit in profundum, qui non ſolum graviter ſed profundè peccat: *Profundè peccaverunt, ſicut in diebus Gabaã.* Ol. 9. 9. Quid eſt profundè peccare? eſt cum deliberatione peccare, ordiri, texere, machinari malum, ſtudere malo, uti fecerunt infames illi Gabaonitæ, qui de induſtriâ expectabant, donec Levita, de quo ſermo eſt 19. Judicium, accumberet ad menſam, & tunc ſubitò circumdantes domum, ut evadere non

poſſet, compulerant ad exponendam eorum libidini uxorem. Hoc eſt genus peſſimum peccati. Hoc enim eſt aperta fronte cernere & velle malum, nec velle tantum, ſed ita illi patrandò dare operam, ut felicem exitum forſitatur in contemptum Domini, qui tantopere deteſtatur. *Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo.* Pl. 35. 5. Jam verò qui ita proceſſit, revertitur ad DEUM quid ager, ut debito ſuo faciat ſatis? Debet tantundem adhibere ſtudij, in cogitando modo fidelis ſervitij, quantum adhibuit in excogitando modo offenſæ. Ne dicas te orationem omittere, quòd modum ignores illam faciendi: quòd neſcias, quæ devotionis exercitia ſint uſurpanda, cum miſſa ſacrificio aſſiſtis; quæ diſpoſitio præmittenda, cum ſanctiſſimis ſacramentis appropinquas. Si neſcis, applicare, ut diſcas. *In hoc eſt iſte ſta, deo ſine offendiculo conſcientiam habere ad DEUM, & ad homines ſemper,* ait Apoſtolus Act. 24. 16. non ait *Curo*, ſed ait *ſtudeo*, & quidem ſemper. Non vides, quantum ſtudij impendis circa malum? tantundem nunc impende circa bonum. *Convertimini, ſicut in profundum reſceſſeratis filij Iſrael.*

3. Conſidera ſub hoc profundo meditate iniquitatis adhuc aliud eſſe profundum majus, ejus contemptum. Quia, poſtquam aliquis peccaverit eo modo foediſſimo, quo diximus, nihili facit. *Impius cum in profundum venerit peccatorum, contempnit.* Prov. 18. 3. Et ideo iſtud eſt profundum, quo

quis

quis difficillimè emergit, quia non tantum ponitur voluntas perversa, ut in primo accidit, sed & intellectus. Quod si tamen aliquis gratiam impetret emergendi, instar Lazari de sepulcro, & redeundi ad DEUM, quid agat, ut illi respondeat? exiguum habebit rationem boni, quod agit, sicut habuit mali, quod patravit, & ideirco nunquam faciet sibi satis. *Cum feceritis omnia, quae praecepta sunt vobis, dicite: servi inutiles sumus.* Luc. 17. 10. Sed multi non agunt hoc modo. Prius nihili faciebant tot fraudes, crapulas, libidines, aliaque hujus generis probra: & postea, cum respiciunt, si hebdomadam semel se flagellaverint, persuadent sibi se facere prodigia sanctitatis. *Convertimini, sicut in profundum recesseratis, filij Israel.*

4. Considera peccatorem non facere finem eundi deorsum, donec inveniat, non solum dico, profundum malitiae, sed etiam Centrum. *Descenderunt in profundum quasi lapis.* Exod. 14. 15. Et quodnam istud est barathrum tam funestum? Non solum est machinari peccatum, non solum contemnere, sed etiam de illo gloriari. *Gloriari sunt, qui oderunt me.* Pl. 73. 6. Qui in hoc profundum decidit, dici potest venisse in profundissimum infernum. Job. 17. 16. quia, si gloriatur peccato, ut etiam inter virtutes numeret necesse est: unde non habet tantum perversum intellectum, sed corruptum, quia admodum infidelis operatur. Infideles sunt, qui gloriam vocant, quod JESUS Christus confu-

sionem appellat: *Quorum gloria confusione ipsorum.* Phil. 3. 19. Et tamen est, quod facere non verentur homines, qui Christiani censentur, sed eatenus, ut reddantur in excothiles, dum instar infidelium vivunt. igitur DEUS tam copiosus, imò & dives in misericordia uni horum gratis largiatur ex hoc tanto barathro detrandi: quid agat ut DEO se gratias praestet? animosè superabit humerum respectus, nec satis illi erit esse patientem, sed volet etiam apperere, gloriam suam collocando in abjectione sui, mansuetudine, mortificatione lacrymis, uti quondam in impietate collocabat. Hoc agere non est gratuitum sed debitum, ut satisfaciat non solum pro gravissimâ injuriâ, quam DEO intulit ejus offensâ: gloriam sed etiam pro scandalo, quod primo dedit. *Convertimini, sicut in profundum recesseratis, filij Israel.*

5. Considera, cum ista profunda adeo sint luctuosa, videri fieri non posse, ut in ea tot incidant Christiani. Ita tamen non incidant solum, sed incedunt, quia volunt. Et ut intelligas hoc esse verum, nota vocem adeo infimis miseris probrosam: *Recesseratis*, qui nemo impellere illôs potuit, ut averti in praecipitium a DEO, sed eò ultro recesserunt. Unde non dicitur: *Lapsi eratis, cecideratis, corrueratis*, sed *recesseratis*. Quae vox significat de industria abeuntem: *Quasi de industria recesserunt ab eo.* Job 34. 27. Et forte non erant homines alicujus conscientiae, sapientiae, spiritus, pietatis: imò maximè

maximè filij Israël. Quid ampli-
us dici potest? & tamen sponte descen-
derunt tam profundè. Et quâ ratione
eiusque poterunt descendere? hac
ipsa, quia recesserunt, hoc est, paula-
tim regressi sunt. Iverunt admodum
ambulantis, non admodum præcipi-
tantis. Si uno quasi saltu se debuif-
sent furiosè conijcere in profundum;
quis dubitet futurum fuisse, ut in irio
horrerent? sed quia potius descende-
runt in præceps, in profundum recesserunt,
id non modò sine horrore sed
abique metu est factum. Ecce igitur,
quàm parùm quisque sibi possit polli-
ceri, cum sensim abit à DEO: *Recedit*,
pervenire potest ad profunda, quæ de-
teximus, quamvis etiam fuerit *de filijs*
Israël, ne dicam, de filijs Manassæ, vel
Memphæos. Nunc parùm tibi vide-
tur omittere devotionis exercitia, in
oratione distrahi, laxiora sequi, de-
mum peccatum aliquod designare. O
si scires, in quantum his passibus abire
possis profundum! ut etiam illo pec-
cato glorieris, quod jam committere
vix audes. *Vaeis, quoniam recesserunt à me.* Ol. 7. 13.

6. Considera, quantumvis recessus à DEO, quæ fecit peccator, factus sit paulatim, non idcirco etiam paulatim revertendam, sed simul. Quia vox *sicut* hic non ponitur ad requirendam proportionem similitudinis, sed quantitatis. Unde non dicitur: *Convertimini, sicut recesseratis* (quo casu conversio esset conformanda recessui) sed dicitur: *Convertimini, sicut in profundum recesseratis.* Id quod denotat
R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

conversionem conformandam profun-
do, ad quam pervenit, qui recessit.
Qui paulatim vellet sursum eva-
dere per præcipitium tam præruptum,
difficulter sperare posset successum,
quia si unum passum promoveret, plu-
ribus retrocederet, tanta vis est consue-
tudinis inveterata, nisi actu aliquo he-
roico destruat. Oportet igitur non
tam ambulare sursum, quàm currere,
imò potius volare. *Assumat pennas*
ut aquila. Il. 40. Siquidem gratia Di-
vina semper prompta est ad illas com-
modandas. Hæ sunt alæ, quibus è
profundo iniquitatis convolarunt ad
apicem perfectæ virtutis Pelagia, Tha-
is, Theodora, Guilielmus cognomen-
to Aquitanus, alæ Gratiæ, non Natu-
ræ, & istæ, cum necesse fuerit, etiam
aptabuntur tibi, modò DEO fidas, ut
illi fecerunt. Aliud à te non petit,
quàm ut serriò ad illum faciem conver-
tas intellectu tantum illi propinquan-
do, quantum antea recessisti. *Convertimini, sicut in profundum recesseratis*
filij Israël. Iphius deinde erit talem
tibi dare gratiam, ut subito id sequaris,
quod cognoscis. Si dubitas, modum
considera, quo te invitatur. An
fortè nescit, te ex te ipso nihil posse?
& tamen à te petit, ut iter aggrediaris
difficillimum. Signum igitur est,
eum habere in promptu gratiam, quæ
ad illud faciendum necessaria est,
qualis aliàs ista foret invitatio? non
amantis tam benevoli, qualis ipse
est, sed illusoris.

X

IV.

Iustus autem meus ex fide vivit. Heb. 10.

1. **C**onsidera, quàm beati sint omnes illi Iusti, quos Dominus hoc loco tanto affectu suos vocat. *Iustus meus.* Sunt quidam Iusti, sed non ipsius, quia non sunt veri Iusti, sed tantum apparentes. Sunt tantum Iusti opinione suà. *Ignorantes DE Iusticiam, & suam quærentes statuerè.* Rom. 10. 3. Vel sunt Iusti opinione hominum. Isti non vivunt ex fide, vivunt ex vanitate, superbià, ambitione, avaritià. Ex fide vivunt illi, quos Dominus hinc vocat Iustos suos. *Iustus autem meus ex fide vivit.* O situ quoque fores de his fortunatis! Roga, ut tantà gratià te dignum reddat, esse scilicet Iustum suum; quia quæcunque alia Iusticia habet equidem gloriam, sed non illam, quæ sit alicujus momenti. *Habet gloriam, sed non apud DEUM.* Rom. 4. 2.

2. Considera, qualis sit fides, quæ vivere Iustos suos Dominus affirmat. Illa est, quæ fides viva nominatur, id est, charitate flagrans erga DEUM. *Fides, quæ per charitatem operatur.* Gal. 5. 6. Quæ enim talis non est, fides mortua est, & ideo quomodo vitam dabit, quæ caret ipsa? Ceterum, scilicet rationem, quare dicatur Iustus ex fide vivere, & non potius ex charitate? quia prima est fides, quæ dat vitam animæ. Quæ enim est vita animæ? nonne DEUS? porro fides hunc animæ primò jungit. *Accedentem ad*

DEUM oportet credere. Rom. Proinde sicut dicitur vita corpori corde procedere, quia primum est quod animam corpori jungit, ita dicitur vita animæ à fide proficisci, quia prima est fides, quæ DEUM animæ copulat. Nunc igitur vide, quæ licitè ista servanda sit fides. Cuius diendæ sunt utique etiam reliquæ virtutes, Charitas, Patientia, Prudentia, Temperantia, prout custodiuntur. Cetera corporis membra, quæ etiam concurrunt ad dandam illi vitam, singulari studio custodienda est fides, quia ista dici potest cor animæ. *Custodiã serva cor tuum, quia ex ipso procedit.* Prov. 4. 23. O quantà licitudinæ omnis in hac materia est pellenda tentatio! scio equidem, cur illa nolentem infestat, id non magis curandum. Quotidie tenore Domino solitas protestationes, invocata, amplectere, adora illum, dicere etiam ad probum inimicorum illi perorare fidem, & tum ne cures, quidquam cogitatio in contrarium suggerat, de reliquo tam perniciosis cogitationibus omnem aditum interclude. Ab horre ab illorum commercio, quæ in rebus fidei interdum patiuntur excidere sibi verba audacia, ne dicam temeraria scandala, fuge illos. Ne simas implicari animum illis difficultatibus, quas propter ingenium capies, sed propter ignorantiam non dissolves. Cui

par reverenter inclina in obsequium fidei, & dic, quò non pertingit mentis tuae acies, eò penetrasse magna doctrina sanctos Hieronymum, Ambrosium, Augustinum, Thomam, & tot alios, quibus subscribis. *Qui descenderunt mare in navibus* (& non lintre parvulo, qualis est tuus) *facientes operationes in aquis multis, ipsi viderunt opera Domini, & mirabilia eius in profundo.* Pl. 126.

3. Considera non solum dici vivere aliquem virtute illius, quod vitam generat, sed etiam illius, quod nutrit. Ita Cameleon dicitur aurà vivere, serpentes toxico, accipitres rapinà. Et ideo ecce aliam causam, cur justì sui ex fide vivant. *Iustus autem meus ex fide vivit.* Quia fides sicut anima dedit vitam, ita eandem etiam nutrit, & quòd consequens est, roborat. Unde enim omne principium statùs deterioris in animà, si bene observes? ex aliqua debilitate fidei. Qui solidà fide nititur, quàm facile superat, quidquid ipsum avertere à DEO potest! Sufficit intellectum consistere firmum in verbo veritatis. Ecce stantem pariter voluntatem in virtute DEI. Veniat, quisquis velit, ad faciendum insultum, omnes vincet per arma justitiae à dextris & à sinistris. 2. Cor. 6. Non curat prospera, quae sunt à dextris, non cedit adversis, quae sunt à sinistris. quia in utrisque eadem habet firmam, identidem suggerentem, nihil aestimandum nisi aeternum. At qui fidem habet infirmam, ceu panem exigui alimenti, o quam languet! Vide ergo, quid agen-

dum, ut fides tua sit, qualem esse oportet. Auge illam lectione librorum spiritualium, quae ad id possunt conducere (maximè de vitis sanctorum) sed ante omnia crebro illum à DEO postula: quia si quidquam est è singularibus DEI donis, fides est. *Dabitur illi fidei donum electum.* Prov. 3. 28. Non est illa ordinarium donum, sed electum.

4. Considera nec in isto totum finire, sed insuper dicit Dominus justos suos ex fide vivere, quia fides non tantum illorum est cibus, sed etiam cibus ordinarius. Nemo dicitur illo cibo vivere, quem fortè semel sumit, sed quo ordinariè pascitur. Oportet igitur ordinariè nutriri ex fide adeò, ut non solum illa sit cibus tuus, sed aliquando sit unicus. Quid velim, intellige. Succedunt in animà tempora quadam, quibus misera vel aliud de caelo alimentum non accipit, aut ad accipiendum non est aprè disposita. Desunt visitationes Domini, desunt lumina, desunt solatia, desunt lacrymae. Interim quid illi in eo statu agendum? vivendum ex solà fide. *Scio, cui credidi.* Sus deque vertatur mundus, transferantur montes in cor maris. Pl. 45. Phantasia turberetur, obnubiletur intellectus, refrigescat voluntas. Verbum Domini deficere non potest. *Veritas Domini manet in aeternum.* Pl. 126. hoc sufficere nobis debet ad fortiter persistendum in bono capto. Vide ergo, quanta colligenda sit fidei annonae, ut durare possis in statu egestatis. Si fides desit, nec momentum durabis.

Si non credideritis, non permanebitis. maximè, cum alius panis deest.
 Psal. 79. Fides vitam animæ dedit. *suis autem mens ex fide vi-*
 Fide quoque servanda est, sed tunc *vit.*

V.

Estote parati, quia, quâ horâ non putatis, filius hominis veniet. Lu
 12. 40.

1. **C**onsidera Christum Dominum nostrum, quoties de Judicio tam particulari quàm universali loqui consuevit, serè semper usurpasse titulum Filij hominis. *Mutet Filius hominis Angelos suos.* Math. 13. 38. *Uidebunt Filium hominis in nube.* Luca 21. 27. *Videbitis filium hominis venientem in nubibus.* Matth. 26. 65. *Ita erit adventus Filij hominis.* Matth. 24. 27. Neque hoc mirum esse debet. Errat humillimus, & idcirco cum esset illi loquendum de rebus admodum gloriosis, modestiâ temperavit, non solum loquendo quasi de tertiâ personâ, sed etiam verbis utendo tam moderatis, quàm fieri posset salvâ veritate. Ecce igitur rationem, quare Dominus hoc loco speciatim se Filium hominis appellet. *Estote parati, quia quâ horâ non putatis, Filius hominis veniet.* Loquitur hic de Judicio tam universali quàm particulari, quod ad ipsum pertinet, cum sit æqualiter constitutus *Judex vivorum & mortuorum.* Act. 10. 42. Vivorum judicio particulari, cum morientur. Mortuorum judicio universali, cum resurgent. Et ideo præcipue filium hominis se vocat ad opprobrium hominum, qui tunc

maximè, eum edictum aliquod potestatis suæ promulgant, emendent aut multiplicant titulos superborum. forsan, cum audis Filium hominis, non concipies terroris, quasi in Judicio negotium tibi sit cum homine simili, & quem proinde vel decipere vel effugere, vel corrumpere, vel placare facile possis. Sed, si rectè quantum aberras à vero! si Christus, cum de Judicio agitur, magis quàm aliàs se filium hominis nominat, signum est, tunc etiam magis quàm has opera facturum, quæ plus quàm hominem ostendant.

2. Considera, si ex mandato Christi paratus esse debés ad judicium universale, quod respectu tui adhuc longius abesse potest, multò magis paratum esse oportere ad judicium particulare, quod non potest non esse proximum. Ideo de hoc dici putat: *Estote parati, quia, quâ horâ non putatis, filius hominis veniet.* Advertisti loquendi modum, non ait: *Parati estote,* sed *Estote parati.* Quia hæc est summa stultitia, vel punctum perdere temporis præciosi, quod DEUS tribuit, ut ad mortem te præpares. Illa & non alia fuit stultitia quinquæ virginum fatuatum. Quid tibi videretur?

an credis te esse paratum, an adhuc indigere, ut te pares? De hoc cogita tantisper, sed serio, quia res est, quam plurimum momenti habet. Qui non vivit paratus mori, certus esse debet imparatum moriturum. Siquidem vera ad mortem preparatio est vita bona. *Anse iudicium para iustitiam tibi.* Eccl. 18. 19. Illa preparatio, quae sit sub exitum, non est preparatio, sed perturbatio, confusio, intricatio perplexa, vel certè tumultuaria preparatio, qualis illa fuit quinque Virginum. Non est preparatio proportionata operi tam gravi, quale est mori. Quanto maioris momenti negotium agitur, tanto maiorem esse convenit preparationem, de quo nemo dubitat. Hinc est, quod puellis, quibus comparandum erat in conspectu Ahsueri, annus integer daretur, quo se ungerent, ornarent, comerent. Quod verò majus negotium in omni vita tua agere potes, quam ut bene agas postremae vitae clausulam? Et tu nondum cepisti te parare? potius oporteret jam esse paratum. *Esote parati.* Duplex igitur est preparatio faciendae, si nondum est facta, una remota, altera proxima. *Paratum cor meum DEUS, paratum cor meum.* Psal. 16. 8. Remota est, nihil agere, quod male tibi cedat, si adveniens Filius hominis in illo te occupet. Proxima est, conscientiae rationes ad omnem satisfactionem componere, omnem difficultatem complanare, deponere dubia, implere debita, sive Iustitiae sive gratitudinis, aut fidelitatis. Quid multa? nōstine, quid sit esse pa-

ratum mori? *Esote parati.* EA stare instar navis onerata in portu, quae ad solvendum nihil aliud praeter ventum expectat. Si adhuc refarciendi rudentes, reficiendae tegetes, instruenda penus, quis dubitet, eam non esse paratam, sed parandam?

3. Considera, quae sit causa, cur nullam facias ex his preparationibus tam necessarius. Quia spatium tibi polliceris, neque verè credis Christo, qui se venturum insinuat, cum minimè putas. Audi, quid dicat: *Esote parati, quia quâ horâ non putatis, filius hominis veniet.* Non ait, *quâ die*, sed *quâ horâ.* Quia non modò nulla tibi dies certa est, sed nec hora quidem. *Nescitis diem, neque horam.* Matth. 25. 13. Noli igitur falsâ adulatione decipere te ipsum, quasi Dominus aliud tibi facturus sit, quam cunctis minetur. Imò crede illum tibi potius velle loqui quam aliis: cum hoc sit malum sententiae, quam meditaris, quòd illam omnes quotidie audiant ad Altare, & nemo sibi dictam putet. Itaque tibi sigillatim loqui crede, dum ait se illâ horâ venturum, quâ non putas, hoc est, improvisum, inexpectatum, & cum citatione, quam subitaneam appellant: *Ecce venio sicut fur.* Apoc. 16. 15. Parare te cunctaris, quia speras saltem morbum fore praecursorum mortis. Proinde ut cautè procedas, persuade tibi te prius moriturum quam infirmandum, prout floribus accidit, qui quotidie recidunt prius quam langueant. *Nescio, quam diu subsistam, & si post modicum tollat me factor meus.* Job. 32. 22.

X 3

4. Coa-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

4. Considera tantò magis usurpandam diligentiam, quam diximus, quantò clarius Dominus indicat, se ipsum venturum ad te evocandum. *Quà horà non putatis, filius hominis veniet.* Non ait: *Mittes*, sed *veniet*. Et si ita est, quomodo differre preparationem potes? cum Judex te citat, cum famulos, servos, aliosque hujus generis nuncios mittit, aliquo modo etiam illo brevi temporis spatio, quod intercedit, potes preparare responsa, quæ daturus es, etiam difficilia. At cum ipse improvisus adest, ut te comprehendat, actum est. Ita omnino de te futurum crede: *quà horà non putatis, filius hominis veniet.* An fortè tunc venienti dices, ut vadat, & postea revertatur? Hactenus quidem millies ita dicere consueveras: dum ad te accedentem per instinctus benevolos, vocationes, visitationes suas, plerumque repellebas quasi alijs jam occupatus: *Vade, & revertere.* At in morte sic fieri non poterit: tunc enim Christus non veniet ut amicus, sed ut Judex. *Ecce Judex ante januam assistit.* Jac. 5. 9.

5. Considera, dum Dominus te monet se venturum tibi improvisum, desiderium monstrare, ne superveniat improvisus. Judex, qui deprehendere vult reos in flagranti, ut ajunt, illis non significat se venturum quantumvis improvisò. Adventum suum dissimulat, securitatem præstat, quia si illum præscirent, jam non posset ex-

qui, quod dixit: semper veniet et status. Christus tibi dicit, se venturum, cum minimè putas: *Quà horà non putatis, filius hominis veniet.* ergo dubium esse potest, quòd tollere te improvisò? hoc si fiat, non est culpa, quia monitionem non curavit. Quid igitur agendum? monitionem hujus maxima habenda cura. *Non scitis, quid hora veniat Dominus: est mihi sufficiens vita.* Eccl. 1. Ad id verò nihil conducet magis, quam si ita vivas, quasi omnis dies ret vitæ tuæ postremus. Sacrificium missæ offer, quasi nullum prætereas ret offerendum. Confitere, quasi illa Confessio foret ultima. Sacramentum synaxin sume quasi non amplius sumpturus. Ora, quasi post hanc non sit alia futura occasio ad Dominum accurrendi. Assuesce illi perpetuò commendare horam vitæ supremam: Roga illum, ut tibi assistat, roga, ut adjuvet, ut inter brachia te sustentet, quando diu erit Advocatus. Hoc si facias, videbis, quàm utile futurum sit etiam brevi temporis spatio hoc exercitium, te componet, te compunget, & dissipabit ex animo cogitationes varias, quibus nunc opprimeris, dum soles tibi longiorem vitam polliceri: & quod maximum est, efficiet, ut semper vivas paratus mori. Et ita fieri quidem poterit, ut Judex veniat, *quà horà non putas*: at non veniet, *quà horà non expectas*, & quod consequens est, beatus eris. *Beati omnes, qui expectant eum.*

V. I.

Si sapiens fueris, tibi met ipsi eris: si autem illusor, solus portabis malum. PROV. 9. 11.

1. Considera tantundem esse in scriptura Divina, cum dicitur *sapiens*, ac cum dicitur *justus*, quia vera sapientia in sanctitate consistit. *Plenitudo sapientie est timor DEI.* Eccl. 1. 20. Jam vero si justus fueris, quocunque modo, tibi proderit. Plenitudo justitiae tres partes habet, nam ternario numero perfectio completur. Et ideo plenam justitiam habere non potes, nisi justus fueris in te, justus cum proximo, justus erga DEUM. Justum erga DEUM faciunt omnia obsequia, quae Religionis vocantur. Justum cum proximo officia fidelitatis, charitatis, justitiae. Justum in te exercitatio reliquarum virtutum, quae in te ipso complentur, uti sunt Verecundia, Mortificatio, Mansuetudo, Puritas, Obedientia, Humilitas, Patientia, alique innumerae. Imple igitur ex his quocunque genus justitiae, lucrum erit tuum. *Si sapiens fueris, tibi met ipsi eris.* Nam si justus in te fueris, *Tibi eris*, ut manifestum est, quia totus profectus est tuus. Si justus fueris cum proximo, *Tibi eris.* Quia fieri quidem potest, ut ex eo, quod tu pro illius utilitate agis, ipse non proficiat, fieri potest, ut fidelitate tua abutatur in malum, ut aeger non sanetur quibuscunque charitatis officiis, quae ipsi exhibes, ut edoctus non discat, admonitus

non respiciat, stimulatus ad bonum non convertatur. Fieri potest, ut male impendat illam ipsam pecuniam, quam ex justitiae debito persolvit. At fieri nequit, ut in his casibus tu nullum referas commodum. Denique si justus fueris cum DEO, multo amplius *tibi eris*, quia DEUS nihil utilitatis accipit ex eo, quod ipsi praestas, obsequio. *Quid prodest DEO, si justus fueris?* Job. 22. Et tamen ita te remuneratur, ac si acciperet. Quam pulchrum igitur est operari bene haec est negotiatio, quae nunquam fallit: *Si sapiens fueris, tibi met ipsi eris.* Perpende, quantum voles, non invenies hoc dici posse de aliis opibus quam virtutum. Si frumentum seminas, non es securus de messe, si ad mensam vel centum exponas, non es securus, at si bene agas quocunque modo, securissimus es: *Seminanti justitiam merces fidelis.* Prov. 11. 18.

2. Considera quemadmodum in scriptura idem est *Sapiens & Justus*, ita idem omnino est *Illusor & Impius*. Proinde sicut cum justus fueris, tuo lucro eris, ita damno tuo ceder, si fueris impius. *Si autem illusor, solus portabis malum.* Verum est, illum videri propriè illusorem, qui aliter agit, ac pra se fert, quia qui sic agit, te decipit, tibi illudit, & est similis iturori. Unde in scri-

scri-

scripturis sacris tria recensentur genera impiorum, qui illusores dicuntur. Quidam sunt illusores sui ipsorum, alii sunt illusores proximi, alii verò DEI. Illusores DEI inter Christianos ut plurimum sunt illi, qui accedunt ad orationem, ad Chorum, ad Templum quasi DEUM honoraturi, & deinde ita se gerunt, ut potius contemptui habeant: quia honorant animo distracto, confabulantur, garrunt, & sub ipso Missæ Sacrificio omnem oculis juvenilem licentiam indulgent. Isti similes sunt Hebræis, qui nocte Passionis genua flectebant ante Christum quasi adoraturi, & adorando illudebant stultè opinantes se non conspici, quòd velum ejus oculis præcenderent. *Et genua flexi ante eum illudebant ei dicentes: Ave Rex Judæorum.* Matth. 27. 29. Illusores proximi in genere fidelitatis sunt præcipuè oratores sacri, qui evadunt in suggestum, quasi inflammati studio populorum utilitatem promovendi, & deinde solam delectationem procurant adulterando legitimos sensus scripturæ, jocando, delirando quasi per phrenesin, & insanas etiam facetias proferendo, ut plausum conquirant. Hi sunt illi similes, de quibus D. Petrus dixit: *Veniunt in novissimis diebus in deceptione illusores, juxta proprias concupiscentias ambulantes, dicentes, ubi est promissio?* 2. Pet. 3. 3. Quandoquidem isti præcones adulterini omnem fidem tollunt verbo Divino, more hæreticorum, quamvis isti magis faciant apercetè. Illusores proximi in ge-

nere charitatis præcipuè sunt illi profocii, qui laudare se simulantur purum, purum, modestum, & reverentibus illudunt, & ludibrio habent, quod quid agis boni. Isti sunt pueri insolentes in volentibus, qui videntes Eliaz ascendere per clivum, ut tederent Betel, specie ammantium ad assensum ipsum irridebant: *Cumque ascenderet per viam, pueri parvi egressi sunt de civitate, & illudebant ei dicentes: Alacalve, ascende calve.* 4. Reg. 2. 23. Illusores proximi in genere justitiae præcipuè sunt illi divites, qui cum ingant se inuitros contractum non modo justum sed favorabilem pauperum interim exungunt, quidquid in venis sanguinis, per ulcetas, quasitas substatates, & lites, quas dein movent. Isti similes sunt Ægyptiis, qui se gerebant quasi multiplicatis laboribus cupunt promoveri quæstum Hebræorum, & re ipsa opprimebant mercede negati. *Oderantque Filios Israël Ægyptii, & affligebant illudentes eis, atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris, luti & lateris, omnique mulatu.* Exod. 1. 14. Sui ipsorum illusores denique sunt, qui mille modos quarunt decipendi seipos, & per suasum habent se bene sibi velle, dum volunt malè. Ejusmodi sunt innumerati, omnes scilicet peccatores, sed præcipuè Christiani. *Novissimis temporibus venient illusores secundum desideria sua ambulantes non in pietate.* Jud. 1. 18. Illorum insaniam duos maxime produnt, procuratio mali, & abusus mediorum. In malo procurando illu-

illusionibus pleni sunt, quia excogitatis rationibus persuadere sibi latuunt, peccatum exiguum esse malum, juvenilem quandam licentiam, elegantiam, imò opus honorificum, quò majore libertate committant, & in eo vivant quietius: *Stultus illudet peccatis.* Prov. 14. 9. Pleni quoque illusionibus sunt in abusu mediocrum, tum eorum, quæ disponunt impium ad excusandum se malo, tum illorum, quæ hoc tollunt. quia ostentant se, quasi etiam ipsi more aliorum concionibus, congregationibus, conferentijs, sermonibus intersint, sed ex his, quæ audiunt, nihil ad se pertinere credunt, sed ad alios, reprehensione digniores: *Qui illusor est, non audit, cum arguitur.* Prov. 12. 1. Nec istud solum, sed præterea videri volunt more aliorum frequentare Sacramenta Confessionis & Communionis sacræ, & id tamen verum non est: sed sacrilegia committunt, quia interim corde retinent amorem culpæ, verà pœnitentia & proposito destituti. Quærent Sacerdotem imperitum, & in Sacramentis illis ministrandis rudiorem: non cupiunt agnoscere obligationem, quam habent fugiendi occasiones mali, restituendi honorem vel bona ablata, dandi veniam petenti: interdum nec peccata commissa integrè confitentur. Omnibus his, quibus satis est quocumque modo accedere ad Sacramenta, sine dispositione requisita, inelamat I-faas: *Et nunc nolite illudere, ne forni constringantur vincula vestra.* II. 28. v. 22. Tu vide, an non hodie in ipso

R. P. Rauli Segneri *Manna Anima.*

orbe Christiano invenire sit tantam multitudinem Illusorum, ut merito formidare debeas, ne tu quoque in illorum numero censearis. Cave ne quâ in re illudas DEO, illudas proximo, illudas tibi: semper enim tu demum eris illusor: *si autem illusor, solus portabis malum.*

3. Confidera, si tu fueris ex numero illorum, qui ludunt se ipsos, sine dubio *solum fore, qui portabis malum.* sive enim contemnas peccatum, sive remedijs abutere, damno tuo cedit: *Moluntur fraudes contra animas tuas.* Prov. 1. v. 18. Sed non minus etiam *solum portabis malum*, si fueris è numero illorum, qui proximo illudant: quia pluribus equidem memorata, & ita *Malum creabis etiam alijs.* nihilominus denique tibi soli incumbet onus pœnarum, quin vel unus te sublevert in his perferendis, atque ita è contratio *solum portabis malum.* Putasne leviora tibi fore tormenta Inferorum, quòd eò plures tecum adduxeris, qui simul ardeant, fremant, ululent? Imò id ipsum tibi gravius accidet, quia duplici pondere premeris, culpæ propriæ, & alienæ. Videbis interim illos miseros cruciari tecum, fateor, sed non loco tui: *Unusquisque onus suum portabit.* Gal. 6. Si fueris ex illusoribus DEI, quid tecum fiet? si unquam aliàs, tunc certè *solum portabis malum.* quia totum illud genus ludibriortu, quod contra ipsum usurpas, in tuum denique caput redundabit. Ille eodem semper modo in Throno suo

Y

suo

suo beatus confidet, & te ridet, qui tam audacter illum injuriis laceffis, illi insultas in conspectu oculorum, quos jam non velatos sed apertos habet. *Ipsè deludet illusores.* Prov. 3. v. 34. Ecce! quid illic Dominus in caelo faciat, ludit illusores suos. Ludit in presenti, dum illis non opinantibus supervenit, miscendo toxicum voluptatibus, in quibus mel se reperturos sperabant, gloriae contemptum, jacturam lucri; & magis ludet in futuro:

cùm enim dixerint ut fideles *Casti Domine Domine aperi nobis; ipsi spondebit: Nescio vos.* Matth. 23. v. 11. Inunc, & conjungere istis verbis huic Illusoribus, quasi quibus aliud quàm ludos faciant. Imò hi sunt peccatores coram DEO nempe abominandi, quia sunt facti illusores. Illudunt sibi, illudunt proximo, & quoad possunt, illudunt Abominatio Domino est *quoniam illi* Prov. 3. v. 32.

VII.

Filios enutriivi, & exaltavi: ipsi autem spreverunt me. II. 1.

1. Considera tres esse status, in quibus spectari possunt filij alicujus Patris. Primus est servorum, alter liberorum, tertius heredum. In statu servorum versantur, quamdiu ut minores subsunt tutoribus, à quibus gubernantur. In statu liberorum, quando jam adulti potestate tutoriâ exierunt. In statu heredum, cùm jam adepti sunt hæreditatem seu opes paternas.

possessionem Patrimonii, quod est clara DEi visio. His positis facile agnosces, qui sint illi filii, de quibus hoc loco tantopere queritur Dominus. Certum est Beatos non esse nam isti tanto fervent amore Patris ut illum perpetuò laudent, non spernant. Superest ergo, ut sint fideles antiqui vel novi Testamenti. Ergo ad hoc non negaverim questum esse in fidelibus antiquæ legis, quales erant Hebræi, sed longè magis de fidelibus novæ Legis, quales sunt Christiani. Nam ut ut illi essent verè filij, vix utquam DEUS hoc illos nomine honoravit. Plerumque eos appellavit servos suos, partem suam, populum suum, dilectos suos. *Et tu Israel serve meus.* II. 13. v. 19. *Conciliaverunt partem meam.* Jer. 12. v. 10. *Consolamini popule meus,* II. 40. v. 10. *Partem Israel, & dilexi eum.* Ol. 11. v. 1. Ex-
pres

pressum nomen filiorum DEI, non Abraham, Jacob, aut Juda, Christianis servabatur, uti S. Joannes advertit, cum diceret: *Videte, qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii DEI nominemur, & simus.* 3. Joh. 1. Non solum ait: *Simus*: Hoc enim commune fuit etiam Hebrais: sed praeterea ait: *Nominemur*. Quo significat ad eam filiorum conditionem nos pervenisse, ut habeamur more filiorum, hoc est, ut Liberi, non ut Servi.

Itaque cum Dominus de illis queritur, quos tam absolute *Filios* appellat, quis dubitet eos peti Christianos tam ingratos, sceleratos, perfidos, ut toto die aliud non agant, quam illum spernere? Christianus es: *Filius DEI*. Talis cum sis, an aliquando serid pensasti modum, quo DEUS erga te utitur, tanquam Pater, & vicem, quam quotidie tu illi reddis, ut filius? Nunc tempus est cogitandi, qua ratione mutet stylum, si forte tu quoque sis ex numero illorum, qui aliud non faciunt, quam ut Patri suo novam semper praebant occasionem querelae.

2. Considera, quis sit ille tractandi inodus amabilis, quem Dominus tam justè tibi exprobrat. Ait te nutritum à se tanquam Filium, ait te exaltatum. *Filios enutrivit, & exaltavit.* Et quod hoc genus nutrimenti, fortè sola natura bona, quae tibi dedit, & illa quidem innumera? At ista communia sunt etiam infidelibus, qui non ideo filij nominantur, & sunt, quia non veniunt in partem adoptionis. Sunt praecipue bona gratiae; atque a-

ded nutrimentum, quod praeteri hoc loco tibi exprobrat, illud est, quod recipis ut Christianus, in sanctissimo Sacramento, cujus nemo alius extra Ecclesiam particeps unquam fuit. Et ipse tamen ex parte sua semper habet in promptu, ut quotidianum pastum, modò velis usurpare: *Accipite & comedite: Hoc est corpus meum.*

Exaltatio verò quænam est? Ipsa, quæ tot alijs negatur, gloria Christiani. Ista te reddit malis Angelis invisum, bonis venerabilem. Ista facit, ut ad te pertineat Regnum Cælorum. *In hoc vocati estis, ut benedictionem hereditate possideatis.* 1. Pet. 3. v. 9. Quid videtur tibi, nonne justam habuit Dominus causam dicendi: *Filios enutrivit, & exaltavit*? Siquidem tibi dedit nutrimentum tam præclarum, exaltationem tam sublimem, quid amplius facere potuit? hoc est, quod facere ullus pater potest amans filij, non modò illum erigere, sed extollere à mendicitate ad Principatum, quod, etsi Pater sit, facere nullatenus tenetur.

3. Considera, quid vicissim istis ita se habentibus tu illi praestes ut filius. Spernis ipsum. Non solum non reddis gratias, non revereris, non amas, sed luculentè spernis transgrediendo paterna ejus mandata: *Filios enutrivit, & exaltavit, ipsi autem spreverunt me.* O quanta est energia hujus particulae *Autem*. Hac enim ingratitude palam ostentat. Quatenus invicem opponit tractandi modum, quo pater erga filios utitur, & quem filij adversus patrem usurpant. Et ideo etiam

X

de:

demonstrat, quanto gravior sit offensa, quâ contra DEUM delinquant omnes Christiani illum spernendo, quàm sit cujuscunque crudissimi Barbari. Quia extra infidelitatis voluntarie peccatum, quod in homine fidei poni nequit, omnia reliqua peccata, quæcunque sint, vindictæ, fraudis, furti, libidinis, ceteris paribus longè graviora existunt in homine Christiano, & ut talia etiam gravius puniuntur in inferno, quia sunt contemptus DEO exhibitus à filio: *Filios enutrivit, & exaltavit, ipsi autem spreverunt me.* Et nihilominus tam facilis es ad peccandum quotidie? Patet profectò, te nescire, quid facias. Quod vis eorum peccatorum, quæ committis, manifestum continet actum ingratitude. Quænam illa ingratitude? maximè abominanda, nempe talis filii contra talem Patrem. Bene pondera geminas voculas *Ipsi me*, & illico cognosces.

4. Considera, quomodo ingratitude, quam contra DEUM exerces ipsum spernendo, augeat peccatum comparatum similibus peccatis, quæ ab infidelibus patrantur. augeat quoque comparatum peccatis, quæ olim ab Hebræis sunt commissa. quia quamvis & ipsi forent inter filios adoptivos, erant tamen, ut audivisti, adhuc minores, & quod consequens est, non receperunt illud genus nutrimenti, vel exaltationis propriæ filijs, qui sunt liberi, uti tu es. Illi non habebant nutrimentum præstantius Manâ, quo in solitudine fruebantur: *Plus illis manna ad manducandum.* Pf.

77. v. 24. Sed quid hoc sit, si nutrimento comparatur, quo nutritus ad Altare, ubi Christus ipse & verus tuus cibus efficitur? *Ego panis, qui de celo descendi.* Joh. 6. 51. Illi non habebant exaltationem sublimiorem, quàm illam Legem Divino in Monte Sinâ promulgatam quàm promissorum, varicinationum prodigiorum, & illius demum sacerdotii adeò famosi. Sed quid tunc iste apparatus, si cum exaltatione comparatur, quæ tibi contigit? Illa exaltatio, quamcunque sit magna, excelsa, sublimis, id demum dignitatis habet quòd esset ordinata ad præsignandam tuam: unde cum istâ componatur typus & umbra exitit: *Umbra factorum Coloss. 2. v. 7.* Ita est, sicut ita & ipsi fuerunt exaltati, ut possent consequi cæleste Regnum, quia hæreditatis est commune cunctis filijs tam minoribus, quàm liberis. sed non verte notabilem differentiam. Si modo bene vivas, post mortem illico transis ad Paradisum, sed non illi. Quamvis essent Sancti ut Abraham, ut Jacob, ut Joseph, ut David, cogebantur totis sæculis expectare in Limbo, quia filii, dum sunt minores, habent equidem jus hæreditatis remota, sed non proximum. Ut possint adire possessionem, omnino necessarium est expectare, dum veniat ætas legitima à Patre constituta: *Urgue ad præfinitum tempus à Patre.* Gal. 4. quæ fuit in casu nostro adventus Christi. Quàm meritò igitur erubescas, dum vides, te modo adeò diverso & præcellenti tractatum à Patre nullam ejus habere

habere rationem. Vix advertis fortunam, ne dum aestimas. Quid mirum, si DEUS magis de te, quam de illis conqueratur, magisque puniturus sit. Illi namque, qui in veteri testamento delinquebant, erant sicut filij Minores nondum integris dotari sensibus. Tu verò virilem ætatem attigisti, & quid excusationis culpa tuæ prætextes, si non verearis Patrem asperrari? *Filios enutrivisti, & exaltavi, ipsi autem spreverunt me.* ille verus & proprius est contemptus Patris, qui à filiis adultis proficitur.

5. Considera, cum non dicere: *offenderunt me sed spreverunt me.* nam in hoc denique consistit malitia peccati, quæ tantopere ad indignationem commoveret, videlicet in contemptu. Quid enim aliud nocenti afferes? non potes turbare pacem, quæ in sinu ejus conquiescit, non tollere potentiam, non minuire Providentiam, non armis illum throno suo dejicere: *si peccaveris, quid ei nocebis?* Job. 35. v. 6. quidquid facere illi potes mali, in contemptu versatur: *ipsi autem spreverunt me.* Cum igitur peccatum aliquod committis, libidinis, furri, fructus, non specta, quid in se sit opus illud, sed considera, quod sit contemptus DEI. Nonne DEUS est, qui illud tibi sub itæ suæ comminatione prohibet? hoc sufficiat, ne committas. Scio, quid excusationis pro te afferas, nempe te non facere, ut DEUM spernas, sed ut illam oblectationem capias, ut illam cupiditati tuæ satisfactionem

præbeas. Sed quid ista tibi excusatio proderit? nimium foret, si ex proposito spernendi DEUM sperneres. Hoc enim damnati, hoc demones faciunt. Sufficit, quod illum spernas. Hinc est, quod non dicat; *Ipsi autem spreverunt me, ut spernerent me.* Sed absolute pronunciat: *spreverunt me.* An tu contentus eris, quod domesticum famulitium non te spernat animo spernendi, sed tantum ut libidini suæ faciat satis? cum ille iussa tua non promptè exequitur, mox irasceris tanquam contemptui habitus. Et non vis DEUM irasci tibi? Ah quid est, quod illi adeo dolet? contemptus: *Contempsit me domus Israel.* Jer. 3. v. 20. *Contempsit iudicia mea.* Ezech. 5. v. 6. *Contempserunt legem meam.* Ezech. 22. v. 26. *Contempserunt timorem DEI.* Eccli. 49. v. 6. Hæc perpetua sunt lamenta scripturæ. Quia cum nôsti DEUM aliquid vetare, & tamen illud agere decernis, ut perverſæ cupiditati obsecundes, jam tu illis dicis, quantum satis est, te non curare omnem ejus indignationem paternam: jam obedientiam detrectas, obsequium negas, hæreditati palam renuncias. Et mirum tibi videtur unum peccatum mortiferum etiam minimum æterna supplicia mereri? Eam eretur, ut est contemptus DEI. Fieri nequit, ut ulla pœna inferorum sit commensurata delicto tam gravi. Proinde, quod deest gravitati supplicij, quoad potest, duratione suppletur.

Ego redemi eos, & ipsi locuti sunt contra me mendacia. Os. 7. v. 11.

Considera duos esse modos, quibus liberari aliquis à malo possit, eruendo, postquam in hoc incidit, & præservando, ne incidat. Uterque exprimitur uno vocabulo Redemptionis. In sensu liberationis subsequentiis malum usurpavit David, cum dixit DEO, quod redemerit ab Ægypto populum suum: *Redemisti in brachio tuo populum tuum. Pl. 76. v. 16.* Et in sensu liberationis antecedentis idem est usus, cum dixit, se servatum à gladio Saulis: *Qui redemisti David servum tuum de gladio maligno, eripe me. Pl. 143. v. 10.* Nunc igitur ecce quid DEUS queratur hoc loco, quem considerandum sumpsisti. Queritur, cum tam uno modo quam altero ex innumeris peccatis eruerit homines, istos pro laude, quam reddere debebant, sibi ipsis omne bonum suum tribuisse. *Ego redemi eos, & ipsi locuti sunt contra me mendacia.* quæ sententia dirigitur ad feriendos tam pœnitentes, quam innocentes, qui stultè virtuti suæ ascribunt aliquid ejus gloriæ, quæ illorum statui convenit. Num & tu unus eorum es? O quantam, si fores, faceres injuriam DEO! *Nolite gloriari, & mendaces esse adversus veritatem. Jac. 3. v. 14.*

1. Considera, si fueris de numero Pœnitentium, quam modeste sentire debeas de te ipso. Verum equidem est, te exiisse mancipatu Inferni Pha-

raonis, sed solâ virtute Divinâ: *Redemisti in brachio tuo populum tuum.* quanto fuerit opus impendio, in hoc statu te poneret, nempe adhibenda erat fortitudo Brachij sui, fortissimè miracula patrando, & quam diverso modo ab eo, quo fuit usus, ut illam educeret ex Ægypto! tunc enim laboravit, ut Pharaon dimitteret Israel: nunc verò laborandum illi fuit, ut Israël Pharaonem desereret. Nunc fuit, inquam, Domino laborandum, ut te dæmon dimitteret, sed ut tu dimitteres dæmonem, quia maxima difficultas in conversione tuâ extitit, præ præva dispositione voluntatis, & vanè gloriaberis, te denique revertum ad statum meliorem? si ita loqueris, non sine causâ te mendacij arguas. *Ego redemi eos, & ipsi locuti sunt contra me mendacia.*

3. Considera non minùs modestè sentiendum tibi de te ipso, si ad hoc tempus innocens fueris, quod quidem vix credibile videretur. Nam si non est, servatus equidem es à gladio opprobrii maligno, qualis est Saulis illius infernalis, sed non nisi favore Divino: *Redemisti David servum tuum de gladio maligno.* Imò adverte, quanto majus beneficium extiterit, quod tibi DEUS præstitit, quam illud exhibitum Davidi. quippe David non ipse se induit à gladio Regis persequentis, sed tantum majore, quam ferret atas illa juvenilis, sapiente.

apientia declinavit, vitavit, & quavis arte elusit, adeo ut ea occasione de ipso sic scriptum: *In omnibus vijs suis prudenter agebat.* Atque idcirco, *Dominus erat pro eo.* 1. Reg. 18. tu vero non eo modo procedebas. quoties enim te exposuisti periculis peccandi? quod quid aliud fuit quam se inferre in gladium tui Saulis? unde si illæsus stetit, tanto etiam major fuit favor ille Divinus. & tu poteris vanè te jactare, quod non te peccatorem agnoscas, ut alios. Hoc si agas, etiam te Dominus mendacem dicit: *Ego redemi eos, & ipsi locuti sunt contra me mendacia.*

4. Considera hac sententiã non minus tangi ceteros quoscumque jactatores vanos, quia omnes sunt mendaces. Tribuunt potentia, prudentia, virtuti sue felices illos eventus, quibus subinde gaudent, quasi non DEUS illorum sit causa, tum eruens à malo, tum præservans. quodnam igitur majus possint fingere mendacium? nisi se emendent, aliud expectare nequeunt, quam ut cessent prospera illis fluere à DEO. Quia cum ipse sit Veritas, nimium abominatur superbiam, quæ tota est mendacijs coagmentata. *Perdes omnes, qui loquuntur mendacium.* Pl. 5. v. 7. Et tamen, quis credit: mordicus illam homines retinent, adeo amant: *Suavis est homini panis mendacij.* Pro. 20. v. 17. Panis mendacij tam gratus & suavis est laus propria. Respectu quorundam nimium quam verè dici potest panis, quia illo pascuntur. cum loquentes audiveris, videbis plenis buccis eam crepare. Sed

non agnoscunt, quod sequitur, nempe talem panem verti in lapidem, qui mandi nequeat: *Et postea implebitur os ejus calculo.* quia isti hunc in modum alluere sermonibus vanis ita deferuntur à DEO, ut, dum postea loquuntur, aliud non possint, quam proferre lamenta, & sortem suam miseram deplorare. Eijce igitur ex ore tuo hunc panem, et si maxime sapiat, quia suavis est, sed non salubris. quid aio, non salubris? cave, ne sit toxicum illud, quod sensum occidat animam: *Os, quod mentitur, occidit animam.* Sap. 1. v. 21.

5. Considera horum mendaciorum tanto majorem habendam esse rationem, quod sint ex pessimo genere illorum, quæ Perniciosa dicuntur. Et cui illa nocent? forte proximo tuo, qui est homo similis tui? imò DEO nocent, quatenus illi adimunt gloriam suam. Unde DEUS inquit: *Ego redemi eos, & ipsi locuti sunt contra me mendacia.* non contra hominem, sed contra me. Duo sunt hominum genera, qui contra DEUM loquuntur mendacia, Infideles & Blasphemi. Infideles mente assensum præbent his, quæ citra verum adversus DEUM proferrunt, cum exempli causâ dicunt DEUM non esse Trinum, non Providum, non piun, non amicum justorum. Simples blasphematōres mente nullum præstant assensum, sed lingua proferunt rabie suâ quantumvis insanâ stimulat. Jam verò arrogantes, qui faciunt tertium genus eorum, qui loquuntur contra DEUM mendacia, ali-

Manna

Sapientia

Veritas

Justitia

Caritas

Humilitas

Modestia

Castitas

aliquando cum Infidelibus, nonnunquam cum blasphemis participant. cum infidelibus quidem, quando revera credunt propria virtute id confectos, quod in ipsis reperitur boni. Sed hos oportet stultos esse superbos, qualis fuit ille famosus Rex Tyri, cui dixit DEUS: *Elevatum est cor tuum, & dixisti: DEVS ego sum.* Ezech. 28. v. 2. & ideo sunt rari. Plures cum ordinarijs blasphematoribus participant, sed eo discrimine, quod isti furrore perciti contra DEUM loquantur mendacia, illi verò inflati vanitate. Sed quid interest, si hi quoque æquale DEO damnum inferant, dum sibi attribuunt illam felicitatem, Providentiam, Pietatem, Rectitudinem, cujus totum DEI, nihil omnino ipsorum est? certum est, hoc de ipsis, quod de blasphemis dici posse: *Extenderunt linguam suam quasi arcum mendacij, & non veritatis.* Jer. 9. v. 3. quia tam isti, quàm illi linguam suam promunt quasi sagittam, ad feriendum crudeliter honorem DEI, Blasphemi quidem directè, quia propositum ipsis est DEUM deprimere, Arrogantes indirectè, quia statuunt efferre se ipsos. Sed interea tu vides da-

mnium, quod DEUS hinc accipit, per esse æquale, quia eodem modo terque mentitur debitam illi gloriam suffragando. Quo cognito, in inexplicabilem concipies hominum linguarum hujus vanam? *Nisi velis mentiri omne mendacium.* Eccl. 7. v. 2. aliquando conringet excidere tibi verbum aliquod vanitatis, quin avertas, & tunc plus habes exultantem quia mentiris, sed non vis mentiri, ideo dicitur quasi Materiale mendacium contra DEUM. At cum adverbium illud esse vanitatis, ne dicat aliàs non solum mentiris, sed etiam mentiri, & ideo contra DEUM loqueris mendacium, quod sit formale, adeoque verè mendacium. Sempiternum animo sit fixum, quidquid habebis, nisi, totum esse DEI, & non dimittere à DEO. Idcirco cum de eo loqui oportet, loquere tanquam de re, quod ad ipsum, non ad te pertineat. *Non ego sed gratia DEI mecum.* hoc est idioma humilium, qui sunt infancibus similes innocentibus, de quibus scribitur: *In ore eorum non est interitum mendacium.* Apoc. 14. v. 5. qui non solum nihil laudis sibi tribuunt, sed neque possunt tribuere.

I X.

Omnes nos manifestari oportet ante Tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.
2. Cor. 5. 10.

1. Considera Judicium, de quo loquitur hoc loco Apostolus, non esse particulare, sed Universale. Et idcirco ait: *Omnes nos oportet manifestari*

stari ante Tribunal Christi. In priore oportet manifestari singulos, sed non omnes, ut sciat quisque, quod ad se attinet, sive pœna, sive præmij. alterum succedit, ut perinde quisque sciat, quod attinet ad quemvis alium, & ideo in hoc omnes oportet manifestari, & non solum singulos. Ecce! igitur, quorsum spectet imprimis tam grande iudicium, nempe ut in suis mundus, confundatur cum viderit, quam fœdè sit erratum vel deprimendo, quos oportebat evehere, vel evehendo, quos deprimere decebat. Id autem fieri nequit sine manifestatione maximâ rerum omnium, quæ nunc latent in omnibus, cogitationum scilicet, verborum, & operum. Proinde omnes nos oportet manifestari ante tribunal Christi. Tu interea quid agis, cum modò tanti facis iudicia mundi? Tuâ quid refert, quòd totus mundus te criminetur, si DEUS laudat? Tuâ quid refert, quòd totus mundus te laudet, si DEUS vituperat? Visne reverà cognoscere, quis sis? Talis es, qualis apparebis ante tribunal Christi.

2. Considera, quòd non dicat: oportet omnia nostram manifestari, sed omnes nos, quia Dominus tunc non faciet innotescere res nostras, eas recitando, narrando, prout fieri solet in humanis iudicijs, sed eas faciet innotescere efficiendo nos si. nul omnes spectaculum mundo undique apertum, perinde ac si homines essemus diaphani vel transparentes. Unde cum Interpretres noster dicit Manifestari, Textus Græcus ait Pellucidos fieri. Quem R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

admodum ergo vas aliquod è pellucido Crystallo soli expositum nec minimum dissimulare nævum potest, quem continet, ita tibi coram Christo contingeret: ante tribunal Christi. O quam efficax erit sol ille ad omnem detegendam maculam tuam! Ecce iniquitatem rectâ oppositam Bonitati, Ingratitudinem Beneficentiæ. Ecce mendacium positum in conspectu Veritatis, ante tribunal Christi. Tuum esto iudicium, an non necesse sit manifestari: fieri aliter non potest; oportet manifestari. quia Crystallus ponitur in conspectu solis. quanta erit igitur confusio tua, cum forsân apparebis ad eò diversus ab eo, quem alij te esse credebant? omnes, qui glorificabant eam, spreverunt illam, quia viderunt ignominiam ejus. 1. Thr. 8. Non modò sciverunt, sed viderunt eam. ita dici tunc poterit de animâ tuâ, fortè existimas te minorem habitusum erubescendi materiam, quia si alij omnia tua noverint, tibi quoque aliorum mala erunt perspecta? omnes nos oportet manifestari. O quantum deciperis! nunc peccatum tuum solum æstimas ex sensu, quem de illo habent homines, qui minùs erubescere consueverunt, quando jam est malum pluribus commune, imò illud approbant, applaudunt. Sed tunc aliter eveniet. tunc enim illud æstimabis, prout erit in conspectu veritatis: ante tribunal Christi. Quantum ergo tunc confunderis, tantò scilicet ampliùs, quantò in alienâ confusione magis propriam cognosces.

3. Considera, horridam istam manife-

Z

nife-

manifestationem fore quasi confessionem extortam, quam tunc facies de his, quae modò in confessione tuâ vel dimittis, vel dissimulas, vel certè excusas. Unde adjungit Apostolus: *ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.* quia tu ipse linguâ tam Emphaticâ, & accuratâ, qualis erit illa tua nuditas, omnibus referes, quae fecisti, quam diu vixisti sub mortalis corporis exuvijs: quod verbis illis significatur: *Propria corporis,* nisi fortè præterea insinuatur, de illis peccatis speciale reddendam esse rationem, quæ propriè magis attribuentur corpori? ò quoties ista etiam contemnis! Sequeris errorem popularem, quo peccata sensû parvi fiunt: aut certè nimium corpori blandiris, non mortificas, non maceras, imò ad excessum ejus cupiditatibus indulges, hoc prætexens, quòd Virtus non in Externis, sed Interioribus consistat. Noli sic loqui, nam de Externis quoque strictissimam dabis rationem. Audis, quid dicat Apostolus? *ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.*

4. Considera, quòd hæc vox *Referat* non solum significet recitare, sed & reportare. & hinc concluditur finis præcipuus hujus universalis Judicij, qui est, ut quisque referat non quoad animam duntaxat, sed etiam quoad corpus illud sive supplicium, sive præmium, quod ipsi convenit. *Referat propria corporis, sive bonum, sive malum.* O denunciationem terribilem! nullum hîc invenire est medium, sed

vel purum bonum, vel purum malum, nec malum bono miscbitur, utinam contingit, nec bonum malo. mera erit gloria, vel mera abjectio, merus risus, vel mera mortificatio, mera opulencia, vel mera mendicatio, vel mera felicitas, vel mera miseratio, *sive bonum, sive malum.* Et tu noli de te quoque agi, & non prospice. Erit equidem illud Judicium universale, sed tu astimare illud debetis proprium. ita enim erit universum pro omnibus, quasi foret particulare pro singulis, adeò erit in quolibet actu. *Omnes nos manifestari oportet* inquit Apostolus, & tamen non loquitur, *ut referamus omnes, prout gessimus, sive bonum, sive malum,* sed *ut referat unusquisque.* Ut intelligas illud fore non minùs judicium particulare quàm universale.

5. Considera tantò nunc magis attendendum, quòd in re sine remunerando sive puniendo non sit alia tenenda regula, quàm quæ sumitur à rebus gestis: *Ut referat unusquisque, prout gessit:* non ut alij gesserunt pro ipso, sed ut ipse gessit. Quid prodest, si cum horâ te impendere orationi devotæ, quid prodest illos jejunare; & te interea crapulis indulgere? quid prodest illos se diverberare flagris, te verò carnis tuæ blandiri? quid prodest illos totâ nocte pro te psallere, te verò in strato tuo luxuriari? memento, quòd Dominus reddet unicuique secundum opera ejus. 1. Rom. 2. non secundum opera aliorum, sed secundum opera ejus.

Facere in humanis Tribunalibus multas alias spectari dotes. Facile in his te juvare potest nobilitas, juvare potest doctrina, juvare pecunia, eloquentia, visus & loquacitas, at in tribunali Divino sola opera spectantur. Vale ut unusquisque referat, prout gessit. Si bene fecit, recipiat bonum, sin male, sentiat & malum. Ideo dicebat David: secundum opera manuum eorum misere illis. Pl. 27. Quid agis igitur, cur te non omni studio impendis utilibus: Quodcumque potest facere manus tua, insister operare. Suda, labora,

quia, ut denuo dicam, tua res agitur. Propè facite iudicium vestrum, dicit Dominus. Il. 41. v. 21. & quomodo propius illud facies, quam si præsens esse putes. Vide, ut Apostolus neque se ipsum excludit ab hoc universali iudicio, dum ait: omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi. & tamen sciebat se unum esse de numero eorum, qui sunt iudicaturi, & non sunt iudicandi. Tu iudicandus cum sis, & non iudicandus, id parum consideras.

* * *

X.

Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione, & obsecratione, cum graviorum actione petitiones vestrae innotescant apud DEUM.
Philip. 4. v. 6.

2. Considera eundem Apostolum, qui hic præcipit, ut omnis sollicitudo ponatur: *Nihil solliciti sitis*, alibi affirmare, eam sese maximam experiri. *Volo vos scire, qualem sollicitudinem habeam pro vobis.* Col. 2. v. 1. unde colligitur duplex esse genus sollicitudinis, mala scilicet & bonæ. Bona diligentiam significat, mala verò illam inquietudinem, anxietatem, cruciatum, qui jengitur diligentia ex defectu debite fiducia, quæ semper in DEO est collocanda. Et hæc est, quam hoc loco vocat Apostolus, cum ait: *Nihil solliciti sitis*, quia in locum hujus succedere debet recursus ad DEUM, quem verbis illis commendat: *Petitiones vestrae innotescant apud DEUM.*

Ceterùm recursus ad DEUM non tollit sollicitudinem bonam, quæ consistit in diligentia debita, & à quolibet est adhibenda ex parte sua non obstante auxilio Divino. Est quippe verissimum DEI esse, ut tibi succurrat in necessitatibus tam corporis quam animæ. Sed tuum est interim ea adhibere media, quæ faciant, ut succursus ille sit, quoad fieri potest, juxta ordinem naturæ, ne sit opus miraculis. *Equus paratur ad diem belli: Dominus autem salutem tribuit.* Prov. 21. v. 31. Ideo sollicitudo bona non solum laudatur, sed ut ceteræ virtutes, necessaria est. *In omnibus abundatis fide & sermone, & scientia, & omni sollicitudine.* 2. Cor. 8. v. 7.

Z 2

2, COII

2. Considera in Divinis Litteris istius bonæ sollicitudinis octo recenseri species. Primæ quatuor ad particulares quasdam personas spectant. Reliquæ sunt omnibus communes. Inter eas, quæ ad aliquos tantum pertinent, prima est sollicitudo Prælatura: Prælatus enim debet esse sollicitus pro suo populo, sicut Pater pro suâ prole, pastor pro suo grege, navarchus pro nave, quam ad portum dirigit. *Qui præest in sollicitudine.* Rom. 12. v. 8. Altera est Prædicationis, quia Præco Verbi Divini in munere suo illâ uti debet sollicitudine, quâ nutrix utitur in lactando puero. *Fiduciam habuimus loqui ad vos verbum DEI in multâ sollicitudine.* Thess. 2. v. 2. Tertia est Providentiæ, & iis convenit, qui reditus administrant, æconomis, Ministris, nec non pauperibus, quibus necessitas incumbit pro sustentatione propriâ alimenta quaerere. *Sollicitudine non pigri.* Rom. 12. v. 11. Quarta est operationis, & convenit servis, opificibus, colonis, & aliis ejusmodi in suis cuique negotiis. *Martha Martha sollicita es.* Luc. 10. v. 41. Inter eas deinde, quæ sunt omnibus communes, prima est devotionis, & DEUM respicit: quia quemvis oportet esse sollicitum, ut DEO placeat, magis quàm subditus suo Principi, servus Domino, filius Patri suo. *Indicabo tibi ô homo, quid sit bonum, sollicitè ambulare cum DEO tuo.* Mich. 6. v. 8. Altera est Circumspectionis, & respicit animam propriam, quia quis magis debet esse sollicitus, ut illam contra hostiles tuea-

tur insultus, quàm Capitaneus, cuius curam suam defendat. *Custodite sollicitè animas vestras.* Deut. 4. v. 15. Tertia est Commiserationis, & spectat proximum in necessitate constitutum, quia quemlibet oportet esse sollicitum, ut proximo succurrat perinde ac si tam in necessitate animæ quàm carnis. *Spero Timotheum me cito mittentem ad vos. Neminem enim habeo tantum animam, qui sincerâ affectione pro vobis sollicitus sit.* Phil. 2. v. 20. Quarta est dilectionis, & hæc spectat proximum in quocunque statu, quia quis debet esse sollicitus, ut cum illo conservet caritatem, concordiam, pacem, tanquam amico verissimo. *Sollicitè servare unitatem spiritus in vinculo pacis.* Eph. 4. v. 3. Istæ sunt octo species sollicitudinis bonæ, quas quisque habet, dici de illo potest, quod *abundat in omni sollicitudine.* Si primæ quatuor ad te non pertinent, saltem pertinent secundæ, & ideo observa, ut omnes in eo gradu possideas, quo oportet. Quia sollicitudo bona est diligentia, non ordinaria, sed singularis, quæ in hisce rebus, quas audisti, non tam facile excludit fiduciam DEO debitam, prout accidit in malâ, & ideo absolute dicitur laude digna.

3. Considera, quemadmodum in Divinâ Scripturâ recensentur species sollicitudinis bonæ, ita pariter & malæ, quæ ad quatuor revocantur, Honoris, Pecuniæ, Corporis, Mulieris, cui quis honesto vinculo adstrictus amorem debet ut proprio corpori. *Erunt duo in carne unâ.* Prima Honoris fa-

cit, ut quis nimio teneatur studio servandæ dignitatis, augendæ, amplificandæ, & est propria ambitioforum, qui raro attingunt scopum, ad quem collinant: *Expectatio sollicitorum peribit.* Prov. 11. v. 7. Secunda Pecunia facit, ut quis nimio ferveat amore ditescendi, accumulandi, & est propria avaris, imò omnibus, ut ita dicam, hominibus seculi, & ideo universim à Christo dicitur *sollicitudo seculi istius.* Matt. 13. v. 22. Tertia Corporis facit, ut quis nimium occupetur circa mensam, molliem, & vana ornamenta, & est propria sensualium, qui ut tales potius Gentilium quàm Christianorum more vivunt: *Nolite solliciti esse dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiomur, hæc enim omnia gentes inquirunt.* Matt. 8. v. 31. Quarta Mulieris facit, ut quis nimium labore illi satisfacere, illam componere, demulcere, & est propria conjugatis, quibus idcirco difficile est in eo statu totum cor suum transcribere DEO. *Qui cum uxore est sollicitus est, quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est.* 1. Cor. 7. v. 33. Omnes istæ sollicitudines in suo genere vocantur malæ, non quòd debita cum moderatone non liceat servare dignitatem, procurare pecuniam, servire corpori, placere mulieri, sed quia in his difficile est servare modum, & limites præscriptos. Diligentia in istis, quæ solet adhiberi, facillimè transit in vitium, affert inquietudinem, & curas anxias, nec solùm arguit omnimodam diffidentiam in DEO,

sed etiam injuriam. Plurimi sunt, qui vel ad despectum DEI ed pertingere contendunt, quò volunt, perinde si dicerent, quod per fas consequi non datur, per nefas consequemur. Numquid ista est dementia? ais, te per nefas propriis consultam ire necessitatibus, nec agnoscis, hoc si facias, te rectè tendere ad infernam? Respondes, DEUM tibi postea daturum veniara, quia misericors est. Sed in hoc maxime tuam stultitiam demonstras, quòd confidas obtinere à DEO, quod longè majus est, nempe remissionem peccati, & non confidas obtinere minus, ejus rei procuratorem, quæ tibi est causa peccandi. Eo esto contentus, quod honestæ sustentationi sufficit, & hoc si petas à DEO cum fiducia, te obtenturum non dubita. Putasne propriam illi deesse sollicitudinem, quæ promptum faciat ad te juvandum, ad sublevandum: *Dominus sollicitus est mei.* Pl. 39. v. 18.

3. Considera etiam in iis sollicitudinibus, quæ bonæ dicuntur, facile incurri posse periculum excessus. In primis quatuor, quæ nonnullis statibus propria sunt, excedunt illi, qui in rebus, quas agunt, servidi dicuntur. Videbis quosdam officio suo fungi strenuè ob diligentiam, quæ utuntur: sed etiam videbis hæc diligentiam nimio ardori conjunctam, quia turbantur, & ad modum Marthæ anxie laboriosos se monstrant, neque tranquillitatem tenent, quæ in corde sancto nullo eventu turbatur. *Sollicitudo ejus aufert somnum.* Eccl. 41. v. 9. Si ita pro-

procedas, vel in ipsa sollicitudine bona defectum pateris. Quare? quia non integrè DEO fides, & hinc est, quòd turberis, quòd effervescas, quòd multum pacis deperdas. Si certo crederes, Divino nutu id eventurum, quòd est melius, eam ipsam in operibus tuis adhiberes solertiam, quam nunc adhibes, sed perturbationis expertem. In ceteris quatuor, quae sunt omnibus communes, excedunt illi, quos scrupulosos dicimus, quia in rebus omnibus metuunt, ne vel Deum offendant, vel seipso negligant, vel debitum proximo officium omittant. Hic excessus, cum levis est, multum juvat, quia sollicitudinè stimulat. Cum gravis est, plurimum nocet, quia illam in summam inquietudinem convertit. *Præ sollicitudine quiescere non potuit.* Jer. 49. v. 20. Inde est, quòd scrupulus, cum est gravis, raro à DEO accidat, nisi quatenus permittit, quia propriū ipsi est potius sedare quam cedere tempestatem. *Non in commotione Dominus.* 3. Reg. 19. Saepè provenit à Dæmone, qui potestatem habuit, uti credibile est, istam suscitandi procellam etiam in misero Jobo, ut illum in malis suis magis deiceret, quòd querulis illis verbis prodidit: *Verebar omnia operamea. Formido tua non me terreat. Pavor ejus non me terreat. Considerans cum timore sollicitor.* Sed ut plurimum provenire solet à propria temperie scrupulosi, ut ab humore tetro, tumido, tenace, aut illis simili planetis turbulentis, qui cum apti sint nebulis excitandis, non perinde valent

ad eas dissipandas. Itaque si talis te subjectum intelligas, cum convenit, ut eo te cures liberando, falsi peccati metu magnum incipit periculum patrandi verum, quòd ita vivere inquietum, & ita parum idoneum ad honorandum DEUM habendum te ipsum, juvandum proximum. Sed quis modus inde te liberandi? Præcipuus est acquirendam nihilominus illam confidentiam in Domino, quam, ut dixi, semper operari esse conjunctam sollicitudini, ut laude digna dicatur. Sollicitudo in se bona in te efficitur defectuosa, scrupulis suis obnoxius, quia non integrè DEO fides. Times, ne malitia sit ejus bonitate superior, ita nec dum culpas illas remiserit, de quibus jam toties te accusasti: ita, ut non afflitas, non auxilietur, & demum si stibus suis capitalibus, cum mortuum erit, te prædam objiciat. Ne advertis, quantam in hoc injuriam DEO facias? stude tantummodo levare illi cum sollicitudine, quam bonam dico, hoc est, cum diligentia: *Sollicitè cura te ipsum probabilem exhibet DEO.* 2. Timoth. 2. v. 25. Non dico probatum (id enim nolle impossibile est, nisi DEUS revelaverit) dico probabilem. Et tum totam illi curam relinque, quin dies totos anxiam in quietione te crucies, si scias probatus, an reprobatus, acceptus, an rejectus, futurus salvus, an periturus. *In manibus tuis sortes meae.* Atque sic angorem illum depones, per quem sollicitudo alia bona in vitiosam degenerat, vel saltem

in nocivam. Quis explicet, quanta pars sit temporis diurni, quam hoc venatu mularum inutiliter consumis? fac igitur in hunc modum. Potius tempus illud impende ferventer Domino commendando. Impende in omni oratione, impende in omni obsecratione, impende recolendis cum gratiarum a-

ctione beneficiis, ab ipso quovis tempore acceptis. Ita pro eo, quod perdas, tempus lucrabere, quia securitatem tibi præstas id obtinendi à DEO, de quo ut scipulosus desperas. Sed quia hoc est ad diverfam transire materiam, satius erit ejus considerationi proprium assignare diem.

XI

Sed in omni oratione, & obsecratione, cum gratiarum actione petitiones vestrae innotescant apud DEUM. Phil. 4. 6.

Considera, quàm merito petat Apostolus, ut nimia sollicitudinis loco succedat familiaris in omnibus recursus ad DEUM. Nihil solliciti sui, sed petitiones vestrae innotescant apud DEUM. Quia plus est, quod sperare possis ab ejus gratiâ, quàm à confectione tuâ tibi polliceri. Dixi, in omnibus; quippe non est, quod timeas, te unquam fore importunum, aut gravem, frequentiam postulandi. Imò preces multiplica, quantum potes: id enim spectavit Apostolus, cum scripsit: *Petitiones*, & non *Petitio*. Sufficit esse postulata digna, quæ exhibentur DEO: *Apud DEUM*, & ideo ab illo non petas inutilia, vel iniqua. Ceterum si sunt multa, nihil metue, imò neque si magna fuerint; nam ista decet hunc Dominum. Terreni Principes turbantur, cum audiunt multa vel magna peti beneficia; unde Berfabæa, quamvis filio suis nato visceribus supplicaret, dicendum Salomoni censuit: *Petitionem unam parvulam*

ego deprecor à te. 3. Reg. 2. v. 20. *unam & parvulam*. Non hoc modo cum DEO agendum. Sine multa, quæ rogas, sint grandia, quid refert? Tunc enim maxime si unquam supremæ conveniunt Majestati. *Usque modum non petistiis quidquam*. Joh. 16. v. 23. Numquid vel hoc solum satis esse debet ad excitandam fiduciam, cujus defectu ita in rebus tuis sollicitus es, ut quietem perdas? *Nolite solliciti esse, sed petitiones vestrae innotescant apud DEUM*.

2. Considera, ut majorem vim petitionibus tuis tribuat Apostolus, hoc loco te docere modum planè Divinū, videlicet, *ut innotescant apud DEUM in omni oratione, & obsecratione, cum gratiarum actione*. Quid sit actio gratiarum, jam constat. Solum restat, ut scias, quid nomine orationis & obsecrationis intelligat. Oratio definitur *Elevatio mentis in DEUM*. Et hæc est necessaria. Quia, si DEO velis porrigere libellum supplicem, necesse est,

Manna

Secundum

quod

libellum

supplicem

neccesse

est

est, ut in eum oculos attollas, memor te in ejus conspectu stare. Obsecratio est ratio impetrandi, quod petitur. Et hæc saltem plurimum prodest: quia nihil ab ullo Principum peti solet, sine ratione adjuncta. Non equidem existimare debes orationem & obsecrationem petitionibus tuis præmittendas esse, oportet ire sociatas. Non enim ordinem requirit Apostolus, sed exigit, ut *petitiones innotescant in omni oratione, & in omni obsecratione*. Gratiarum actio comitatur, unde dicitur *cum gratiarum actione*; nec refert, utrum ea petitiones tuas antecedit, vel sequatur. Si uniantur quatuor hæc partes, quæ velut totidem elementa perfectissimam constituunt formulam precandi, quam pulchrum inde mixtum resultabit apud DEUM? Cura igitur tantò major adhibenda, ut deducas in praxin.

3. Considera, cum à DEO aliquid petendum est, convenire, ut petas *in omni oratione*, hoc est, *in omni elevatione mentis ad DEVM*. Non oportet evagari, non distrahi, sed utriusque oculi obtutus in ipso figendus est. Qui sunt hi obtutus oculorum? Imaginatio & intellectus. Imaginatio tibi proponit per phantasma, Intellectus per fidem. Neque putes hanc mentis elevationem longillimam tendere usque ad celum viam. In te ipso stat DEUS: *Medius vestrum stetit, quem vos nescitis*. Joh. 1. v. 26. Et stat modo quodam perquam vivo, præsentiam scilicet, & potentiam: Per præsentiam videt, quod agis, cognoscit, confide-

rat, comprehendit: per potentiam super auxiliatur tibi, ut agas. Non est querendus DEUS admodum procul à te, cum dicitur elevatio esse mentem, sensus est, quando conversaris cum DEO, eam erigens supra res istas temporales, supernas, quæ sunt infimæ. *Elevare, vane, consurge Jerusalem*. Isa. 54. Hoc posito, cum Imaginatio & Intellectus, quæ sunt duæ facultates mentis adeo præstantes, unitæ fuerint, te perfectè constituent in conspectu DEI, an non vides, quam idonea ratio sit voluntas, quæ est tertia, sumponendis petitionibus? at duabus non concurrentibus, nihil ista proficuum, & ideo vult Apostolus, ut cum à DEO aliquid postulas, *est in omni oratione*, hoc est, *in omni elevatione mentis ad ipsum*. Nam præces celerimè exaudiuntur, ut inquam, quæ offeruntur (promissum tenus declaravimus) conspectui divino. *Clamor meus in conspectu introiit in aures ejus*. Ps. 7. v. 17.

4. Considera, cum à DEO rem quam petis, eam pariter petendam *in omni obsecratione*, hoc est, *in omni ratione impetrandi*, quæ fieri possit, *ratione impetrandi*. Verum est, rationes ejusmodi esse infinitas, & ideo licitum esse, ut nam unam nunc alteram usurpes, prout diversimodè suggererit spiritus. Ex parte tuâ semper propria est proponenda miseria, quæ apud eum, qui tantæ teneræ viscera pietatis habet, est validissimus titulus ad impetrandum promptum auxilium: *Inclina aurem tuam*

nam ad precem meam, quia repleta est
 mali anima mea. Pl. 72. Tantòque
 magis quòd hujus consideratio faciat,
 ut coram DEO te demittas, ut con-
 fundaris, compungaris, atque ita fias
 aptior ad ejus recipiendas gratias. Ex
 parte DEI tot sunt tituli, quot sunt
 excellèe perfectiones, Omnipotentia,
 Sanctitas, Sapientia, Majestas. Præ-
 cipue verò semper memoranda Misi-
 cordia, quæ illum obligat ad benefi-
 cia etiam non merentibus præstanda.
*Secundum misericordiam tuam me-
 mento mei tu, propter bonitatem tuam
 Domine.* Pl. 24. Et ista etiam alio
 ex capite perquam opportuna succe-
 dit recordationi summæ tuæ miseriam,
 quia facit, ne illa tibi causa sit diffi-
 dentia. Duos hosce modos obsecra-
 tionum ceteri sequuntur, uti sunt ro-
 gare beneficium intuitu amoris, quo
 fertur in Cælices, & sanctissimam Vir-
 ginem. Præcipue verò alleganda me-
 rita Christi, ejus ærumna, sudores, &
 pretiosissimus sanguis pro te fusus:
*Protektor noster aspice DEVS, & respice
 in faciem Christi tui.* Pl. 83. Fieri
 nequit, quin Pater tuus Cælestis Ita-
 tum huic cedat. Habes enim sponsi-
 onem Christi solenni juramento testa-
 tam: *Amen, amen dico vobis, si quid
 petieritis Patrem in nomine meo, dabit
 vobis.* Joh. 16. v. 23. Verbo si disce-
 re cupias formulam obsecrandi, eam
 pauperes docebunt. *Cum obsecra-
 tionibus loquitur pauper.* Prov. 18. Vi-
 de, ut illi certatim te operiuntur ad
 ingressum templi, quod adis. ut te
 circumstant, ut aggrediuntur. ut ul-
 R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

cera ostentant cum significatione do-
 loris. ut obtestantur, ne ipsos de-
 stituas, per amorem animæ tuæ: ut
 Purgatorium, & Paradisum memo-
 rant: ut memoriam reficant quinque
 vulnerum, quæ Christus tui causâ in
 Cruce pertulit. Hoc omnino modo
 agere te cum DEO tuo convenit. In
 hunc finem, ajunt Sancti, ab ipso in-
 ductam consuetudinem, ut Pauperes
 consisterent ad templorum limina, da-
 turi fidelibus illuc intrantibus speci-
 men supplicandi. Tu quidem pau-
 per es, sed non mendicus, quia nescis,
 ut oportet, mendicare. Quis hanc
 artem callebat? Sanctus ille Rex, qui
 pro suâ gloriâ dicebat: *Ego autem
 mendicus sum & pauper.* Si pauper
 fuit, etiam insignis mendicus extitit,
 unde cum veritate dicere potuit: *Do-
 minus sollicitus est mei.* Pl. 39. v. 26. Si
 sciveris mendicare, etiam disces, uti
 oportet, obsecrare. Fortè dices:
Mendicare erubescio. Luc. 13. v. 3. Im-
 mò verò hic summus honor est, scire
 DEO porrigere libellos supplices,
 qui omnia possint. Tales autem sunt
 obsecrationes.

5. Considera obsecrationibus sub-
 jungere Apostolum gratiarum actio-
 nem, quæ, ut diximus, & præire potest
 petitiones, & sequi. Videtur tamen
 plus utilitatis allatura, si præcedat,
 non solum quòd gratitudo, quam ex-
 hibes pro beneficiis præteritis, te red-
 dat aptiorem futuris, quia gratiorem:
 sed etiam, quòd memoria benefico-
 rum, quæ tibi tum publicè tum priva-
 tim collata sunt, fiduciam excitet etiã

Aa

ova

nova accipiendi. Et hæc demum optima dispositio est quidvis à DEO impetrandi, nempe confidentia: *Miserere mei DEVS miserere mei, quoniam in te confidit anima mea.* Plal. 56. Jam verò dubium non est, ad confidendum vehementer excitare omnes eos titulos; qui in obsecrationibus sunt adducti. Verum omnes isti denique demonstrant, DEUM posse tibi benefacere, si velit: sed non aequè ostendunt, quòd velit. Unde igitur scies, quòd velit? si videas illum facere, quæ res maximà confert fiduciã: *Ego clamavi, quoniam exaudisti me DEVS.* Plal. 16. Igitur animo revolve tanta beneficia Divina, quibus circumdaris, tam publica, quàm privata. Scio ad majorem fiduciam te stimulari cogitandis privatis quàm publicis. Sed hoc ex errore contingit. Quia si intimè perspicias cor DEI, videbis etiam ista beneficia tam singulari affectu tibi exhiberi quàm quælibet privata, quasi præter te non esset alius, cui illa præstaret: unde revera omnia sunt singularia ac privata. Redde igitur illi gratias toto cordis affectu de propriis, sicut de his, quæ tibi cum aliis communia sunt, & de communibus non minùs, quàm de his, quæ tibi propria censentur. Cum hac occasione cognoveris, quàm DEUS erga te sit beneficus, quis dubitet summam tibi nascituram fiduciam offerendi petitiones, quæ sunt finis totius dispositionis hæcenus explicatæ. *In omni oratione, & obsecratione, cum gratiarum actione, petitiones vestra innotescant apud DEVM.*

6. Considera hunc modum loqui di usurpatum ab Apostolo notari in proprium videri. Siquidem Deo antequam postules, jam optime quid postulare velis: *Scit Pater vester quid opus sit vobis, antequam petitis.* Matth. 6. v. 8. Quæ igitur ratione dici tibi potest, ut illi nominicias: *Petitiones vestra innotescant apud DEVM.* At cur modus loquendi tibi in proprius videretur? quia ignoras DEUM, quando agit cum homine, in omnibus procedere non humano, & ideo exigere, ut illa maiora tua desideria exponas, petas, si illa ignoraret. Scio illum superpositionem istam prævertere, & sola desideria exaudire, uti nosis, dum agimus cum paupercolis: *Desiderium pauperum exaudivit Dominus.* psal. 10. v. 17. Sed hoc est præter legem. Lex est, saltem ordinata, non exaudiat, nisi diserte propolitur. *Petite, & accipietis.* Quia vult, ut summus importuni. Hoc ejus gaudium hoc jubilum est. Noli igitur timere dicendo, DEO non esse ignorant omnem tuam necessitatem, quia tibi illi coram representes, perinde ac si profus ignoraret. An nescias celestis Pater, quid suus in assumptæ carne Filius desideraret? & tamen, quis explicet, quomodo hic ipse Filius continuò supplicaverit *in omni oratione, & in omni obsecratione, sua desideria illi exponendo?* sic tu quoque facias: & cum id maximè feceris, quæ cesses aliquando, ut etiam fatigeris petendo, certus esto te exauditum iri. Ecce! ut recursus ad DEUM supplicabis illam

illam sollicitudinem, quæ ut nimia tibi
interdicitur. Qui cum DEO habet
commercium, est instar ligni plantati
ad rivus aquarum, rivus crystallinos,
præterfluentes. Non est sollicitum.

Superveniat æstas, & ardore suo infe-
stet, quid proficiet? *Ad humorem
mittit radices suas.* Et ideo: *sem-
pore siccitatis non erit sollicitum.* Jer.
17. v. 8.

XII.

*Hoc est autem iudicium, quia lux venit in mundum, & dilexerunt
homines magis tenebras quàm lucem.* Jo. 3. v. 19.

1. Considera, tenebras, de quibus
hoc loco Dominus loquitur, non
esse peccata voluntatis, sed errores in-
tellectus, quibus deinde coherere so-
lent peccata voluntatis. Ista namque
in scripturis sacris non solent dici te-
nebræ, sed *opera tenebrarum.* Rom.
13. 11. Tenebræ dicuntur errores in-
tellectus: *Qui vos de tenebris vocavit
in admirabile lumen suum.* 1. Pet. 2. v.
9. Hoc est, *vocavit* ab ignorantia
veri. Et ideo etiam tenebræ vo-
cantur, qui his subjacent erroribus:
Eratis aliquando tenebræ. Eph. 5. v. 8.
Porro de istis hinc loqui Dominus non
vale, ut qui potius sunt tenebrofi
quàm tenebræ, & ideo duntaxat tene-
bræ dicuntur, ut constet, quàm sint te-
nebrofi. De illis loquitur, quæ sunt
in proprio sensu verè tenebræ: hoc est,
de erroribus intellectus, qui vel fidem
obumbrant, quæ sunt tenebræ infide-
libus propriæ, vel actionem, quæ sunt
propriæ malis Christianis. De omni-
bus, qui amant has tenebras, ait Do-
minus jam esse manifestum iudicium.
Hoc est autem iudicium. Non est ne-
esse alias querere damnationis cau-

fas: Satis est scire, quòd *Lux venit in
mundum, & dilexerunt homines magis
tenebras quàm lucem.* Cum enim tan-
topere dilexerint tenebras, consequens
est, ut etiam dilexerint peccata volun-
tatis, quæ hisce tenebris sunt annexa.
Siste tantisper, & studiosè considera,
an & tu sis ex horum numero infelici-
um: hoc enim summum foret malo-
rum, velle tenebras, & nec quidem ag-
noscere, quòd velit. *In tenebris,
quasi in luce ambulant.* Job. 24. v. 17.

2. Considera, tres fieri posse clas-
ses fidelium. Quidam omnes fenestras
aperiunt illi soli, de quo scribitur: *Illu-
minans tu mirabiliter a montibus æter-
nis.* Ps. 75. v. 5. Alii omnes claudunt;
alii demum nec claudunt omnino, nec
aperiunt, sed habent, ut dicimus, semi-
clausas. Omnes fenestras apertas ha-
bent illæ animæ, quæ semper plus Di-
vinæ lucis recipere desiderant. Omnes
tenent clausas, qui nihil minùs, quàm
lucis hujus infusionem volunt. Semi-
clausas habere censentur, qui lucis a-
liiquid à DEO accipere cupiunt, sed
non nimis multum, ne magis, quàm
optent, respondere teneantur. Primi

generis sunt pauca, secunda classis multa, plurima verò tertia. Bene perpende statum trium horum ordinum personarum, ut probe intelligas, cui tu debeas accenseri.

3. Considera felicitatem illarum animarum, quae omnes suas fenestras apertas habent. Haec sunt animae sanctae, quae facile agnoscunt tantum se facturas boni, quantum habeat vivi luminis: *Ambulabunt gentes in lumine tuo.* Il. 60. Et ideo ad hoc anhelant, ad hoc aspirant, hoc ardentibus votis postulant: *DEVS meus illumina tenebras meas.* Pl. 17. v. 29. Amant audire verbum DEI, volunt corrigi, admittunt consilia, libenter perlegunt libellos sacros, quia cuncta profunt ad dandam illis lucem. Iste Dominus iniris modis se communicat, quia sol est: *Lux venit in mundum.* Atque idcirco tantum sese cuiusque domui infundit, quantum aditum invenit. Non violentè aggreditur fenestras, non despicit, non pertrumpit ut fulmen. Quippe lucem suam conferendo, beneficium confert maximum, & ideo nemini obtrudit: *Beneficium non confertur in iratum.* Fulmen, quod poenam infert, fortis viribus uti solet. En igitur, quid fieri oporteat, ut multum lucis à DEO impetres. Fenestras tuas, quantum potes, aperi, uti Daniel in Babylone faciebat. Dan. 6. v. 10. Sed citò aperi, quia sol est, beneficus quidem, sed in transitu: *Pertransit benefacendo.* Ubi transierit, fortè ejus restitum tibi polliceberis? Id equidem à sole sensibili, quem certis oculis,

sperare potes, sed non à Sole Divino, nam iste haud quaquam legibus, neque, subjacet. *Orietur vobis timor nomen Domini Sol iustitiae, & sanctorum pennis ejus.* Mal. 42. Sol iste comitatus pennas non habet, sed habet pennas: & in his salutem tuam tribuit: *Sanctas in pennis ejus.* & ceteris: ut ostendar, se committat in libito, & neminem esse, qui iocundetur, aut praescribat viam.

4. Considera è contrario illam infelicitatem animarum, quae fenestras suas omnes oclusas tenent. Haec sunt animae seclerate, quae cum velint praestare boni, non cupiunt dare lucem, nec agnoscere debent. *Nolunt intelligere, ut bene agant.* Sapientè radius aliquis veritatis eorum animis illucescat, sese distrahent, divertere conantur: *Dixerunt DEI Recede à nobis. scientiam viarum nostrarum nolumus.* Job. 21. v. 14. Comites potius quam concionibus intellegendis correctiones dedignantur: avergant consilia, libros legere amant non profanos, & juratam hostilitatem adversus solem suam exercent. *Enim rebelles humiliati.* Job. 34. v. 15. Facis vides, inquam propinquo sunt illarum damnationis suae periculo: nam plerumque sunt proprie illae animae, quae sunt in tenebris, & si in tenebris sunt, iam interituarum absunt. Est enim notatu dignum, quod continuo in scripturis sacris tenebrae cum umbra mortis jungantur: *Obscurent eum tenebrae, & umbra mortis.* Job. 3. v. 5. *Eduxit eos de tenebris, & umbra mortis.* Pl. 100.

Pl. 106. v. 14. *Sedentes in tenebris, & in umbra mortis.* Pl. 106. v. 10. Er quid significatur hoc modo loquendi, nisi eum, qui vivit in tenebris, vivere in summo periculo mortis, hoc est, damnationis aeternae? Cum tu vides imminere umbram, quid ais? an non dicis illud, non posse procul abesse corpus? ita dic, his miseris proximè imminere interitum. O periculum propinquum! periculum proximum! Umbra signum est non tantum vicini corporis sed praesentis. Unde dicere non dubita repente occupandos à morte, quibus umbra jam incubuit. Non crediderim in eo statu te versari. Idcirco ex animo roga Dominum, ut pro sua pietate eos illuminet, qui in isto versantur, *Illuminare his, qui in tenebris, & in umbra mortis sedent.* Luc. 1. v. 19. Neque enim spes est, ut hi aliquando pro se orent. Qui non solum stat in tenebris, sed & sedet, quam primum est, ut etiam obdormiscat? Ita his miseris accidit, non cogitant malum suum, non apprehendunt, non advertunt, & ideo nec operam adhibent, ut illo liberentur. Et hoc forsitan est, quod etiam significare placuit, cum dicitur, quod *qui sedent in tenebris, sedent paciter in umbra mortis.* ceu diceret jacere omnes oppressos nondum taxat à tenebris, sed à somno, nam quid aliud est somnus, nisi imago vel *Umbra mortis.*

5. Considera statum illarum animarum, quae fenestras mentis suae habent semiclaudas. Istae sunt plurimae, & ideo verosimile videtur, te quoque

in his inveniri, quae verò sunt istae animae? sunt illae, quae accipere lumen à DEO volunt, sed quodammodo formidant, ne nimium accipiant. si nimium habeant, autumant se non posse vivere, quia copiae luminis respondere nolunt, & ideo turbantur. Istis mirè quadret sententia, quam meditamur. quippe Dominus non absolute dicit: *Homines dilexerunt tenebras, sed: dilexerunt magis tenebras quam lucem.* Qui fenestras omnino aperit, absolute lucem amat: qui omnino claudit, absolute amat tenebras. restat igitur, ut illi magis ament tenebras quam lucem, qui fenestras nec omnino aperiunt, nec omnino claudunt, claudunt tamen magis quam aperiunt. Sed quid quid de hoc sit. certè non est haec regula, quam serves. pro eo, quod dicas soli, ne tantum luminis in te spargat ad agnitionem veri, dic potius, ut vires subministrer hoc agendi, quod monstrat. *Da Domine, quod jubes, & jube, quod vis.* & ecce! subito evanescent omnes tui vani timores. Meritis forsitan nunquam fore, ut virtutem istam consequaris? tu verò illam pete hodie: cras ad eandem petendam redi, & sic tertio, quarto, quinto die magnà constantià, & ego secūrum te reddo epus nomine, cuius est illam dare, certò fore, ut obtineas: *Petite, & dabitur vobis.* Ceterum quanto melius est, etiam cum nondum agis, scire, quid oporteat agere. Tunc enim saltem conscientia remorsus faciet, ne tuis defectibus acquiescas, atque ita spes erit securitatis emendatio.

ditionis. Secus, actum de te erit. unde vides, quam longè aliter discurre te oporteat, quam soleas. tu velles minus luminis accipere, ne sentias tam acutum in tuis erroribus remorsum conscientiae; & ego tibi dico optandum multum luminis, ut hanc sentias remorsum. an putas fortassis hanc ipsam obscuritatem, quæ demum aliud non est, quam lumen rarum, lumen squallidum, exiguum esse malum? Imò demon à te aliud initio non petit, idque duplici ex capite. primò quia ille imitatur modum illorum mercatorum fallacium, qui dubium non habent de suis distrahendis mercibus adulteratis, modò possint eas vendere in tabernis obscuris. *Oculus adulteri observat caliginem.* Job 24. 7. 15. deinde quòd sciat, nihil esse pronius quam obscuritatem transire in tenebras. Cave igitur ne ames vespere mentis tuæ quasi continuam, quia vespere succedet nox.

6. Considera, quantam injuriam

omnes illi Domino faciant, qui à se repellunt, quia lux est. ob hanc ipsam causam libenter capiendus est, quia sol iste aliud quaerit, quam ut ab illis tollat remissimam, qualis est Ignorantia: *lux veni in mundum, ut omnis, qui dicit in me, in tenebris non maneat.* Ita hunc ergo quisquis amaverit, electionem non habet: quia ignorantia voluntaria non minuit, sed generat peccatum. quæ causa est, ob quam Dominus tantopere eos reprehendit qui *dilexerunt magis tenebras, quam lucem.* reprehendit, inquam, quia dilexerunt, hoc est, voluerunt. lumen malum non est versari in tenebris, sed eas amare. & ideo dicit, contra iam esse latam sententiam. *Hoc autem iudicium.* quia ad hos conuendos non instituit novum iudicium, qui profiterentur se lucis incursum, hoc ipso se reos profiterentur omnium criminum, quæ ab illorum tenebris procedunt.

XIII.

S. Hermenegildus Martyr.

Homo Sanctus in Sapientiâ manet sicut sol: nam stultus sicut luna mensatur. Eccl. 27. v. 12.

1. Considera, quòd sol stare dicatur semper fixus, *Manet*, non quia non continuò movetur (nam tantà potiùs velocitate movetur, ut unius horæ spatio plusquam unam absolvat miliarium myriadem) sed quia nihil

unquam perdit suæ claritatis, sui coloris, suæ virtutis: idem semper est, et nos non eundem semper experimur, sed varium pro diversitate distantiae. ubi Luna è contrariò minus progreditur, nec est momentum, quo

non lux ejus deficiat, vel crescat, mutationibus, nunc plena, nunc vacua, jam pallida, mox corufca. Ista igitur est precipua differentia, quae inter hominem sanctum, & stultum, hoc est, peccatorem intercedit, uterque moverur, quis dubitet? at sanctus movetur simul, & stat fixus: moverur, quia semper procedit: quo modo, de virtute in virtutem. & sic etiam semper crescit, donec peringat usque ad perfectam diem. at simul stat fixus, quia nihil unquam perdit ejus virtutis, quam obtinuit, sed illam potius corroborat, & firmat, ad imitationem veris solis Justitiae, qui, ut scribitur, a primo suo diluculo crescebat, & confortabatur, at semper plenus Sapientiâ. Luc. 2. Contra stultus moverur quocumque modo, quia nunc acquirit, mox perdit, letatur, tristatur, erigitur, deponitur, & si bonialiquid orditur, mox iterum abrumpt, uno die mille mutationibus subiectus. Quam firma adhuc est tua stabilitas in bono? Ista dos est, quae te reddit similem specioso soli Justitiae, Christo JESU, qui nunquam erat a se diversus in thesauris, quibus abundabat. *Spud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.*

2. Considera, quam ob causam stultus tam mutabilis, sanctus tam firmus & stabilis existat. Causa est, quia sanctus est instar solis, sapientiam suam in se habet, non ab alio alio sibi similis ostendit, cum stultus eam non habeat: *Auferetur ab impijs lux sua.* Job 38. v. 15. & ita cum hanc vult, neces-

se est ab ijs, qui habent, emendicare, uti luna a sole. & ideo juxta diversa dictamina, quae nunc ab hoc, nunc ab illo accipit, cum castus est castus, cum sordidus sordidus, cum cautus est cautus, effrons cum effrontibus, & nunquam in eodem statu permanet. Job 14. 2. quoniam non est illi propositum placere DEO, sed hominibus se conformare. O quanti refert per se ipsum cognoscere, quid fieri conveniat, ne facile a quoquam se abripi patiatur. Hoc est manere in sapientiâ suâ, nonne vilis est animi, tam abjecte servire aliorum dictaminibus pervertis? audi, quid vel apud ipsos malos astimationem & pretium tibi faciat, Constantia tua. *Hortuerunt Persa constantiam ejus.* Judit. 16. v. 12.

5. Considera, de homine sancto dici: *Manet in sapientiâ*, non dicitur, *manet in scientiâ*: quia sapientia est de principijs universalibus, & finem spectat: scientia vero de principijs particularibus, & media respicit. Ideo homo sanctus in sapientiâ manet sicut sol, quia nunquam mutat finem: semper habet eundem: semper tendit ad DEUM: *Mihi autem adhaerere DEO bonum est.* non sic manet in scientiâ, quia in particularibus, quae sunt media, mutatur juxta id, quod tempus postulat, obedientia, officium, sanctitas requirit. Jam contemplationi, jam actioni insilit: nunc praecipit, nunc parat: convertatur, vel studet, plus minusve poenitentiae assumit: sed hoc ipsum est manere in sapientiâ, quia hoc agit, quod videt aptius ad finem pro-

propositum semper DEO suo placendi magis. Ita sol facit. cuius finis est vitam dare mundo: sed hoc non operatur eodem modo in omnibus. quia tamen in opere suo servat ordinem, id ab omnibus noscitur. Lunæ opera divinamus. sed quis assequitur?

4. Considera, cum sapiens dixisset: *Homo sanctus in sapientia sua manet sicut sol*, debuisse à contrario dicere: *nam peccator sicut luna mutatur*. Porro non dixit hoc modo, sed ait: *stultus*. & tamen quid per stultum intelligit, nisi hominem peccatorem? nec mirum: id enim idioma scripturæ proprium ejus nomen est. ac Sapiens ut plurimum haud aliter appellat. Certè sapiens stultum quàm peccatorem vocat: adeò verum est, in mundo non reperiri stultum majorem, ne petas, ut tibi referam omnes stulticias, quas committit, sunt enim totidem, quot genera peccatorum. quæ verò ejus stulticia maxima? quòd credat se esse sapientem. Ita sanè hæc est, quæ ubi aucta fuerit, curari nequit, quia tunc nec consilia admittit, nec correctiones sustinet, & stultos reputat, qui stultum esse dicunt: *sed & in via stultus ambulans, cum ipse insipiens sit, omnes stultos aestimat*. Eccl. 10. v. 3. Vides ergo peccatorem etiam pejus agere quàm lunam: nam si rectè hanc aspiciamus, ipsa deficit, non quòd per inconstantiam rejiciat lumen, quo erat plena, sed quia hoc illi admittitur: admittitur autem, cum videri possit mereri plus lucis, plus fulgoris, hoc est, cum soli maxime appropinquat. unde

si culpa cadere in Lunam posset, tunc parè & malignè luceat, tamen excusatione foret. At peccator non sic agit: ipse rejicit hunc pallorem, vult obfuscationem, umbras, & tenebras, quæ caput obvilant. *Dilexerunt magis tenebram quàm lucem*. & idcirco non dicitur *Luna mutatur ut stultus*, sed: *mutatur ut luna*: quia Luna, deficit, stulta non est, sed potius in loquendi modo infelix. Cave, ne unquam eò venias demencia, qui quietem pro sapientia repures: tunc enim foret summa stulticia. & hinc mei plenus est mundus: *stultitia per diem stulto*. Prov. 15. v. 22. Quis horrendam, videre homines, quæ de cæcitate sua placent, triumphat tripudiant! *Expedi magis ut sciret rapis catulis, quàm fatuo consisti in stultitia sua*. Prov. 17. v. 12.

5. Considera, quemadmodum peccator stultus vocatur, ita vice versa Sanctum dici sapientem, quia hæc vera sapientia in terrâ, attingere in cæcitatem. Dixi, attingere; quia non ingrediuntur hoc iter, sed in medio via subistunt. *manent tantisper in sapientia sua, sed non manent sicut sol*: hoc est, constantiter usque ad finem, terra se monstris pariuntur, quæ per viam occurrunt: *Monstrorum exagitantur timore*. Sap. 17. v. 14. & ita vecordes deviant. Qui sic agit, non est sanctus, unde non dicitur: *Justus manet in sapientia sicut sol*: sed: *Sanctus*: quem constantia, qualis est solis, quem nec

monstra morantur, ut dicimus, quæ in viâ occurrant, non est omnium. nosse vis aliquem, qui eam habuit? Est is Hermenegildus regius juvenis, cujus hodie memoria recurrit. Quot illi monstra occurrerant in viâ? opes, applausus, adulationes, voluptates, consilia pessima, peiora imperia, carceres, vineula, catenæ, secures ipsis vibratæ manibus paternis; & tamen semper stabilis nec pilum deflexit à viâ

Regiâ. Hoc est agere ad modum sapientis, seu sancti. & ideo ut animaris in bono, quod agis, non tantum pro præsidio tibi sit, sed pro Exemplo, dum ad ruborem tuum conspicias in gente mille erroribus infectâ, ejus status & profapix Juvenem tam firmiter mansit in sapientia sua sicut sol, ubi tu, licet procul absint ea monstra contraria, nihil solida firmitatis demonstras, sed sicut luna mutaris.

XIV.

Nisi quia Dominus adjuvit me, paulò minus habitasset in inferno anima mea. Pl. 93. 17.

1. Considera Infernum, de quo hîc loquitur psaltes, eundem videri, quem alibi Inferiorem appellat: *Erui spiritum meum ex inferno inferiori.* Pl. 85. v. 13. quia ut ibi ait se inde exiisse, ita idem quoque hîc memorat, dum eundem fatetur se in tali inferno versatum, sed, quæ fuit DEI gratia, non diu moratum. Unde non dicit: *Nisi quia Dominus adjuvit me, paulò minus descendisset in Infernum anima mea.* dicit: *habitasset.* quo indicat, se quidem ibi fuisse, sed non diu fuisse, quia habitare potius est hominis stabiliter in loco aliquo commorantis. quis igitur est hic infernus, è quo iterum parer exitus? non potest esse infernus pœnæ, quia in istam David nunquam incidit nisi solâ cogitatione: restat ergo, ut sit infernus, qui à multis sanctorum dicitur Culpa: & fortè appellari potest inferior respectu alterius ex hoc ipso capite, quia isto exiri potest, sed

non illo. Ceterum uterque est infernus culpæ, uterque pœnæ. Ote beatum, si probè intelligas, quàm sint invicem affines, ut tam ab uno quàm ab altero æquè caveas.

2. Considera peccatum meritò vocari Infernum, quia vilitatis est barathrum: *de profundis clamavi ad te Domine.* Pl. 128. v. 1. non credis, quàm in humili statu versetur, qui vivit in peccato: hæret in luto, hæret in limo: *Infixus est in limo profundi.* Pl. 68. v. 3. imò que madmodum infernus profundus est carcer, ita & peccatum. verum est, hunc carcerem non esse æternum, quia, ut dicebam, peccator inde potest exire, dum vita superest: sed hoc profectò est meræ gratiæ. naturâ suâ etiam ipsum est carcer æternus; quia peccator suis vitibus inde nunquam posset exire. Necessè est Divinâ manu aperiri claustra: *Educ de custodia animam meam.* Pl. 141. v. 9. ceterum

R. P. Rauli Segneri *Manna Anima.*

Bb

non

non desunt huic carceri custodes terribiles, quales sunt omnes demones Tartarei, qui peccatorem circumstant, & arctâ cingunt obsidione numero maximo, ut de egressu non cogitet: *Custodes tui quasi locuste.* Nah. 3. v. 7. Hic quoque Infernus geminam habet pœnam damni & sensus. Pœna damni est privatio DEI, & quod consequens est, cujuscunque juris, quod peccator habebat ad gloriam. *Spoliavit me gloriâ meâ.* Job. 19. v. 9. Pœna sensus est omne id, quo peccatum etiam in hoc mundo plectitur, per infamiam, infirmitatem, adversa, quæ illud solent comitari. *Visitabo super vos juxta fructum studiorum vestrorum.* Jer. 21. v. 24. Adest & vermis crudelissimus, remorsus conscientiæ. *Vermis eorum non moritur.* Isa. 66. v. 24. adfunt tenebræ, terrores, implacabiles furia, quæ per intervalla aggrediuntur peccatorem etiam in somno, eumque ita agitatum lecto quandoque proturbarent, nisi desisterent subinde, finerentque peccato suo indormire. *Vadent, & venient super eum horribiles.* Job. 20. v. 25. Adest & interiorum facultatum perturbatio maxima, unde oritur in homine horrendum chaos. Intellectus voluntatem pervertit, voluntas præcipitat intellectum: nullus appetitus rationi subicitur, sed eidem repugnat, quia totus virtutum chorus recessit à corde tam impio, tanquam à domicilio nimium alieno. *Egressus est à filiâ Sion omnis decor ejus.* Thr. 1. v. 6. Hinc est, quod in isto inferno pariter audiantur voces inconditæ re-

merantis sanctissimum DEI nome-
accusantis Providentiam, extenuans
Misericordiam, blasphemantia
omnem modum iustitiæ Justitiarum
vinam: *In inferno autem quis cogitatur tibi?* Pl. 6. v. 6. Unum est, quod mireris, cum in inferno non auditur nisi planctus ejulantium, in peccato multos esse, qui rideant. Scilicet hinc decipi: nam id ipsum maximum est maximum, quod ita hominem externet, ut non cognoscat. *Abiit me absynthio.* Thr. 3. v. 15. Tenimvero intercluditur exitus, nullus intelligit, in æternam pœnam Job. 4. v. 20. & ideo peccatum demum verus est infernus, quia dicitur æternus: *nulla est redemptio.* Quia cum demones in damnatis omnino deo excitent planctum, & contra peccatores ad perpetuum rulant, ita de illorum possessione curi, quoniam Dominus, qui dicitur *vincit in fortitudine.* Pl. 67. v. 7. vult uti nisi viribus ordinariis, quæ cum ita sint; numquid cum ratione peccatum nominari potest infernus?

3. Considera, quanta sit causa horro-
roris, si cum sancto Davide memores
repetas, te in hoc versatum esse inferno. & si modò, uti sperare licet, illo non sis, cui id in acceptis referre debes, nisi summæ Bonitati Divinæ. *Nisi quia Dominus adjuvit me, perierim minus habitasset in inferno anima mea.* Tu non eras, qui prior manum DEI porrigeres. ipse primus porrexit tibi. & quo modo porrexit? procurando, ut illum legeres librum scripturæ

ut illi interesset concioni, illi persona loquereris, illud certeres probitatis exemplum. Quod si hoc modo factum non esset, nisi quia Dominus adjuvit te; in hanc usque horam perseverasses in peccato; habitasset in inferno anima tua. Verè igitur potes dicere parum abfuisse, ut adhuc haberes. paulominus. Quia quàm parum abfuit, ut illum librum non legeres, illam concionem non audires, cum eà personam sermonem non faceres, illud exemplum bonum non videres? si te spectes, clarè vides fuisse casum, non perinde, si DEUM respicias. quia ille singulari providentiâ ita res omnes & rerum circumstantias disposuit, ut contingeret recte facere modicum illud bonum, quod esse debuit occasio salutis. Vide igitur, quantum oporteat te agnoscere obligarum tantæ Bonitati. protestando hanc esse solam, à quâ salus tua manaverit. Nisi quia Dominus adjuvit me, paulominus habitasset in inferno anima mea.

XV.

Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. quando autem factus sum vir, evacuavi, quæ erant parvuli. 1. Cor. 13.

Considera Parvulos esse homines (quis dubitet?) sed imperfectos; & tales nos sumus in terrâ respectu Dei, imperfectissimi sumus: nec loqui de illo possumus, nec illû aestimare, nec de illo cogitare, & ideo cû illo agimus imitamur parvulorû. quare? quia eo prorsus

4. Considera, quid non ageret damnatus, si illi Misericordia Divina concederet, egredi ex inferno. numquid videtur quamprimum se abditurus in densissima nemora, afflictorus in spelæis, maceraturus in sepulchris? cur igitur tam parvi facis gratiam, quam etiam tibi DEUS præstitit, eruendo è peccato? & verò tu fortè adeò eris vecors, ut denudè te immittas in infernum, unde ille te eruit. sed numquid hoc foret portentum stultitiæ? perpende parum, fieri ne possit, ut damnatus è suo barathro eductus paucos intra dies eò cupiat reverti, quasi pœnitentia ductus ejus gratiæ, quam à Domino accepit. & tu hoc voles? Ah! quàm clarè constat à te non cognosci favorem tibi à DEO exhibitum. Idcirco cave, quia ab inferno, qualis est peccati, dum vita durat, semper patet exitus, sed non semper exitur.

Queretis me, & in peccato vestro moriemini.

* * *

modò nos habemus, uti cû in ætate puerili nō sciebamus nec loqui, neq; judicare, nec cogitare de re ullâ nisi pueriliter: loquebamur ut parvuli, sapiebamus ut parvuli, cogitabamus ut parvuli. quæ est loquela parvulorum? halbutiens, truncata, tarda, laboriosa: unde pro-

Bb 2

mi-

miraculo habetur, si loquantur diser-
tè: *Linguae infantium sicut disertat.*
Sap. 19. & talis est lingua nostra re-
spectu DEI. à, à Domino **DEUS**:
ecce nescio loqui, quia puer ego sum.
Jer. 1. v. 6. si sit in terrâ, qui in re ali-
quâ ritè loquatur de DEO, miraculum
est. Et quale est iudicium parvulo-
rum? est iudicium distortum, iudici-
um perversum. magna æstimant, u-
ti parva, quæ quotidie tractant, nec
habent gustum, nec sensum eligendi
verum bonum. *Possidebunt parvuli
sultitiam.* Prov. 14. v. 9. Tale est ju-
diciam nostrum respectu DEI. Di-
scutimus de ipso sicut de rebus, quas
habemus in terrâ sensibus subjectas.
Non sapis ea, quæ DEI sunt. Mat. 16. v.
13. quæ demum cogitatio parvulorum?
est cogitatio consentanea phantasie,
adeoque impropria, vaga, & similior
cogitationi somniantis quàm vigilan-
tis. *Quasi axis versatilis cogitatus illius.*
Eccl. 33. v. 5. Et talis est cogitatio no-
stra respectu DEI. quia in eo cogitan-
do mentem figere non valeamus, uti o-
porteret, & cum de illo cogitamus,
eum nobis representamus nunc spe-
cie hominis, nunc arboris, nunc ani-
malis, nunc solis, hoc est sub ineptissi-
mis somniantium larvis. *Cui ergo si-
milem fecistis DEVM?* Job. 17. v. 11.
Cum igitur evaserimus in vitam alte-
ram, ad ætatem perfectam, *in virum
perfectum.* Eph. 4. v. 33. Repentè,
ut homines maturi, deponemus istum,
quem nunc usurpamus, modum par-
vulorum: *Evacuabimus, quæ sunt
parvuli.* quia cogitabimus de DEO,

judicabimus de DEO, loquentes
DEO, ut oportet. & hoc est, ut
juxta litteram dicere vult Apostolus,
at quando veniet hæc hora? quæ
veniet: ergone inveniri potest illa
qui magis amet ætatem suam infantilem
quàm virilem? *Usq; quo parvuli
diligunt infantiam?* Prov. 1.
2. Considera, quòd ordine tra-
ctis primum sit cogitare, deinde judi-
care, demum loqui. sed Apostolus
ordinem servavit prorsus oppositum
primo loco posuit loqui, altero ju-
dicare, tertio cogitare. *Loquebatur
parvulus, sapiebam ut parvulus, cogi-
tavi ut parvulus.* nòstine, cur hoc
ordinem servaverit? quia sic omnia
faciunt parvuli. prius loquuntur
de rebus, tum judicant: prius judicant
dein cogitant. tanta est illorum im-
peritia. In hunc planè modum agunt
in terrâ homines de DEO. Audis
quantâ temeritate nonnulli loquantur
toto die de altissimis mysteriis, de ju-
diciis DEI immensis, de ipsius Pro-
videntiâ, de Prædestinatione, de immen-
sitate animarum, quas condidit: hoc
pronunciant, quod ipsis venit in bar-
bam: hoc est prius loquuntur, deinde
judicant. porro judicant antè, quàm
bene cogitaverint. quia vix primis im-
buti elementis litterarum etiam trivi-
alium, etiam profanarum, occupant
officium Theologorum, sed tam apud
ut meritò de quovis illorum dici pos-
sit: *Quis est iste involvens sententias
sermonibus imperitis?* Job. 38. v. 2.
quantò melius facerent dicendo, se esse
pueros, & ut tales nescire loqui: *Nescio
loqui.*

loqui. audiant saltem, quod illos monuit Ecclesiastes. *No temere quid loquaris, neque cor tuum sit velox ad proferendum sermonem coram DEO: DEVS enim in celo & tu super terram.* Eccl. 5. v. 1. Ita est, perversus hic ordo, quem seruamus in terrâ, cessabit in celo: *Evacuabitur.* quia primò videbimus *Dominum*, non ut modò per ænigmata phantasia, sed *facie ad faciem.* 1. Cor. 13. deinde admirabimur, æstimabimus, & magnificè de illo sentiemus, ut mereatur. Denique de illa etiam loquemur, prorumpendo in laudes illas iustissimas, & gloriosissimas, quas omnium decursu seculorum nunquam finiemus. Ore beatum, si ex infante, qualis nunc es, evadere possis aliquando ad ætatem illam perfectam?

3. Considera, quod hæcenus dicebatur de statu gloriæ, qualis erit ille futura vitæ, id cum proportione dici quoque posse de statu gratiæ, qualis est vitæ hujus præsentis. nam hic quoque habet suos pueros, & homines maturos, *parvulos & viros.* Parvuli sunt imperfecti, viri sunt perfecti, sed quantum major est numerus parvulorum, quam virorum? *quasi greges parvulorum.* Job. 21. v. 11. Vin cognosce, quis sis, vir aut parvulus? à tribus hæc signis collige modò adductis, quomodo cogites, quomodo judices, quomodo loquaris. an putas te imprimis libenter cogitare de DEO? *Cognas, qua Domini sunt?* an potius nugas, vana commercia, curiositates, levitates cogitas, quin omnino scias, quid

sit Exercitium Præsentis Divinæ ad eò necessarium non solum horâ orationis; sed etiam interdiu? si hoc agis, parvulorum de grege es, nam isti res vanas cogitant: *qui minoratur corde, cogitat inania.* Eccl. 9. v. 23. at cogitare crebrò de magnitudine Divinæ hominū est sanorū, sapientū, consumatorū *cogitare ergo de illâ sensus est consumatus.* Sap. 6. v. 16. An putas deinde te æstimare Divina, ut oportet, in his gustum, & delectationem habere? *Sapis ea, que Dei sunt?* aut majorem sentis gustum in vanitatibus terræ? hoc si fuerit, inter parvulos censeris: nam isti sunt, qui palatum habent corruptum. *Tanquam parvulis lac vobis potum dedi, non escam.* Heb. 5. v. 14.

Denique quomodo de rebus sacris differis? *Loqueris sanam doctrinam?* an de his loqueris cum voluptate, cum dignitate, aut fortè de his proferre syllabam vix potes? si ita est, parvulus es: *Omnis enim, qui lactis est particeps, expertus est sermonis iustitiæ.* Heb. 5. v. 13. ubi è contrario inter homines adultæ virtutis aliud idioma præter istud non placet: *Sapientiam loquimur inter perfectos:* 1. Cor. 2. v. 6. Quid ergo facere oportet? *Evacuare ea, que sunt parvuli,* linguam, mentem, phantasiam mutando. Si mentem mutare velis, muta phantasmata, quæ eam tantopere pervertunt: quia quisque loquitur, prout judicat: & iudicat, prout cogitat: unde, si rectè perpendimus, hinc videtur faciendum initium, nempe ut ejicias ex animo imaginationes vanas, discordes, incompuestas, & Deo cogitando

tando serid mentem applices. *Principessa, qua digna sunt Principe, cogitabit. Is. 32.*

4. Considera, præter hoc, quod est loqui ut parvulum, iudicare ut parvulum, cogitare ut parvulum, esse pariter agere seu operari ut parvulum, quod adhuc requiri videtur ad integram eius descriptionem. *Infantes eorum exultant in sibus. Job. 21.* Et Apostolus tamen inter ea, quæ sunt parvuli, non posuit, sed hoc mirum esse non debet; quia loqui voluit de rebus, quæ in statu gloriæ ex imperfectis transeunt in perfectas, eo ferè modo, quo fieri afolet, cum ex parvulo fit vir. *Factus est vir. Ibi ergo perficietur cogitatio, quia cogitationi ænygmaticæ, quam hîc habemus, succedet clara Dei visio. Regem in decore suo videbunt oculi eius. Is. 33. v. 17.*

Perficietur iudicium, quia sine instructione magistri illico cognoscemus omnem veritatem, & illi adhærebimus, illam complectemur, absque periculo aliquâdo mutandi sententiam. *Non docet ultra vir proximum suum, & vir fratrem suum dicens: Cognosce Dominum: omnes enim cognoscent me à minimo usque ad maximum, dicit Dominus. Jer. 31. v. 35.*

Perficietur loquela, quia linguæ balbutienti succedet exquisita laudatio Dei. *Lingua balborum velociter loquetur, & pland. Is. 32. v. 4.* At operatio non perficietur propriè, potius desinet, quia cælum non est locus operis sed quietis, *A modo dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis, Apoc. 14. v.*

13. & hoc est, quod Cælum vere civitas quietis: *festinemus ingredi illam requiem. Heb. 4. v. 11.* Cætera opera, quæ illic fiunt, ad hæc restringuntur, ad videndum Deum, standum Deum, laudandum Deum in his invenietur plena felicitas: quia vita paræ dedita commotioni ad patriam spectat, ubi est optima Magdalena. In exilio non se est Contemplationi jungere ad nem & efficere, ut Magdalena locungat operam Marthæ. Unde minimum quantum experimur operum parvulorum, quænam illa: plures numerata, quæ scilicet sunt mysteriorum. quodâ tamen cognoscatur: piæ nota omnibus tres conveniunt proprietates. prima est, quod sine operatuissima, quia parvuli non solent joculari, saltare, & quod serid fiunt, imitari potius quàm exerceat hoc pertinet ad substantiam operum: secunda est, quod sine opera facta proprio amore, quia parvuli nihil agunt nisi quod genio suo vel luctu commodatam putant, nunquam operantur publicæ utilitatis studio. Et hæc spectat ad finem operum. Tertia est, quod sine opera facta cum summo constantiâ, quia parvuli subito recedunt, cuius amore mox tedio capiunt nunc ita cantur, mox placantur, mox plangunt, mox ridet, quia hoc agunt quod genio & varia rerum apprehensio iplis offert. Et hoc demum est, quod attinet ad modum operum. Ecce! nunc quid in vitâ spirituali sit operari in

parvulum. Est facere opera infructuosa, qualia sunt omnia, quæ Indiferentia vocantur, sed non utilia. *opera eorum opera inutilia.* Iasi. 59. v. 6. Spectare in agendo potius proprium commodum, quam beneplacitum, & gloriam DEI, quam publicam utilitatem. *Omnes, quæ sua sunt, querunt, non quæ IESU Christi.* Phil. 3. Et deum in his ipsis esse instabilem, mutando facile Exercitia pietatis, mutan-

do Conscientiæ arbitros, mutando templa, Congregationes, ipsūque modum vivendi. & quoniam hæc est præ omnibus singularis parvulorum proprietas, ita est iis maxime propria, qui sunt maxime imperfecti. *Peccatum peccavit Ierusalem: propterea instabilis facta est.* Thr. 1. v. 8. Tuum nunc est examinare te ipsum, & agnoscere, quem gradum attigeris in ætate virili.

XVI.

Erunt in montibus quasi columba convallium, omnes trepidi. Ezech. 7. v. 16.

1. Considera septem esse proprietates Columbæ, quibus mirificè exprimuntur 7. dona Spiritus sancti: & forte idcirco etiam Spiritus sanctus semper apparere voluit in specie columbæ potius, quam cuiusvis alterius animalis licet innocentis. Vides imprimis Columbam rarâ quadam simplicitate esse præditam, esse puram, esse sinceram, & ab omni malitiâ alienâ. Et ista ejus proprietates apta est ad exprimendum donum sapientiæ, quæ longè diversa est ab illa Politicâ secularium, hæc tota componitur è fraudibus, figmentis, commodis propriis. *Sapientia callidi est intelligere vitam suam.* Prov. 14. v. 8. illa aliud non est quam veritatis amor. *Veritatem meditabitur guttur meum.* Prov. 8. v. 7. Vides columbam acutissimo visu distinguere grana sili projecta, & inde reprobare mala, eligere bona. Et hæc

ejus proprietates apta est ad exprimendum donum scientiæ, vi cuius sciunt sapientes opere ipso discernere verum à falso, & ita solis se nutrire doctrinis sanis. *Sciunt reprobare malum & eligere bonum.* 7. v. 15. Vides columbam etiam partus non suos benevolè curare & pascere. & hæc proprietates apta est exprimendo dono Consilij, vi cuius sancti illorum etiam curam gerunt, qui ad illos non pertinent. *Consilium illorum sicut fons vita.* Prov. 21. v. 16. & ut tale neminem excludit, qui quidem velit accedere. Vides columbam libenter versari prope rivus, quia viso accipit illico se demergere potest in aquâ, & ita eludere ejus impetum. Et hæc proprietates apta est ad exprimendum donum Intellectus, vi cuius sancti libenter circumeunt rivus Scripturarum Divinarum, *Resident super fluentia plenissima.* Cant. 5. v. 12. ut in illarum

larum cognitione demerit mille declinent insidias inimici. Vides columbam fellis esse expertem, mansuetam, modestam, totamque amabilem. Et hæc ejus proprietas apta est ad exprimendum donum Pietatis, vi cujus etiam sancti expertes sunt omnis iræ contra proximum, non sunt acerbi, non amari, sed potius omnibus placidi, monstrantes ipsis, quod S. Petrus volebat, *In Patientiâ Pietatem.* 2. Pet. 1. v. 6.

Vides familiare esse columbæ nidificare in petris, non ut aliæ solent aves, in plantis. & hæc ipsius proprietas apta est ad exprimendum donum Fortitudinis, vi cujus sancti libenter versantur in plagis Christi Crucifixi, qui eos confortat, & ibi suam habent refugium, suam requiem non minus quam in petra firmissima: *Columba mea in foraminibus petrae.* Cant. 2. v. 14. Vides columbam esse timidissimam, etiam præ ceteris avibus: non exponit se periculo, non præfidit, imò ut securam se reddat, etiam longius fugit quam necesse sit, usque ad nubes. & hæc ejus proprietas denique apta est ad exprimendum donum Timoris, vi cujus sancti nunquam de se ipsis confidunt, sunt Zelotypi, sunt circumspecti, & sæpe timent, ubi alii securitatem sibi promittunt. *Verebar omnia opera mea, sciens, quod non parceres delinquenti.* Jobi. 9. v. 28. Proinde tot inter proprias suas dotes haud alia carior esse debet columbæ, quam ista, quæ aliàs ignobilior ceteris videtur, nempe proprietas timendi: quia ista omnes alias servat. væ illi, si hanc non haberet,

nam quâ ratione sese defenderet? *Justi firmamentum ejus formidant.* Pl. 88. Et ita res habet etiam carnis. Inter omnia dona spiritus sancti hoc præcipue ad mortem usque servandum est, castus nimirum Timor. *Serva Timorem Domini, & in illa terasce.* Eccl. 2. v. 6. Hoc amissum etiam cetera perduntur? audis proinde, quomodo velit Dominus, ut omnes se gerant, nempe ut trepidæ columbæ. *Erunt in montibus quasi columbæ in vallum omnes trepidi.* Sicut innocentes sint tot præditi dotibus, quæ communiuntur à columbis; hæc ipsa castitas amplius metuendi, quia plurimum ponuntur insidiis orei invidentis, eos persequitur. Tu verò ut timeas, forte erubescis de eo, quod committis omnibus? gloriari potius oportet. *timore DEI sit tibi gloria.* Eccl. vers. 22.

2. Considera, quomodo non multi putent timorem esse solum incipientium, non perfectorum in vita spirituali, sed hoc falsum est. *Erunt in montibus quasi columbæ in vallum omnes trepidi.* Qui consistunt in altissimis jugis perfectionis sublimis perinde habent, quod timeant, ac illi, qui in humis versantur. Columbæ, postquam volatu in montes evaserunt, minus timent, quam cum ambularent in vallibus. Non sic agere justos decet. Tertium illis timendum est in fine, sicut dicere fas est, quantum in principio perfectionis. Cum jam in altum erecti præfidunt, crede mihi, pessimum hoc esse signum: nempe quod jam aliquam

de se existimationem conceperint, & ideo multum erit, si eos DEUS non deserat. quia hic facilius tolerat peccatorem humilem, quam justum superbum. Ecce! quot perierunt etiam postquam attigerunt verticem montium. Saul, Salomon, Didimus, Hosius, Origenes, Tertullianus nunquid omnes reputati sunt sancti? cave igitur, ne presumas. Quantum canque in sublimi positus tibi videaris, demisce de te senti. *Noli altum sapere, sed time.* Rom. 11. quia vult Dominus te in alto non timere minus, quam timebas in humili. *Erunt in montibus quasi columba convallium omnes trepidi.* Timor initialis, qui est incipientium, temporis progressu non est perdendus, sed perficiendus, ita, ut non sit minor, sed melior, ut ex initiali fiat castus. id quod continget, si jam non penam consideret, sed culpam tantum. Unde cum dicitur *charitas perfecta foras mittere timorem.* 1. Jo. 4. id intelligi debet de timore penae, qui ipsi adversatur, non de timore culpae. Ceterum in progressu magis quisque timere debet, quam initio Conversionis. uti navis magis timet, cum auro gravis revertitur ex Indis, quam cum vacua exivit portibus Europae. tunc enim magis est obnoxia praedonibus.

3. Considera quosdam sibi persuade-
dete, siquidem timendum est sanctis,
illis timendum magis, qui inter homi-
nes versantur concionando, confiten-
tes audiendo, consulendo, docendo,
quam qui in solitudine inter brachia
sactae contemplationis quiescunt. sed
R. P. Pauli Segneri Manna Anima.

falluntur. *Erunt in montibus quasi columba convallium omnes trepidi.* Etiam justis solitariis timendum est, quemadmodum ceteris, qui versantur in populo. Columbae montium incolae non omni momento timent, ut incolae vallium, quia procul a consortio hominum non tam crebris exponuntur periculis. non sic agere Justis convenit. Et si versentur in montibus, in claustris, in cellis, in cavernis, perpetuo timendum ipsis est, uti his, qui degunt in *meditationis pravae*: quia hostes invisibiles ubique sunt, ubique insidiantur, tenduntque laqueos etsi diversos. Numquid solitarii fuerunt Victorini, Theophyli, Tolomazi, Erones, Jacobi, Guarini, Macarii, & solitarii probatissima vitae. & hi tamen haeserunt in laqueo. Et ideo, si DEi causa in solitudinem concesseris, timendum tibi est, sicut illis, qui propter eundem inter homines versantur. *Erunt in montibus quasi columba convallium omnes trepidi.*

4. Considera, quosdam in ea esse sententiam, cum omnibus sanctis timendum sit, tam qui vitam contemplativam, quam qui activam profitentur, saltem illis moderatè esse timendum. sed hoc quoque falsissimum est. *Erunt in montibus quasi columba convallium omnes trepidi.* non ait *Timidi*, sed *Trepidid*, quoniam talis debet esse timor, ut illos denique faciat trepidare. quia valde tremenda sunt Judicia Divina. *Judicia DEI abyssus multa.* an ignoras abyssum etiam visam è fenestram turris securissimae incutere horrorem? cur incutit? fortè quia illic es in periculo cadendi?

Cc

ne-

nequaquam, sed quia apprehendis periculum. Quando lapsus est funestus, irreparabilis, immensus, natura nos vult trepidare etiam ad apprehensionem periculi. Jam verò quod vult natura, id etiam Gratia requirit, imò magis, quia in ordine gratiæ non tam facile solum est imaginarium periculum, ut in ordine naturæ. imò nimium quantum semper nobis imminet. *Ecce! qui servant ei, non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit pravitatem.* si ita est, habes sanè, cur tremas, & trepides. Timor dum intrus se continet, non est tremor. tunc tremor est, cum foris se ostendat. fac igitur, ut etiam timor tuus appareat, noli erubescere. ostende illum fugiendo procul à pravis occasionibus: ostende

de abhorrendo à scandalosis conspectis, deponendo visu superciliosum, qui non est proprius timentis. *lumba, quæ timida est, solet idcirco am semper esse mæsta: non vanè titillat, more aliarum avium, sed quasi dolens sortem suam miseram, & tu facere confuesce.* Rursus modicus, fabulæ, facetiæ, sales verum non conveniunt homini timido sed trepido. & eò pertingere debent Iusti omnes moris Divini, ut etiam trepidet

Erunt in montibus quasi columba corvallisium omnes trepidi.

* * *

XVII.

Obsecro, ut dignè ambuletis vocatione, quæ vocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine, cum patientiâ supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem spiritûs in vinculo pacis. Eph. 4. v. 1.

1. Considera, cum Dominus per linguam tanti sui Ministri, quantus est Apostolus, rem aliquam non solum petit, sed obsecrat, sed obtestatur, rem esse oportere maximè necessariam. audi, ut loquatur: *Obsecro, an nescis? cû obsecrationib⁹ loquitur pauper.* Prov. 18. Pauperes sunt, qui petunt modo tam humili, qui supplicat, qui obtestatur: Dominus summæ Majestatis quando unquam eò se demittet? &

tamen Dominus tuus usque adeo quasi vilescit, ut dicat: *Obsecro.* Signum ergo est illum vehementer cupere obtinere, quod petit. & quid te petit? ut noveris in pace vivere. *Obsecro &c.*

2. Considera, cum Dominus in loco aliud non petat, quàm ut vivas in pace, videri posse, satis longè hoc peti, cum inde orditur, ut dignè ambules vocatione tuâ, sed non est ita. quod

imò vult, ut ex hoc ipso colligas momentum negotii, quod tractatur. quæ est vocatio tua? haud dubiè Christiana Religio, vel minùs perfectà, qualem profitentur seculares familiæ, vel perfectior, quæ in sacris Cætibus exercetur. Porrò ista, qualiscunque est, si rite observas, tota fundatur in unitate Spiritûs. Unde Christus unum ejus esse voluit Caput, suum scilicet in trinis Vicarium, ut constaret illam esse oportere unum corpus. & esse voluit unum corpus, ut constaret illi inesse oportere unum spiritum. *Unum corpus & unus Spiritus.* Eph. 4. neque hoc satis illi fuit; sed ante suum in cælum abitum aliud non postulavit à Patre pro fidelibus, qui tunc erant, vel deinceps futuri erant super terram, quam ut omnes essent una res sola: *Rogo Patrem pro eis, qui credituri sunt in me, ut omnes unum sint.* Jo. 17. v. 21. Postulare potuit verbis tam disertis, ut essent pauperes, modesti, mortificati, sed satis illi fuit petere, ut essent invicem strictissimâ conjuncti charitate. quæ si adesset, dubium non erat, fore, ut omnes reliquæ virtutes in ipsis efflorescerent. sed ad hoc obtinendum non sufficiebat exigere, ut esset conjunctio quædam ordinaria, sed ut esset singularis, ut esset summa. unde non dixit Patri. *Rogo, ut sint uniti.* sed ait; *Rogo, ut sint unum.* & quomodo? *ut sint unum sicut & nos.* Jo. 17. Ecce quam arctam voluit esse inter fideles suos unionem, qualis scilicet inter Divinas Personas intercedit. non quòd aliqua inter creaturas conjunctio æ-

quare possit mirabilem illam unionem personarum, sed quòd eam valeat saltem imitari. Hoc petit illa particula *sicut*, non æqualitatem, sed similitudinem. ita ut quemadmodum Persona Divinæ sunt distinctæ, sed non divisæ, imò nec divisibiles quidem, ita inter se sint fideles non per naturam, hoc enim fieri nequit, sed per charitatem *cor unum & anima una.* Act. 4. Non modò *cor unum*, quia cor denique scindi potest, uti Joab tribus lanceis scidit illud Absalonis, sed etiam *anima una*, quia talis est anima, ut in eâ nec fingi quidem possit ne dum fieri divisio. Hoc proprium est insignie hominis Christiani, non Pietas, non mortificatio, non modestia, sed Unio fraterna. & propterea etiam ista præ quavis aliâ est illa vocatio, ad quam Christus te vocat, & ut eâ dignè ambules, te rogat, obsecrat, obtestatur. *Obsecro, ut dignè ambuleris vocatione, quâ vocati estis &c.* Et quid est dignè ambulare? est nihil agere huic vocationi contrarium, imò in eâ semper proficere, semper progressum facere, hoc enim est *Ambulare.* in viâ Domini ambulare, est perfici: *Ambulam me, & esto perfectus.* Gen. 17.

3. Considera huic unitati servandæ, quæ ad eò propria est Christianorum, in omni familiâ, in omni cœtu, quatuor præcipuè vitia obstare, superbiam, Iracundiam, Impatentiam, zelum indiscretum. Et his quatuor vitiis totidem opponendæ sunt virtutes, quæ illa deiciant.

Primum vitium est superbia. ubi

ista dominatur, hoc est, ubi quis con-
tendit emergere, & eminere ceteris,
necesse est oriri lites. *Inter superbos
semper iurgia sunt.* Prov. 13. v. 10. Et
ideo Dominus primo loco humilita-
tem præcipit in quocunque genere:
cum omni humilitate, hoc est, tam in-
ternâ quàm externâ. Externa sine in-
teriore non durat: interior sine ex-
ternâ non sufficit. *omnis ergo humili-
tas* illa est, quæ simul tam intus quàm
foris reddit humilem, & talem oportet
esse tuam, si ad unitatem utilis esse
debet. *In humilitate superiores sibi
invicem arbitrantes.* Phil. 2. v. 3.

Alterum vitium est Iracundia. ubi
ista locum habet, hoc est, ubi quilibet
pronus est ad aculeos, ad offensas, ad
injurias, necesse est dominari rixas.
Homo iracundus suscitatur rixas. Prov.
26. v. 21. Et idcirco Dominus secun-
do loco tibi mandat Mansuetudinem,
cum omni humilitate & mansuetudine,
id est, *cum omni mansuetudine*, quia
vocala Et illi copulat, quod humilitati
adjungitur. & quoniam ista omni-
moda Mansuetudo defendenda hu-
militati necessaria? Est Mansuetudo
operum & verborum. Quidam ira
temperant in verbis, sed deinde non
verentur illi indulgere operibus. Alij
non audent factis prodere, sed linguâ
postea nequaquam dissimulant. Tu
cura, ut mansuetudo tua sit perfecta.
*Fili in mansuetudine opera tua perfice,
& super hominum gloriam diligere.* Ec-
cles. 3. v. 10.

Tertium vitium est Impatientia. ubi
Impatientia est, hoc est, ubi offensa

& injuria non irrogatur quidem
sed nec ab alijs irrogata toleratur. necesse
est nasci rixas. Et idcirco ter-
minus tertio loco Patientiam copulat
cum patientiâ, quia si iracundus
provocat, homo patiens non
eas non provocat, sed extinguit.
*Vir iracundus provocat rixas, qui
paciens est, mitigat suscitatas.* Prov. 25. v. 28.

Quartum vitium est zelus inordinatus.
ubi zelus est, hoc est, ubi locum
habent sinistra de proximo judicij
censura, crises, reprehensiones, necesse
est charitatem non violari tantum
lacerari. *Si morderis invicem, & con-
datis, videte ne ab invicem consumamini.*
Gal. 5. Et ideo Dominus quarto
loco te admonet, ut sicut tuos defectus
ferri cupis, ita pariter acquiescas pro-
ferendis defectibus aliorum: *suppor-
tantes invicem*, non quòd adhibere cor-
rectionem non conveniat, cum car-
lignis meretur, sed ut eam facias cum
charitate, seu loco, tempore, & modo
debitis. & idcirco audis subjungere
charitate, quia non sunt supportandi
defectus, quos cognoscis, per neg-
gentiam, vel timorem, si officium tuum
illos corrigere, sed per charitatem
duntaxat: *Charitas omnia sustinet*, &
omnia sustinet. 1. Cor. 13. *suffert* cum
pace defectus proximi: & *sustinet* cum
patientia emendationem, si non datus
est secuta. Ecce quatuor vitia, quæ
velut quatuor venti furiosi tentant e-
vertere altissimam molem, in quâ
Christus suam stabilivit Ecclesiam,
hoc est, non quamcunque simplicem

Unionem, sed Unitatem. Quid te agere oportet? Excute te ipsum ad dispiciendum, an non in intimis cordis tui cavernis lateat horum aliquis ventorum, quia ad morem illorum, qui terram concutiunt, aliis nocere non poterunt, quin prius funestas afferant ruinas illi cordi, quo clauduntur.

4. Considera hanc unitatem à Domino in fidelibus suis requisitam bonam esse tam eximiam, ut ad illam servandam non sufficiat quæcunque diligentia vulgaris, sed opus sit accuratissima. Et ideo illos solos debitum summo implere puta, qui non modò sunt diligentes in eâ servandâ, sed solliciti: *solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis.* Hic verò adverte, in domibus, in cœtibus, de quibus sermo nobis est, invidiam aliquando inter nonnullos inveniri unitatem: sed non est illa unitas, quam Christus postulat, sed est unitas ad malum, unitas pravae societatis, conspirationis, persecutionis. hæc revera est unitas, sed *Unitas carnis*, & ideo non est illa, quam à te Christus desiderat. Diserte desiderat *Unitatem spiritus*, ut initio tibi dicebam, hoc est illi similem, quâ gaudent Personæ Divinae: quæ omnes in hoc unum conspirant, ut aliis præstò sint potentia, sapientia, bonitate. *Ut sint unum sicut & nos.* Sed hæc unitas haberi nequit sine aliquo vinculo, quia personæ inter se non diversæ duntaxat, sed diversæ, quales sunt homines, sine vinculo colligari non possunt. Et quodnam erit hoc vinculum? an Amor? neutiquam: sed amicitia, quia

amor mutuus, qui lateret, non integrè colligat homines, ille ligat, qui patet, sed ad bene ligandum non quodvis vinculum est idoneum. necesse est illud esse tam amplum, ut neminem excludat, qui quidem debeat ligari, tam forte, ut etiam teneat. Itaque ne credas omnem amicitiam esse aptam proposito nostro. Amicitia est quintuplicis generis: Vitiosa, Communis, Naturalis, Virtuosa, Divina.

Vitiosa, quæ jungit homines ad finem malum libidinis, comestationis, & rerum ejusmodi, utique non est bona: imò nec amicitia dici potest, sed potius malevolentia, quia cum quis alterum pertrahere conatur ad peccatû, odisse illum rectius dicitur, quemadmodum odit animam suam: *Qui diligit iniquitatem, odit animam suam.* Pl. 10. & idcirco talis amicitia nequit esse vinculum, quod quarimus.

Communis, quæ jungit invicem homines propter communionem patriæ, lucrorum, negotiorum, studiorum, vel alterius commercii, mala non est, sed neque est universalis, quia ad paucos restringitur, nec stabilis, porò nihil esse debet, quo rescindi possit, & ideo vinculum nostrum esse non potest.

Naturalis, quæ unit homines propter conjunctionem sanguinis, non tantum mala nō est, sed etiam laudabilis. at non sufficit: nec omnes complectitur, nec durat, sed aliquando in odium vertitur ferissimum, sufficit hæreditas, de quâ sit contentio, ne dicam, quòd ejusmodi amicitia sæpe cedat in perniciem aliorum, ad quos non ex-

tenditur, dum videre est illum amore, quo nonnulli feruntur erga sanguinē suam, causam esse, ut eò crudelius hauriatur alienus. & ideo hoc nostrum vinculum non est.

Virtuosa, unit homines ob virtutum commercium, quibus ornantur, & multò melior est præcedentibus. nihilominus etiam illa non adeò latè porrigitur, quia virtutes, quas amat, paucis insunt, dein tam facillè mutat affectum, quàm facillè mutantur, qui virtute sunt præditi, quos complectitur, atque adeò nec ista potest esse vinculum nostrum.

Supereft Amicitia Divina, illa, inquam, amicitia, quã diliguntur homines, quia vult DEUS illos amari juxta illud: *Hoc mandatum habemus à DEO, ut qui diligit DEUM, diligit & fratrem suum.* 2. Joh. 4. & sic eos diligimus propter DEUM, & in DEO diligimus. Hæc est amicitia perfecta, hæc est vinculum tam longum, ut ad ipsos usque inimicos protendatur, tam forte, ut temporis voracitati resistat, ipsique ferro & igni, nec amare desinat, etsi desint merita amari, quia vera amandi causa non est illorum meritum sed DEUS, atque adeò ista amicitia verè illud vinculum est, quod per tot ambages quæsiimus, an existimas illud à te possideri? si non possides, hoc demum est, de quo tibi debeas providere, prætermisissis amicitiiis ceteris, quæ vel male sunt, vel imperfecta.

5. Considera, etiam hoc vinculo invento adhuc superesse, quod agas, quia etiam inter illos, qui propter De-

um & in DEO se amant, aliqui motus quidam intercedunt, quos parùm adversantur unitati. quæ causam? quia vinculum istud est vinculum charitatis, sed non parùm vinculum pacis, unde oportet utrum esse sollicitum ad protractam *Unitatem spiritus in vinculo pacis*, non potes hoc intelligere, nisi præsumas, quid sit pax. *Pax est tranquillitas ordinis.* ita eã S. Augustinus dicit, quia sicut Elementa ceterum contraria, tunc solum in pace cum ordinem servant, ut ignis cum aqua, sub hoc consistat aër, tum aqua demum terra, ita est in familiis, & coetibus hominum. Er idcirco quod quis etiam præter opinionem esse pervertit, subito tollit etiam pacem & generat confusionem. Aspirat ad personas Divinas, quas Christus esse voluit prototypon tam sublime. Tranquillitas pacis maximã, quia in ipso est tranquillitas ordinis, quæ nunquam turbatur. Pater generat, sed non generat. Spiritus sanctus ab utroque procedit, sed nec generatus, nec generans. & ita inter ipsas est illa perfectissima unitas, ad quam debes aspirare, non potes pertingere. Ecce sicut vinculum pacis observatio ordinis, ne peccata attendas, ut officio tuo benedicaris. non teingere, non misce, non immitte aliorum negotiis: *Videri misterium, quod accepisti, in Domino, & illud implens.* Coloss. 4. v. 17. ait, *quod accepisti, non ait, quod assumpsisti, & deo in religiosis familiis, in quibus*

magis viget Ecclesia spiritus, rectè dicitur id, quod complet vñculum pacis, esse obedientiam. qui transgre-

ditur mandatum, præterit ordinem, & ita pacem perturbat.

XVIII.

O mors, quàm amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis. Eccli. 41. v. 1.

Considera, quanta sit infelicitas illius, qui pacem suam posuit in bonis terræ hujus. in divitiis, commoditatibus, erapulis, honoribus. non potest cogitare mortem, quod est perinde si dicam, non potest cogitare illud, cuius gratia facta est vita. Ecquis est finis, ob quem à DEO servamur in terra? an ut studeamus nostris deliciis captandis, ut genio nostro vivamus, ut gustum sequamur? certum, quòd non servamur, ut nos comparemus ad mortem, hoc est, ad transitum, à quo pendet æternitas sive præmii, sive supplicii. nonne igitur summa infelicitas est, nē quidem de hoc posse cogitare? & id tamen omnibus accidit, qui vitam transigunt in commoditatibus plurimis: non cogitant eas aliquando deferendas. *O mors quàm amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis.* Deplora miseriam, in quâ versatur tanta pars mundi, & eam tamen non agnoscit.

2. Considera hanc miseriam magis apparere ex hoc ipso loquendi modo, quem nunc audisti. quia dicitur illis reddi amara non solum expectatio, sed memoria mortis. *O mors quàm amara est memoria tua!* dicendum videretur,

Expectatio, non memoria, quia mors est futura, memoria verò rerum præteritarum. nihilominus non dicitur istis expectatio mortis esse amara; quippe nunquam illam expectant, non petunt, non desiderant, non se disponunt, & interrogati, quid agant in terrâ, nunquam promptè respondere possunt eum Jobo: *Expecto, donec veniat immutatio mea.* Job. 14. v. 4. sed bene dicitur illis esse amarissima ejus memoria: quia etsi nunquam se applicant cogitandæ morti, quæ illis advieniet, non possunt, quin mortem cogitent, quæ in dies plurimis accidit, quos noverunt. nunc dici audiunt mortuū esse unum amicorum, nunc popularem suum, nunc consanguineum, nunc servum, quem vix morbo tentatum domo ejecerunt, ne in illorum conspectu moreretur. & ad hanc simplicem recordationem mali, cui etiam ipsi sunt subiecti, quis amaritudinem explicet, quâ cumulantur? statim rationem excogitant, quæ ipsis eximat hunc metum. & ideo nolunt dicere eum, qui est mortuus, solum ex hoc capite esse mortuum, quia erat mortalis. si juvenes ipsi fuerint, ajunt illum esse mortuum, quia erat annis gravis. si ve-

geti,

geti, dicunt illum esse mortuum, quia erat valetudinis exhausta. si divites, ajunt mortuum, quia erat pauper, nec medicum, nec medicamenta habuit, ut suscipi cura cum arte posset. & ita semper sibi blandiuntur funisiquadam disparitate emendicata. cur verò blandiuntur hoc modo? ut amaritudini medeantur, quâ illos mors implevit soli menti objecta. Hinc ortum habent mille superstitiones, quæ omnia illorum opera comitantur, in vestitu, in faciendo itinere, in corpore curando, usque adeò, ut si invitati ad convivium fortè videant appositum sedilium numerum, quem ipsi ominosum & feralem putant, animum inducere non possint ad sedendum, etsi omnino famelici. Tantum amaritudinis illorum dulcedini miscetur vel à solâ cogitatione mortis licet in falsâ sui imagine representata. quid fiet, cum ipsa advenit?

3. Considera, cum mors advenit, illaturam istis amaritudinem adeò insolitam, ut nequeat explicari, quia nō solum separabit à corpore, sed æquè ab omnibus illis bonis, quæ amabant, non corporis tantum, sed potius animi, ab illis lucris, ab illis honoribus, ab illis recreationibus: & ideo ò quàm dolorifera illa erit separatio! tunc enim verò, tunc dicent miseri: *siccine separas amaramors: 1. Reg. 15. v. 32.* Quia mors non uno ictu feriet, sed toties repetitis ictibus, quot sunt bona, à quibus illos separabit, ut proinde *siccine separas*, ad quemvis ictum replicatur si sint, *siccine separas? separas* ab illis

Palatii superbis, quæ incolebantur ab illis ambulacris? *separas* hortis, à villis, & tot diverticulis? *separas* à venationibus? *separas* à comedijs? *separas* à parentibus, à triâ, ab honoribus, à dignitatibus, à minijs? & quid demum est, à quo *separas*? Adde, quòd hic ictus fiet omnino improvisus, & præter expectationem, & ideo novam & periculum daturus sit causam clamandæ *siccine separas? siccine separas?* hoc in curlu tam prospero fortunæ, in rantibus favonijs, in flore ætatis *siccine separas amaramors?* quanto melius facerent miseri, si paulatim ciperent se ipsos sponte separare à rebus, à quibus nisi amor separaret, nique violentia separabit tot ictibus, quor nunc modis adhaere-

4. Considera hanc separationem tam necessariam à bonis terrenis posse duobus modis, affectu scilicet & effectu. effectu renunciando omnibus propter Deum ante mortem. affectu illa retinendo usque ad mortem sed non amando. certè sufficit affectu separari, unde sapiens non dicit: *mors quàm amara est memoria tua mihi possidenti substantias: solum amorem pacem habenti.* Verum ò quantò melius est, si fieri possit, separari ab illis non affectu tantum sed effectu. Quare? quia illa retinere & non amare prodigium est. scilicet, cur mundus illi sua bona vocet substantias? quia persuasum habet se sine illis non posse subsistere. Idcirco donec probe, se non posse sine illis subsistere duntaxat

sed etiam invenire satisfactionem, invenire solatium, amare non cessat. an videre cupis illum decipi? Ipsis renuncia, & experimento disces, DEUM solum tibi sufficere ad eumularum letitiam. sit iste loco omnium substantiarum, quas nunc possides. sit omnium tua consolatio, sit omnis gloria, sit omne luerum tuum, atque ita cum mors advenit, nihil doloris afferet, quia nihil erit, quod tollat. metuis fortassis, ne tibi DEUM tuum auferat? non auferet, sed dabit, quia illum tibi lucratus eris, dum ejus causam statuisti vivere in Paupertate, vivere in Punitate, vivere in Obedientia, hoc est, omnem simul illi dedicare substantiam tuam. *Substantia mea apud te est.* Psal. 38. v. 8. istud est, quod multi putant, mori ante mortem, sed est verè vivere. Imò hoc est ante mortem mori, ex hoc ipso capite eligi moreretur, quia est vera dispositio ad mortem. *Beati mortui, qui in Domino moriuntur.*

XIX.

Ego sum ostium, per me si quis introieris, salvabitur, & ingredietur, & egredietur, & pascua inveniet. Joan. 10.

1. Considera universum mundum non alio studio flagrasse magis quam inventiendi fortunatas Insulas beatitudinis. unde plurimi ad illius obtinendam gratiam se duces obrulerunt, Stoici, Platonici, Peripatetici, Epicuræi, & alii ejus generis audaces loci promiserunt eum transmittere in regionem tam optatam, hoc R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

4. Considera, etsi substantias tuas re ipsam deserere amplius non possis, opus esse, ut saltem desinas amare. *Divitia si affluant, nolite cor apponere.* quæ ratione id consequeris? si quotidie cogites illas esse relinquendas, tanquam eas, quæ *si affluunt, etiam fluunt.* Ita mors paulatim cessabit esse tam amara, neque duntaxat tam abjectè non amplius timebis memoriam, sed nec expectationem mortis. quia mortis cogitatio similis est illi libro, qui positus est à DEO in ore Prophetæ Ezechielis, ut comederet: *Comede volumen istud.* Ezech. 3. v. 1. primo gustu amarissima est, sed masticata sensim suavior efficitur. *Factum est in ore meo, sicut mel dulce.* qui sæpe mortem cogitat, cor abstrahit ab omnibus, quæ mors possit tollere, & ita discit eam contemnere.

est, facere beatum. sed quam inani fallaciâ! non modò non introduxerunt mundum in patriam beatitudinis, sed traxerunt secum in præcipitia, in ruinam. cur ita? quia quoties quærebant hanc regionem, aberrabant à portâ. Vera porta est Christus: *Ego sum ostium.* & hoc ipsi vel ignorabant, vel non credebant, & sic *Erraverunt* in

D d

in

in cogitationibus suis: dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt. Rom. 1. v. 22. Gratias age DEO ex corde, quia nasci te voluit tempore tantæ lucis, ut omnis vetula facillimè invenire portam possit, quam tor & tam arrogantes Philosophi ignorabant. Et quando merebaris tantum favorem? Ecce dedi coram te ostium apertum. Apoc. 3. v. 8. non coram illis, sed coram te, si non animosè intras, tuum est damnium.

2. Considera Christum esse ostium beatitudinis, quia est ostium Paradisi, unde cum dixit: *Ego sum ostium*; quasi explicaturus adjunxit: *Per me si quis introierit, salvabitur*. hoc est, ponetur in salvo. *salvabitur* ab illis infelicibus, qui sub prætextu afferendæ beatitudinis illum secum pertrahere volebant ad infernum. *salvabitur* à demonibus hostibus suis tam infensis. *salvabitur* à flammis, à feris, ab omnibus illis tormentis, quæ illi apud inferos parabantur. *Dabo in Sion salutem*. II. 46. v. 13. sed non solum istud; quia Beatitudo non tantum consistit in liberatione à malo, quæ est salus, sed etiam in fruitione boni. Et idcirco non *salvabitur* duntaxat, sed *Ingredietur*, & *egredietur*, & *pascua inveniet*. *Ingredietur* per visionem operum ad intra. *Egredietur* per visionem operum ad extra: at semper *per eum*, quia beatus sive contemplerur opera ad intra, illa, inquam, opera Divinitatis, quæ non respiciunt res creatas: sive contemplerur opera ad extra, hoc est, quæ illas respiciunt, semper ea videbit *in verbo*.

& sic pascua inveniet, tam pinguis sufficiant illi per omnem ætatem satiando. *Ibi requiescent in herbis rentibus*, & *in pascuis pinguis pascua*. Ezech. 34. v. 14. ò te beatus, quando dignus eris his pascuis? Tu enim verò *satiabitur in bonis deum tuum*. Interim perpende temper, qualia futura sunt illa pascua primum virorem, primum vix nunquam amittent.

3. Considera Beatitudinem paradisi esse beatitudinem perfectam, est igitur illa sola, quam mundus spirat, adhuc desideratur alia beatitudo, licet imperfecta, quæ frui non possumus. Et hujus quoque Christus est ostium. *Ego sum ostium*, nullus Epulo reperitur, nullus Epicurus, qui in mundo delicias gustare pares illis, quibus fructi sunt. Et omnium fruuntur quotidie veri Christiani fideles. Illæ sunt deliciae beatorum ista Angelorum, quia illæ sunt partem hominis partem, quam habet brutis animalibus communem, verò secundum eam partem, quæ Angelis convenit, ex hoc solo differentiam collige. Itaque *Ego sum ostium*, inquit Christus, & cum exorando repetit: *Per me si quis introierit, virtute scilicet vivæ fidei, salvabitur* pariter ab omnibus malis culpæ, ignorantia, infamia, turbationis, quibus illi sunt obnoxii, qui cum non loquuntur. *Ec erit omnis, qui invocaverit nomen Domini, salvus erit: qui in Jerusalem erit salvus*. Jo. 2. v. 22. nec istud duntaxat, sed præterea

egredietur considerando ejus substan-
tiam, Egre dietur considerando ejus
effectus, & pascua inveniet, quia vera
in hac terra beatitudo in eo consistit, ut
nunquam recedatur à Christo. num-
quid ipse est ostium Paradisi? *Ego sum
ostium.* Igitur in terra beatus erit,
qui cum esse in paradiso non possit,
saltem consistit ad ostium. *Beatus
qui observat ad postes ostii mei.* Prov. 3.
v. 34. Hic igitur statue requiescere
ad pedes Crucifixi, *ingredere, egrede-
re, sed non nisi per eum.* non confide-
ra nec ut DEUM tantum, nec ut ho-
minem tantum, quia sic errares. cere-
num si ingressu egressisque frui velis,
contemplare, quod est, contemplare,
quod agit, & ita quodammodo imitabi-
ris id, quod beati in cælo faciunt.

4. Considera mira esse hæc pascua,
sed illa non calu occurrere, querenda
esse. unde Christus non dixit: *Pascua
reperiet, sed Pascua inveniet.* Reperiri
proprie dicuntur, quæ non queruntur.
In Angelis suis reperit pravitatem. In-
veniri, quæ queruntur. *Inveni drach-
mam meam, quam perdideram.* Jam
verò beatus in cælo *pascua inveniet, nō
reperiet,* quia illa pascua inveniet, quæ
in terra quaesivit per abnegationem sui
ipsius, per obedientiam, humilitatem,
castigationem carnis, & alia exercitia
mortificationis, quæ didicit à Christo.
Et sic qui beatus esse cupit in terra,
quoad esse hic potest, necesse est, ut ex-
tampla *pascua inveniat* iisdem exer-
citiis, quibus sua beatus in cælo inve-
nit, sed hoc est querere quoddam re-
motum per viam meriti. *Quærite, &*

invenietis. aliud est genus propinqui-
us per viam inquisitionis, indaginis,
studii. *Circumspicit montes pascua
sua, & virentia quæque perquirat.* Job.
39. v. 6. Hoc locum non habet in
cælo, quia studio succedit sublimis illa
scientia infusa, qua recipitur medio
Lumine gloriæ. at in terra planè ne-
cessarium est, si hæc pascua vis inveni-
re in Christo, studium adhibe, *ingre-
dere, egredere.* quia Dominus hic non
facile solet infundere scientiam suam
ad modum imbris, qui de cælo de-
scendit, cum minimè expectatur à ter-
ra. vult illam acquiri robore bra-
chiorum, hauriendo aquam de pu-
teo profundo.

5. Considera, quâ ratione possis
ingrediendo querere tua pascua circa
Christum, illum intuendo quoad sub-
stantiam. Et hic perpende, etsi per na-
turam non inveniat nisi unus solus
DEUS, per participationem tamen
multos inveniri. Cum Dominus in sa-
cris paginis multis tribuerit nomen
Deorum, quasi longè antè adumbratu-
rus illâ participatione sui omnimodâ,
quam facturus erat, cum venisset ple-
nitude temporis. Deos vocavit om-
nes Angelos. *Cum venissent filii Dei,
ut assisterent coram Domino.* Job. 1.
Deos pariter appellavit hominum ali-
quos: certos prophetas præ aliis infi-
gnes, ut Moysen: *Ecce constitui te
DEUM Pharaonis.* Exod. 6. & cun-
ctos Sacerdotes: *Dii non detrahent.*
Exod. 22. & ita advertis esse, qui di-
cuntur *Dii sive in cælo, sive in terra.* 1.
Cor. 8. v. 5. sed dicuntur, non sunt, uti
Dd 2 est

Manna

Sedonem

VII

VII

VII

VII

VII

VII

VII

est Dominus. Sacerdotes dicuntur Dei, quam ob rem? quia sunt Ministri DEI: *vos Sacerdotes Domini vocabimini Ministri DEI.* Il. 61. Porro quid sit esse in domo Principis Ministrum, si cum Domino comparatur? *Dominus universorum tuus.* Heb. 14. Sacerdotes ministrant in domo Dei, quasi in domo alienâ, Dominus tuus in illâ dominatur ut propriâ. *Tanquam filius in domo suâ.* Hebr. 3. v. 6. hinc considera summam dignitatem, quam habet ut filius, ita ut non solum dispo- nere possit de servis, sed de Patre. Propheta dicuntur *Dij* non aliam ob causam, nisi quia DEUS dignatus est sine alterius interventu loqui cum ipsis, uti fecit cum Moysè. *Illos dixit Deus, ad quos sermo DEI factus est,* Jo. 10. sed quid hoc habeat momenti, si cum eo comparatur, qui est naturâ *Verbum DEI.* & hinc considera summam virtutem, quam ideo complectitur in se ipso: quia Verbo Divino conditus est mundus, & reparatus. Angeli denique dicuntur *Dij*, quorquor sunt, propter ingentem copiam claritatis Divinæ, quæ in ipsis effulget. *Numquid est numerus militum ejus? & super quem non surget lumen illius?* Job. 25. v. 3. sed quid sit participare reflexionem aliquam Divinitatis, si componatur cum speculo, quod reflectit? *Speculum sine macula DEI Majestatis.* Sap. 7. v. 26. Et hinc considerabis, quanta sit in se ipsâ sapientia ipsius, quanta sanctitas, qui est splendor reflexus in Angelis. Quis explicet, quanto proinde cum júbilo contemplari te

oporteat Dominum tuum Crucem quia, licet illum videas, facis percussum, ad eum vulneratum, sanguine perfusum, penetrare tantus potes, quod sit DEUS, non homine, ut cereri, sed quoad rem, atque substantiam, nonne fructu- vissimo quodam genere pascuorum dicas: *Non est similis tui in Diis mine, non est similis tui.* Pl. 25.

6. Considera, quomodo etiam *grediendo* pascua invenire possis Christo, cum considerando in suis actibus, ita ut absolvere queas sententiam cum Davide: *Non est secundum opera tua.* ib. Præcipua opera Christi in bonum mundi facile revocantur hæc tria possunt. Illa innotat ut *Magister*, justificat ut *Redemptor*, debet ut *Advocatus.* Ecce! quanta pascua aperiantur, non est secundum opera ejus quoad illuminationem mundi, qui est primus effectus. nam unquam ita illuminare potuit, ut Christus? insò reliqui potius non poterunt aliud, quam ut tenebras offenderent. Ipse est, qui veram lucem illis impertivit: *Ego sum lux mundi.* Jo. 8. v. 12. Illuminavit doctrinâ, illuminavit exemplo, ut cogitavit hunc esse solem in quocunque genere sapientiæ & sanctitatis. Angeli dicuntur *Dij*, sunt homines illuminati hominum, ita est, sed quale hoc lumen, quod nobis dederunt, si cum illo Christi comparatur? deinde etiam sunt apti ad nos illustrandos scientiâ suâ, non perinde sunt apti ad nos il-
strandos
formati
metalli-
vobis. I
cum effec-
ejus quoad
in mund
mam e
Chilist
plare, q
hamani
laborib
que pr
morrav
Prophe
runt in
facere
illi sui
plum
palli p
brioh
Christi
sui D
nostr
dende
est sec
ctio
venit
qui le
bend
in Cr
non
qui a
in m
in fa

strandos sanctitate, quia longè alio fortunati sumus, ut ita dicam, genere metalli. Christus est quasi unus ex nobis. Trauseundo deinde ad alterum effectum, non est secundum opera eius quoad justificationem. quis enim, in mundo daret Justitiam, vel minimam coram patre sustinuit, quæ Christus est passus? & hic contemplare, quanto illi stererit salus generis humani, & immorare ejus doloribus, laboribus, sudoribus, injuriis, probris, quæ pro te pertulit, dum denique mortuus est crucis stipite suspensus. Prophetæ, qui dicuntur Dii, quæsi verunt in virtute verborum mundum facere justum, sed quo modo? dando illi sui justificatoris noticiam, non ipsum justificando. & si multa sunt passi propterea, lapidari, ligati, ludibrio habiti, quis illorum tulit dolores Christi, qui tulit omnium dolores? *Possit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum.* II. 55. v. 6. Denique procedendo etiam ad tertium effectum, *Non est secundum opera ejus*, quoad protectionem. quis enim advocatorum inveniri potest in mundo similis Christo, qui semper sit coram Patre illi exhibendo vulnera, quæ pro amore nostri in Cruce recepit? Si talis Advocatus non esset, miseris nos. Sacerdotes, qui dicuntur Dii, à DEO positi sunt in mundo precipue, ut intercederent in favorem errantium. sed quid illi

demum possunt respectu Christi, cum & ipsis opus sit intercessore? & hic vides affectum, quo denique commendare illi debeas res tuas, illi supplicare, illum obtestari, illi te submittere, ut dignetur efficaciter agere causam tuam. Ecce! tibi insinuarum modum querendi ingrediendo pascua electa, quæ faciunt beatum, querendi quoque egressi. Tuum est illum usurpare, si opportunum esse cognoveris. Hoc verò non obstat, quò minus pollis querere etiam delicatiora pascua, si DEUS ad altiora te vocat: quia tuum non est eligere locum, ubi pascaris, illic ipse collocare te debet: *In loco pascue ibi me collocavit*, inquit David Ps. 22. v. 2. *non ibi me collocavi.* & tamen erat ille spiritus tam circumspècti, non ignoras esse pascua plana, esse & montana. in montibus sunt lectiora, in plano uberiora. ego tibi copiosa proposui, quia illis præparata, qui meditando versantur in plano. In tuo arbitrio est, si Dominus in montem evocet, ascendere altiora contemplantium, & eò ipsum sequi. omnia demum sunt pascua salutis, quia ab uno veniunt Pastore bono. *In pascuis uberrimis pascam eos.* Ecce tibi pascua plana, quæ sunt copiosa. *Et in montibus excelsis erunt pascua eorum.* Ezech. 34. v. 14.

Ecce tibi pascua montana, quæ sunt excelsa.

XX.

Uniuscujusque opus manifestum erit : dies enim Domini declarabitur quia in igne revelabitur, & uniuscujusque opus quale sit, probabit. 1. Cor. 3. v. 13.

1. Considera diem cuiusque propriè loquendo dici illum, quo datur ipsi libertas monstrandi, quid possit. *Hæc est hora vestra.* Et ideo si queratur dies proprius hominis, quatenus homo est, erit dies ille iniquus, in quo voler usurpare, quoad potest, liberum arbitrium, etiam contra DEUM, à quo accepit. *Diem hominis non desideravi, tu scis.* Jerem. 17. Jam verò sicut homo habet diem suum iustum respectu hominis. *Va desiderantibus diem Domini.* Amos 6. v. 18. & est is ipse, quo exercet modo quodam singulari plenissimam potestatem judicandi, puniendi, & pro arbitrio disponendi de homine. Tres igitur sunt dies ejus, de quibus sacræ pagine loquuntur, non unus tantum.

Primus est Judicii universalis qui utpote principalis appellatur dies magnus, & erit in fine mundi. *Juxta illa Sc. Soph. i. v. 16.*

Alter est Judicii particularis, qui est prævius universali, & erit in morte cuiusque hominis. *Dies Domini sicut fur in nocte ita veniet.* 1. Thess. 5.

Tertius est Tribulationis, qui est quasi Judicium antecedens particulare, quo DEUS hominem probat, & quasi examinat, ad explorandum, an

sit fortis, an fidelis, admortis tormentis. & hæc est vita cuiusque hominis: *Dies Domini annus Tribulatur ibi fortis.* Soph. i. c. & tres isti dies, quos DEUS elegit suos, ad hunc præcipuè finem destinantur, ut cognoscat, quis homo. & ideo quoad omnes ait dicit Apostolus: *Uniuscujusque opus manifestum erit: Dies enim Domini clarabit.* Tuum nunc est inquit in te ipsum, & judicare, qualisque her istorum dierum sis apparitum cum sint omnes & singuli dies Judicii.

1. Considera, quomodo primo die, qui est universalis judicii, uniuscujusque opus manifestum erit, quod tunc protrahentur in lucem opera maxime occulta. *In die, cum judicabit DEUS occulta hominum.* Rom. 2. v. 16. nunc dat Dominus peccatoribus sicut primis parentibus, pelles sine quibus honestè tegantur post peccatum: at in die illà omnem detrahent mictum. & ideo imaginare tibi, quam erubescenda tunc futura sit nuditas tot Adulterorum, qui nunc se venditant pro continentibus, tot ambitiosorum, tot avarorum, tot facinorosorum. *Ecce ego ad te dicit Dominus Exercerum, & revelabo pudenda tua in facie tua.*

tud; & ostendam gentibus nuditatem
eam. Nah. 3. v. 5. Nihil ergo iuvant
cor artes, quibus malitiam tuam tegis
illi domui, vel communitati, quam in-
habitas, quia denique Dies Domini de-
clarabit.

3. Considera, quomodo secundo
die, qui est Iudicii particularis, *Vnius-*
cujusque opus manifestum erit. quia
mendicus ille, quem squallore obli-
tum nemo vel aspectu dignabatur, erit
in sinu Abrahæ: & ille dives epulo,
qui inter aula obsequia, & adulationes
adorantium ad regias epulas quotidie
sedebat, à demonibus vexabitur, ut
siti adactus rabiosus vel aquæ stillam
suspirare compellatur. *Factum est,*
ut moreretur mendicus, & portaretur ab
Angelis in sinum Abrahæ, mortuus est
autem & dives, & sepultus est in infer-
no. Luc. 16. v. 22. O quam admiran-
datunc est conversio scenæ, maximè
cum ita accideret improvisa, ita inexpectata
ipsis Actoribus. & hic tamen Actor
est postremus: nulla spes superest
aliquando mutandi iterum theatri per
omnem æternitatem. *Mortuus homi-*
ne impio nulla eris ultra spes. Pro. 11. v.
7. scilicet igitur, qualis persona in illo
Actu tibi sustinenda sit, an mendici ad
Regiam elati, an Regis ad æternum
cæcerem condemnati? ne tibi blan-
charis, quia sola Dies Domini decla-
rabit.

4. Considera, quomodo dies ter-
tius Tribulationis etiam ipse quoda-
modo sit Dies Iudicii: *Indica mihi, cur*
me ita iudicet. Job. 10. v. 2. id est, *cur*
me ita tribulet, & in hoc etiam uniu-

cujusque opus manifestum erit, quam-
vis non tam hominibus quam DEO. &
hoc sine potissimum tribulationes im-
mittit, ut probeat hominem. *Tentat vos*
Dominus DEUS vester, ut palam fiat,
utrum diligatis eum, an non, in toto cor-
de, & in totâ animâ vestrâ. Deut. 13. v. 3.
non quod hoc non etiam aliunde ha-
beat perspectum, sed quia agendo cum
hominibus etiam ipse procedit modo
humano. Quis igitur explicet, quo-
ties in tribulatione homo appareat di-
versus ab eo, qui apparebat in prosperi-
tate? & ideo in hoc consistit iudiciû,
quod DEUS format de hominibus ad-
huc vivis, nempe quod eos tribulet:
Cum iudicamur, à Domino corripiemur.
1. Cor. 11. donec isto probatus sis, noli
tibi adulari, noli boni quidquam de te
credere, quia falleris. Id, quod mon-
strare debet, quis sis, est illa persecutio
injustè contra te suscitata, illa ignomi-
nia, illa infirmitas, illa interna desola-
tio. si tunc stabis inconcussus, tunc
fortis & fidelis, venies in censum eo-
rum, de quibus legitur: *Deus tenta-*
vit eos, & invenit illos dignos se. Sap. 3.
v. 5. Si cesseris murmurando, que-
rendo, blasphemando, aut abrumpen-
do consueta Exercitia pietatis, indi-
gnus eris, & abjectus à DEO. *Qui non*
vellit Crucem suam, & sequitur me, non
est me dignus. Matt. 10. v. 38. Itaque
donec isto experimento probearis, ne
fidus propositis, quantumcunque vi-
deantur fixa animo, quia num effica-
cia sint, an non, Dies Domini decla-
rabit.

5. Considera quodlibet horum ju-
dici-

276
 dicioꝝ dici æqualiter futurum in
 virtute ignis. *Uniuscuiusque opus
 quale sit, ignis probabit.* quia licet ignis
 vim habet discernendi aurum verum
 ab adulterino, ita virtute pollebit di-
 scriminandi genuinos Christi sectato-
 res ab his, qui non sunt. *Ignis me exa-
 minasti, & non est inventa in me iniqui-
 tas.* Pl. 16. Dies universalis iudicii
 proprium habebit ignem, *quia in igne
 revelabitur.* habebit ignem, qui Uni-
 versum occupabit, & sic eo interve-
 niente aurum verum discernetur à fal-
 so: *Uniuscuiusque opus quale sit, ignis
 probabit,* quia electi in illo quanto-
 cunque incendio nullam sentient flam-
 mam, quam reprobi atrocissimam
 perferent. *Ignis ante ipsam præ-
 cedit, & inflammabit in circuitu inimi-
 eos eius.* Pl. 69. Dies iudicii parti-
 cularis proprium habebit ignem, *quia
 in igne revelabitur.* habebit ignem pur-
 gatorii pro electis, & ignem interni
 pro reprobis, & sic eo interveniente
 aurum verum discernetur à falso. *U-
 niuscuiusque opus quale sit, ignis proba-
 bit:* quia Reprobi ita omnes corripie-
 entur ab igne, ut non amplius sint exi-
 turi. Electi verò inde exhibent omnes,
 sed tardius aut citius, prout pl⁹ minus-
 ve scoriæ habuerint admixtam, cum
 ex hac vitâ migrarent. *Probabit me
 quasi aurum; quod per ignem transit.*
 Job. 25. Denique Dies iudicii, quod
 in tribulatione consistit, propriam ha-
 bebunt ignem, *quia in igne revelabitur.*
 habebit ipsam tribulationem, quæ
 mille scripturæ locis ignis vocatur,
 quia animæ sensum doloris affert. ma-

ximum, & illi similem, quem
 corpus experietur. *Uram co-
 ruitur argentum.* Zach. 13. v. 9. In
 isto etiam interveniente igne
 aurum distinguetur à falso. *U-
 niuscuiusque opus quale sit, ignis proba-
 bit,* quia dolori, quem affert tribula-
 tio, cedent mali, boni verò resistent.
 inde nota, si tribulatio ignis est,
 non posse, quin sentiat, qui
 quin cruciet, & dolorem confite-
 cutissimum; sed id virtuti nihil
 iudicat: *Ignis me examinasti, & non
 inventa in me iniquitas;* non dicit
 lor, non dicit Tristitia, non dicit
 nus, dicit Iniquitas, quia hoc
 scoria, quæ pretium auro tollit, de
 loquimur. numquid Martyres
 ebant ignem in fornacibus, quæ
 carnem auri crudeliter urebat? *Sec-*
 tamen aurum adeò probaturum. *Sec-*
 ergo, ut nolis elocari ex igne,
 fortis, ut sis fidelis, ut non de Deo
 raris, non irascaris, non turbetur,
 quoad potes, etiam externâ facce-
 suetam serves serenitatem. Verum
 est, quòd diversa gratia spiritus
 fortantis faciat, ut aliquando plura
 minus sentiat hic ignis, prout
 Martyribus accidisse legimus, sed
 minusve sentire non est certum
 minoris aut majoris meriti, sed hoc
 dicitur repetitur in modo operâ
 minusve recto. Paulus Apostolus
 inde versabatur in hoc igne, ut
 pueri in fornace Babylonis, gaudentes
 jubilando, cantando velut in horre-
 rum delicias. *Superabundo gaudia
 omni tribulatione meâ.* 2. Cor. 7. v. 4.
 Alias ve
 Martyres
 loris ten-
 nue con-
 rare frat-
 riam sep-
 prout
 videret
 fuit Apo-
 se gelit,
 ve plus
 sentit
 grimand
 quantum
 Christi.
 portet
 tum ter-

Cibar

1. C
 esse al
 est, qu
 tus. i
 deo, f
 nuo f
 qua r
 diend
 lum v
 ctand
 dum
 quæ
 min
 R

Aliàs versabatur in hoc igne ut illi
Martyres, quorum ossa penetrabat do-
loris sensus, ideo ingemiscebat inge-
nuè confitendo. *Nolumus vos igno-
rari fratres de tribulatione nostrâ, quo-
niam supra modum gravati sumus, su-
pra virtutem, ita ut tederet nos etiam
vivere.* 2. Cor. 1. v. 8. & idem tamen
fuit Apostolus, quia semper ut talem
segesit, nec minimum remittendo, si-
ve plus sive minus tribulationis per-
fensceceret, pristinum fervorem pere-
grinandi, concionandi, promovendi,
quantum in omnibus poterat, gloriam
Christi. Et hoc est, quod etiam te o-
porteret procurare. Ceterum si mul-
titudine affliktionem, quam DEUS

immittit, noli dejici, noli contristari,
id enim nihil omnino nocementi af-
fert sanctitati. sufficit te esse constan-
tem: quia et si tribulatio futura sit su-
pra vires naturæ, hoc enim est, quod
intelligebat Apostolus, cum diceret:
*supra virtutem: nunquam erit supra
vires gratiæ. Fidelis DEVS, qui non
parietur vos tentari supra id, quod pote-
stis.* 1. Cor. 10. v. 13. Aliàs remedium
nullum est. necesse est pati; quia
DEUS ita probat homines in quolibet
dierum, quos suos vocat, probat
virtute ignis. *Uniuscujusque*

*opus quale sit, ignis pro-
babit.*

* * *

XXI.

*Cibaria & virga & onus Asino. panis & disciplina & opus servo.
operatur in disciplinâ, & quarit requiescere. Laxa manus illi,
& quarit libertatem. Eccl. 33.*

1. Considera servum istum, de quo
moralis sententiâ loquimur, non
esse alium, quam corpus tuum. Servus
est, quia non est natus liber, sed subdi-
tus. ita sanè servus sed rebellis; & i-
deo, si promerito velis procedere, de-
mo subiciendus servituti. Id verò
quâ ratione præstabis? forsan illi blan-
diendo? prorsus oppositâ, nempe il-
lum verberando, humiliando, & tra-
ctando pro eo, qui est, hoc est ad mo-
dum vilis asini. Ecce rem insolitam!
quarrit dominari etiam spiritui suo do-
mino. & tu hoc illi permittes? Ali-
R. P. Rauli Segneri *Mamaz Anima.*

quàm necesse est, ut cognoscas modum
servandi in modestiâ servum ad eam
contumacem. *Non decet servum do-
minari Principibus.* Prov. 19. v. 11.

2. Considera modum servandi ta-
lem servum in modestiâ, hunc esse, ut
illi crebro suggeras esse Asinum. Ita
fecerunt sancti innumeri, & nomina-
tim Seraphicus Franciscus, qui vide-
batur ad hoc natus, ut corpus huma-
num verâ subiceret obedientiæ. sed
non satis est hoc illi suggerere verbis
tantum, quia *Servus verbis non potest
erudiri.* Prover. 29. v. 19. Opus est
hoc

Ee

hoc

hoc illi insinuare factis, ita scilicet tractando corpus, prout solet ejusmodi jumentum. *Cibaria, virga, & onus asino*, atque sic etiam *Panis, & disciplina, & opus servo*. Tali jumento certe alimenta præbentur, alias servire non poterit. porro quid datur? cibus vilis. *Cibaria*. cibus vilis etiam ut plurimum dandus est corpori. *Panis servo*. non ait: *Altilia*, sed vulgaris cibus. *non decent stultum delicia*. Prov. 19. v. 11. Sed quid parat illum manducare, nisi etiam laboret? oportet igitur, ut oneres. sed ne credas id te posse consequi, nisi domes prius. Animal est recalcitrans & refractariu. Necessè igitur est usurpare virgam, ut pecus insolens dorsum oneri inclinet. *Virga in dorso imprudentum*. Prov. 29. Et ecce! hæc est ratio, cur secundo loco ponatur *Virga*. & hæc tuo quoque corpori adhibenda, maxime in incipiis spiritualis vitæ, quando scilicet adhuc subjiendum est oneri. *Disciplina servo*. Ejusmodi disciplina est corporis afflictatio. sed qualis in ejus usu regula servanda? illa ipsa, quæ cum asino servatur. Iste verberatur, quando ita verberatur, ut reddatur promptus ad ferendum, non ut fiat inhabilis. Et hæc omnino est regula in castigando corpore servanda. Pœnitentia, quæ te reddat ineptum officio gerendo, nunquam fuit estimata laudabilis. & ideo dicitur *Virga respectu Asini, Disciplina respectu servi*, ut ipsa vocabula sint discretæ. Id, quod maxime refert, est, ut ambo laborent, sed opportunè. ideo

dicitur *onus asino, opus servo*. Jumentum imponitur, quidquid ferre poteris, ita cum corpore agendum, *non inclinasti operationes assidua*. Prov. 33. nunc parum examina, quæ stylus, quo uteris erga corpus tuum, erubescit, si fatagas, uti plerique assidua lud delinire, non solum ad modum, sed etiam ad pompam. Ne speres quod mundus fatuus facere conatur, numquid enim potius risu dignum datur, si videas omnes certatum contendere, ut jumentum suum esse splendide niteat? *Qui ascendit per vias asinos*. Judith. 5. v. 10.

3. Considera, quam nocent corpori hoc genus blandimentorum, ratio non est alia, nisi quod sic aliquid semper tendit ad libertatem. Quod igitur facies? coercerebis. Vni idcirco cognoscere? quando jumentum tuum optimè est compositum, nullatenus querit modos excutiendi, non molestum, & quiescendi. *Operari disciplinam, & querit requiescere*. Prov. 10. verò quid fiet, si remittas manum? *Laxa manus illi, & querit libertatem*. o quam excutiet tunc etiam vitæ impositum, & liberè vagabitur. Hæc est, quod semper tria ista jungenda sunt. *Cibaria, virga & onus*. *Cibaria*, ut sustentetur, *virga*, ut pareat, *onus*, ut laboret. Ita crede cum tuo corpore te se habere. an non vides, etiam postquam domuisti, ut quotidie nova querat diverticula, ut refugiat labores, quem imponis? o quot excusationes quot effugia, quot prætextus etiam gloria Divina! *operatur in disciplina*

uti apparet in hominibus etiam sanctis, operatur in disciplina, & querit requiescere. Petit plus somni, plus leuamini, plus vacationis à tot studiis indefessis. cogita tantisper, quid facturum sis, si quacunq; in re suo illud arbitrio gubernes. Peret denique libertatem ad eò peruersam, ad eò perniciolam, ut omnino dicat: *Non seruiam. laxamans illi, & querit libertatem.* Cura igitur, ut quàm fieri potest maximè habeas subiectum. nam pessimum, quod accidere hoc casu tibi potest, erit, quòd quærat requiem. *quisit requiescere.* at si subiectum non habeas, non quæret requiem, sed quæ-

ret deliciari, quæret luxuriari per omnia prata, *quæret libertatem.* neque solum quæret modeste postulando, sed quæret petulanter se ipsum conijciendo in fugam. Habeas pro indubitato, talis indolis semper est corpus nostrum, si sentiat blandimenta. subito *in superbiam erigitur, & quasi pullum onagri liberum se natum putat.* Job. 11. v. 22. Itaque istorum trium probè memineris, quæ etiam nunc debentur, & sunt *Panis, disciplina, & opus. Panis,* ne sit impotens, *disciplina,* ne sit irreverens, *opus,* ne sit inutile.

* * *

XXII.

Calicem, quem dedit mihi Pater, non bibam illum: Jo. 18. v. 11.

1. Considera Christum his verbis *nam olim dictis Petro te instruxisse preclarissimo responso, quod dandum est tuis rebeli, quando is nollet à te acceptari prompto animo illam tribulationem, quam DEUS immittere, illam ignominiam, infirmitatem, molestiam: sed potius absolute queri liberationem modis etiam minus rectis. Calicem, quem dedit mihi Pater, non bibam illum?* Ita te quoque respondere decet: & pro certo habere, quantumcunque speculeris, aut studeas, nunquam te inventurum aptius responsum, quàm sit istud: quia non oportet in his rebus cum sensu diuino altercari, sed illi os quamprimùm obstruere, si cum illo disputes, vide-

bis, ut demum omnia pervincat, quia credi vix potest, quas artes habeat persuadendi, quod optat, quàm acutè excogitatas, quàm versutas, & apparentes, ut denique crediturus sis non esse nisi recta consilia, & iis cessurus. Utendum igitur compendio, quale est responsum adductum, quod præterea in se tanquam brevi epitome concludit omnes rationes, quæ vim habent nos reddendi conformiores voluntati Divinæ. stude ergo id bene cognoscere, ut datâ occasione rite possis usurpare.

2. Considera Dominum primò minuisse apprehensionem Passionis, quæ illi occurrebat ut horrendum supplicium, *Calicem* appellans, & tamen

Ec 2

men, qualis illa fuit? omnes Prophetæ, quoties ejus fecerant mentionem, cum mari comparabant. *Veni in altitudinem maris.* Pl. 68. *Fluctus tui super me transierunt.* Pl. 41. *Fluctus tuos induxisti super me.* Pl. 88. *Inundaverunt aquæ super caput meum.* dixi: *Perij.* Th. 3. v. 94. & quod plus horro- ris habet: *Circumdederunt me aquæ usque ad animam. abyssus vallabit me, pelagus operuit caput meum.* Isa. 2. v. 6. Ita de Christi patientis arumnis loquebantur Prophetæ, nec sine causâ gravissimâ, quia in ipso uniebantur, omnis generis dolores, qui inter homines sunt divisi, sicut in Oceano omnia flumina concurrunt. & nihilominus ecce quemadmodum de hac Christus loquatur. vocat *Calicem*, nec istâ occasionem taptum, sed & alibi. *Potestis bibere calicem? Calicem meum bibetis. si non potest hic calix transire, nisi bibam illum.* & semel, cum vellet variare metaphoram, quomodo illam nuncupavit? *Baptismum.* *Baptismo habeo baptizari.* id est, Lavacrum tenuissimû, delicatum, modestum, quod possit adhiberi etiam tenero infanti. Et cur hoc modo procedit? ut te doceat, cum DEUS adversitatis aliquid im- mittit, faciendum tolerabilius, ejus æ- stimationem minuendo. Tu verò prorsus agis contrarium, ad mentem revocas causas omnes, quibus gravius appareat, quàm reverâ sit. Quid mi- rum, si te statim percetlat, cum putes il- lud absorbere non esse minus quàm integrum exhaurire mare? non sic a- gas. cura potius eas adducere ratio-

nes, quæ tibi representent in illis, seu mali exigui. & qui non apparebit exiguum? si præcipua tria referas, ad peccata, quæ commisti, ad gratiam, quæ te corroborat, ad gloriam, quæ te coronat. *Ad calicem quæ dimittitur ad gratiam, quæ committitur, ad gloriam, quæ promittitur.* Bern. Christus non potuit manus suas vocare calicem vi comparationis ejusmodi. nam ad peccata quæ non net, ab his erat mundissimû, quæ jam abundabat, gloriam jam possidebat. & tamen calicem vocavit, quæ mensurâ? amoris. Cura igitur ut tu quoque parum habeas, am recipi ad adversus eum, qui tamen ve reputavit pro te pari, tunc ex- mento disces, ubi nunc calix modicus tibi mare videtur, etiam ingens in- star calicis appariturum. *Inundationem maris, quasi lac suget.* Deut. v. 19.

3. Considera secundo loco deum Christum, hunc calicem sibi dicit esse à Patre, non à Juda, non à sacerdotibus, non à Pharisæis, sed à Patre. *Calicem, quem mihi dedit Pater.* Et quare sic dixit? ut illi res non esse spectandam causam illi proximam, à quâ venit vexatio, illi adversarium, si est malum proccur- rum, illum casum, si est malum fortu- tum. Spectanda causa prima, quæ est DEUS, recordando omnes adver- sarios, omnes casus, res omnes creatas, quas cogitatione possis concipere, nihil habere in te virium, nisi quas DEUS detulerit. *Non haberes potestatem*

versus me nullam, nisi tibi datum esset desuper. Jo. 19. qui igitur sit, ut DEI prorsus oblitus aliud non cogites, nisi canis secundas h. e. agere canis instar, qui saxum morder, nec quidquam morderat brachium, à quo projectum est. quid mirum ergo, si etiam agas ad modum canis sine sensu, cum impatientia, cum irâ? At nondum finis. nam Christus pro eo, quod dicebat Pater, dicere potuit DEVS, ut olim dicebat Jeremias: *Accepi calicem de manu Domini.* Jer. 25. v. 17. sed non dixit hoc modo, dixit: Pater. quippe si cogites DEUM esse, qui hanc adversitatem immitteret, cogitare etiam oportet, illum immittere ut Patrem, hoc est paternis visceribus & pietate plenis pro bono tuo. *Quem enim diligit Dominus, corripit, & quasi Pater in filio complacet sibi.* Prov. 3. v. 12. An forte credis, quod Pater tunc solum se monstraret esse Patrem, cum amplectitur, cum blanditur? haud sanè. quia blandiri puero nobili est commune etiam servis. tunc veriùs se patrem probat, cum corrigit. hoc enim servorum esse nequit, nisi expressè id illis sit commissum. Et quam obrem, si DEUS te affligendo aliud non agit quam officium Patris, tu adeò præter modum turbaris? an non vides, illum ne quidem filio suo naturali pepercisse, qui tamen erat tam innocens? *Etiã proprio filio suo non pepercit.* Rom. 8. v. 34. & tu vis, ut parcat tibi? imò hujus intuitu exempli quàm maximè te confundi oporteret. DEUS enim hoc factò agere voluit more Patris, qui cum vi-

der filium minorem nimis à correctione abhorrere, licet illam mereatur, quid agit ad hunc instruendum: corripit in ejus præsentia majorem natu filium, licet infontem, ut ab ejus modestia, quâ statim oculos demittit, & tacet, & tolerat, & verecundè se inclinat iræ paternæ, audaculus ille discat non irasci.

4. Considera insuper dixisse Dominum: *Calicem, quem dedit mihi Pater.* non dixit, *quem dat, sed quem dedit, ut significaret non esse illud novum decretum, sed dispositionem antiquissimam, jam inde ab æterno factam à Patre suo, licet nunc demum esset executioni danda.* Hoc modo te quoque procedere oportet. memoriâ repetendum, adversitatem, quam nunc DEUS immitteret, esse ab ipso præparatam jam inde ab electionis seu prædestinationis tuæ principio, hoc est ab ipsâ æternitate. Ratio est, quia jam tunc, cum te elegit ad gloriam, etiam media designavit, quibus eò te proveheret, & in his molestiam, quæ modò reaggr editur. ita ut si hanc excutias, simul turbes totam seriem prædestinationis, & cõsequenter te exponas summo periculo salutis. Certe si salus hominum ulli rei alligata est, quàm maximè alligatur tribulationi. *Omnes, qui placuerunt DEO, per multas tribulationes transferunt fideles.* Judith. 8. v. 23. Et idcirco si declinare velis, quod pateris in præsens, immisillum à DEO, time & contremisce, quia id declinas, quod ad salutem tuam maximè est necessarium. scio te electurum a-

liud potius genus aduersitatis, quia semper durum magis & doloriferum videtur, quod quis sustinet. At si Deus istud potius ordinavit, quam quodvis aliud, quid ages? *Si non potest hic calix transire, nisi bibam illum, fiat voluntas tua.* Matt. 26. 42. non calix qualiscunque sed calix hic. an tu ejus determinationi repugnabis? ne putes hunc talem calicem solum ab eo permissum quasi casu. destinavit modo quodam singulari illum tibi, quã tali. *dedit tibi.* non solum permittit, sed *dedit, & dedit tibi.* quia ipse cognovit necessitatẽ tuã specialẽ, mensus est fervorẽ, ponderavit vires, & his omnibus spectatis antè disposuit. *potũ dabis nobis in lacrymis in mensurã.* Pl. 79. v. 6. vide ergo, an non æquum sit, ut hunc accipies, hunc, inquam, hunc, calicem, quem dedit, non alium, quem tu males. Aded æquum est illum à te acceptari, ut etiam habere debeas acceptũ, inde letari, & pro eo devotissimas exhibere gratias, intuitu favoris singularis, qui illi annectitur, nimirum Electionis ad gloriam. *Calix meus inebrians quã præclarus est.* Pl. 22. v. 5.

5. Considera, denique dicitur *non bibam illum?* ut patet in metaphora, quam accepit sibi propinato. sed quid præter hoc voluit indicare? Tribulationem illam esse denique tribulationem transit, quã est potio. Medicam bibis, sentis, negari non potest, amaritudinem, sentis fastidiam horrorem, sed demum calicem potus, & amaritudinem medicinam succedit delectatio sanitatis. *Incidit in casu nostro.* Quamdiu tuta est magna illa calamitas, in versaris? an integrum seculum in nique transiret. Verum longum re spatium durabit, annis viginti, decem, aliquando uno mense durat: *sanitas tua citius orietur.* hanc quam ipse putes: & tu propter calicem contrahas? ne contrahas, apprehende calicem à Patre forti manu, tibi admove, exsorbe, sige: hoc enim totum bibere, non *aliquid* sed *illum*: quia si amarus est, medicinalis poculum esse cogita, quod amari dini brevi faciet succedere. *salutem Calicem salutaris accipiam.* Pl. 51. v. 1.

XXIII.

Oportet semper orare, & non deficere. Luc. 18. v. 1.

1. Considera, quid sit illud, quod Dominus à te requirit, cum ait semper orandum, si ejus gratias velis consequi, & nunquam desistendum. *Oportet semper orare, & nunquam deficere.* fortè ut singulis momentis in ge-

ma procumbas? nequaquam; tunc hic ipse alibi tibi præcipit, ut multa corporalia quàm spiritualia opera misericordiam exerças, quæ cum illis conciliari nullo modo possent. Peti ergo, ut imprimis orationem non o-

mittas tempore praescripto. Hac est
prima vis ejus vocis *semper*. Ita David
Rex agebat Miphibosetho, semper
mensa suo accubiturum. *Comedes
panem in mensa mea semper.* 2. Reg. 9.
v. 7. *semper*, hoc est temporibus ad
cibandum destinatis. an non tu quo-
que habes statuta tempora, quibus
quotidie cibum suum praebes animae?
His igitur semper pete à DEO illam
gratiam, quam ab ipso obtinere desi-
deras. Secundò petit, ut sis deditus
orationi, ita ut illi insistas, quantum
potes, etiam ultra tempora praescripta.
Et haec est altera significatio hujus vo-
cis *semper*. Is, qui lusui est addictus,
dicitur temper ludere, qui somno,
semper dormire, qui jejuniis, semper
jejunare, qui studiis, semper studere.
& cur ita dicitur? quia isti propter af-
fectum, quo ad talia feruntur, longè
facilius plus temporis ijs dare solent
quam minus. atque hoc sensu etiam
Regius Propheta dixit: *Benedicam
Dominum in omni tempore, semper laus
ejus in ore meo.* Pl. 33. 2. quia satiari
non potuit laudibus Divinis. Ita te
facere oportet. non satis tibi sit à DEO
petere illam gratiam temporibus, qua
sunt propria orationis, pete quoties
potes, etiam extra illa tempora. Ter-
tiò petit, si etiam orando tantà assidui-
tate, quam diximus, non videas te ex-
audiri, ut idcirco ab oratione non
desistas, non terreatis, non despondeas
amaram, quasi Dominus rerum tuarum
non fatigat, sed fideliter perseveres.
atque hic est tertius sensus ejus vocis
semper, juxta id, quod idem David di-

cebat DEO: *Ut jumentum factus sum
apud te, Ego semper tecum.* Pl. 72. v.
23. ceu inferret, quaecumque malè
illum Dominus tractaret, nunquam
fore, ut illi dorsum obvertat, quasi fa-
vore ejus desperato. Imò tertius hic
sensus in casu nostro pra aliis proprius
videtur esse: quippe cum Christus di-
ceret: *oportet semper orare, & nun-
quam deficere,* hoc dicebat, ut quem vis
animaret ad petendum precibus inde-
fessis, non obstante, quòd se videat
quasi repulsum à DEO, quem admo-
dum repulsa fuit à crudeli & iniquo
judice paupercula vidua. Luc. 18. v. 2.
Tuum nunc est ad utilitatem tuam ap-
plicare tres sensus memoratos, & di-
spicere, an juxta eos ores semper. si
ores, securus esto de obrinendâ demum
gratiâ, quam petis, siquidem illa sit ad
salutem animae, quia hoc jam agis,
quod oportet.

2. Considera quam ob causam Do-
minus modo loquendi tam decreto-
rio dicat *oportet*, quae vox non solum
convenientiam, sed & necessitatem si-
gnificat: cum ex unâ parte jam antè
perspectum habeat desiderium nostrum,
quod ipsi exponimus: *Ipse enim no-
vit abscondita cordis.* Pl. 43. v. 22. ex
aliâ parte naturâ suâ infinitam habeat
propensionem nos sublevandi, juvan-
di, favoribus prosequendi, uti clarè
apparet ex tot beneficijs, quae nobis
praestitit, etiam antequam essetis ha-
biles ad illum invocandum. *Prius-
quam te formarem in utero, novi te.* Jer.
1. v. 5. Cur dicit igitur *oportet*? num-
quid videtur alienum ab amore, quo
adco

Manna

Sequenti

VII

adeo nos amat, velle exorari precibus etiam indefessis? Sed est proflus oppositum. Ideo vult tantopere orari, quia tantum amat. nōsti igitur, in quo error tuus consistat? in hoc consistit, quod putes idem esse supplicare DEO, & supplicare Principibus terræ. Apud istos supplicatio non in lucro, sed iacturâ ponitur. Si non impetrat, frustraneus est labor. & idcirco melius est impetrare, quin supplices. sed non ita se res habet in DEO. Respectu DEI ipsa supplicatio ingens lucrum est. *Tantummodo invocetur nomen nūm super nos.* Isa. 4. v. 10. Ecce enim quot exerceas virtutum actus, cum supplicas. Exerces imprimis actum Religionis præstantissimæ ex omni choro virtutum, quæ Morales appellantur: deinde etiam actus virtutum ceterarum, quæ illi fœderantur, & societate quadam junguntur. Exerces fidem, quia, dum petis, signum est, quod credas esse in potestate DEI illud tibi præstare, quod postulas. Exerces fiduciam, quia, si petis, signum est, quod etiam speres illi esse voluntatem præstandi. Exerces humilitatem, quia petendo testaris, quod agnoscas te alterius auxilio indigere. Exerces patientiam, quia dum petis, opus est non unam ferre repulsam, prout accidit Cananæ. Exerces Longanimitatem, quia non obstantibus repulsis, pergis petere, ut illa faciat, & non desicit. Vides ergo nullam supplicationem DEO factam dici posse frustraneam. *Idem Dominus omnium dives in omnes, qui invocant illum.* Rom. 10. v. 12. di-

ves in his, quæ impetrant. *dives in omnes* quæ non impetrant, quia qui impetrant bonum illud consequitur, quod impetrat, qui non impetrat, obtrahit hoc bonum, quod petiverit. atque illo quivis semper revertitur curaturus bonis. quod si ita est, nō habet Dominus causam dicendi, *portet semper orare, & nunquam desere.* Ideo oportet, quia, qui oraturus est lucri, qui deficit, perdit.

3. Considera orationem esse beneficium tam eximium, ut si in tuâ potestate idem donum à DEO impetrare absque oratione, id neutiquam optandum esset, sed potius, ut illud impetrando consequaris. Causa est, quia in primo casu unum tantum beneficium faceres, quod est beneficium ab impetratum. In secundo esse duplicatum, nempe beneficium, quod consequeris, & modus consequendi quippe si bene ponderes, longe magis est beneficium, dignum esse reddendum à DEO non modò recipiendi ejus bona, sed & impetrandi. Reciperet enim est commune bestiis: *Aperis manum tuam, & implet omne animal benedictione.* Psal. 144. v. 16. Alia jumenta, aspice columbas, corvos, & psosque passeris tam viles, ut sub porticus non admittas, continuo recipiunt à DEO cuncta sua bona: *Deus ex eis non est in oblivione curæ DEO.* sed etiam omnes recipiunt, nullus impetrat. Impetrare in terrâ solum hominibus conceditur: & idcirco cum DEUS beneficium tibi præstat non rogatus, eo factò plus non demer-

erat quam te mereri, ut recipias. quando idem facit rogatus, ostendit te etiam mereri, ut impetres. Er iste in-
 dignus est honor. *Elevabis ad DEUM faciem tuam: rogabis eum, & exau-
 dit te.* Job. 22. v. 27. Deinde, cum sine oratione boni aliquid à DEO accipis, raro id agnoscis. Nullo tuo impendio accepisti, unde facile oblivisceris, spernisque, aded ut saepe iterum adimatur tanquam ingrato. Secus accidit, cum per orationem impetrasti. nunc enim majorem habere soles curam servandi. ut aded longè magis tibi prosit, dari beneficium oranti, quam sine oratione: & idcirco necessitatem tibi imponit tantà assiduitate orandi: *Oportet semper orare, & non deficere.*

4. Considera hoc posito maximum præjudicium, quod affert tibi possit, cum non impetras, consistere in omissione orationis; quia non impetrando unum perdis donum, at oratione omnia perdis meritum. & sic persuasum habe, orationem non pro medio habendam, sed pro fine, ideòque faciendum hac in re, quantum fieri potest. *sive intermissione orate.* 1. Thess. 5. v. 17. Cum advertis mutationem auræ nihil conducere ad infirmitatem sanandam, cujus causà patriam deseruisti, reverti statuis: at reversus non omittis, æquè valetudinem curare. quâ de causâ? quia mutationem auræ elegisti, sed ut medium. & ided certis tantùm limitibus, quatenus credebatur recupe-

R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

randæ valetudini profutura. ista verò intendebatur ut finis, & ideo non desinis illam procurare. Ita se habet oratio: finis est, & non medium duntaxat. & idcirco si non impetres, quid refert? jam id habes, quod maxime desideras, admissus es ad commercium cum DEO. an putas hunc solum honorem non esse per se æstimandum? In aulam te confer, & vide quid faciant optimates illi fortè tibi norissimi. non ed toties accedunt, ad agendum cum Principe, ut porrigere libellos possint nunc à cive, nunc ab alio acceptos, nam istorum cura illos sapius parum tangit. sed saepe redeunt ad libellos porrigendos, ut agere hac occasione cum Principe ipsis liceat. Istud est, quod etiam tibi debet esse propositum, cum venis ad DEUM invocandum. invocare oportet, solum, ut invocares. Miserum illum, qui per impatientiam recedit, quod non videat se exauditum. Ipse sibi infligit pœnam, quam Job fulminavit in impium, cum dixit: *Numquid poterit in omnipotentem deletari. & invocare eum omni tempore?* Job. 27. v. 10. Et hoc posito non advertis, quam verè dicatur: *Oportet semper orare, & non deficere*, etsi nihil impetres: quid autem nunc fiet, quando indubitatum est hac servatâ methodo orandi impetrari, quod petitur, modò sit ad salutem.

* * *

Ff

XXIV.

XXIV.

*Expecta Dominum, & custodi viam ejus, & exaltabit te, ut
 ditate capias terram: cum perierint peccatores, videbis
 Pf 36. v. 34.*

1. **C**onsidera totam vitam hominis
 uti componitur certo dierum &
 noctium succedentium numero, ita
 plerumque rerum prosperarum & ad-
 versarum serie contexit. In quibusdam
 adversa praevalent, prout illis populis
 accidit, qui habent majora noctium
 spatia quam dierum, in aliis prospera,
 sicut in gentibus, quibus longiora sunt
 tempora diurna, nocturna breviora.
 sed tam adversa quam prospera sunt à
 DEO: *Tuus est dies, & tua est nox.* Pf.
 63. v. 16. In prosperis difficillimum est
 servare moderationem. *Ab altitudine
 dies timebo.* Psal. 55. v. 4. In adversis
 difficillimum est servare fiduciam. *Non
 extinguetur in nocte lucerna ejus.* Prov.
 31. v. 18. qui tam in his quam in illis
 constantiam probavit, à DEO denique
 debitam remunerationem accipiet,
 cum sit de numero illorum, de quibus
 scribitur: *serviunt ei die ac nocte.* Apoc.
 7. v. 13. Atque hoc est, quod
 indicare voluit David, cum ait:
*Expecta Dominum, & custodi viam ejus,
 & exaltabit te.* *Expecta Dominum* in
 noctibus adversitatis, neque patiaris
 tædio te superari. *Et custodi viam e-
 jus* in diebus prosperitatis, neque pati-
 aris te lætitiâ mutari. *Et exaltabit te*
 gloriâ Paradisi, ubi *Nox ultra non erit,*
 sed sola dies. Apoc. 22. v. 5. In ad-
 versis satis tibi sit expectare: *Expecta*

*Dominum, quia finientur, neque
 Dominum tui non amplius recedat.
 O quanto amore reverteretur ad te
 tandum, si volueris illum expectare
 patienter, non omittingo confectio-
 votionis exercitia! *Patetura
 fratres usque ad adventum Domini
 agricola expectat &c.* Jac. 5. v. 7.
 prosperis cave, ne facias more flum-
 rum, qui cum abundant, incunabuntur
 & extra ripam restagnantes iniqui-
 exerrare, sed *custodi viam ejus.*
 per viam Regiam, quam Domini
 monstravit, cum viveret in carne
 tali. *Hæc est via JESU Christi:
 bulate in eâ, & non declinetis neque
 dextram, neque ad sinistram.* Mt. 23.
 21. *Neque ad dextram* per præter-
 prionem aliâ viâ consequendi
 tem. *neque ad sinistram* per diffi-
 tiam, quasi istâ non possis conser-
 & quum hoc modo feceris, ipse
 te exaltabit, hoc est, ad tantam alti-
 dinem sublevarit, quantâ caelestis
 stat à terrâ. si te inveniat in adversis
exaltabit te, quia elevabit à miseria
 beatitudinē. si inveniat in prosperis,
 altabit te, quia elevabit ab unâ beati-
 dine terrenâ ad alterâ caelestē. Vide
 tur, an non æquū sit pro tanto
Expectare Dominum, & custodi viam ejus
 serviendo illi in quocunque statu
 adverso quam prospero: *Die ac nocte**

2. Considera hanc exaltationem in eo positam, ut faciat te adire possessionem gloriae, cujus in praesens solum tibi convenit. & ideo ait Psalmista: *Exaltabit te, ut hereditate capias terram.* Terra ista caelum est, sic dictum, quia jam olim adumbratum est per terram promissionis, quem Israelitae intrare non poterant nisi post longi itineris labores, etsi jam dudum à Deo essent instituti haeredes legitimi. *Dedit terram eorum hereditatem, hereditatem Israel populo suo.* Pl. 135. v. 12. Jam ergo in die exaltationis tuae *capies terram*, quia totam facies tuam non solo dominio vel jure ad rem, quale nunc habes, sed etiam *in re*: & *capies hereditate*, hoc est titulo hereditatis, quae ad te spectat tanquam verum Israelitam, DEI filium. Unde cum toties dici audis caelum esse hereditatem, cave, ne erres, quasi consequi illam possis sine labore, sine sudore, uti in hereditate contingit, quae saepe filio advenit etiam dormienti. Enimverò illas tantum hereditates hoc modo consequitur filius, quae cum morte Patris illi veniunt *ab intestato*. sed non illas, quas ab ipso Patre adhuc vivo accipit *in Testamento*. ut istas habeat, oportet filium bene convenire cum Patre, illi obedire, illum venerari, & ea dare argumenta obsequii, quae ab ipso patre merito requirit, secus si fecerit, haud dubium, quin illum possit hereditate excludere. Jam verò caelum est terra hereditatis, quis neger? sed, hereditatis, quae ab intestato ad te non possit devolvi, quia Pater tuus non

moritur, atque ad eum si consequi illam velis, fieri hoc oportet per obsequia Patri praestita, & experimenta virtutis. *Iusti autem hereditabunt terram.* Pl. 36. v. 29. Ita vides terram promissionis fuisse hereditatem, & tamen filios Israelis illam non potuisse adipisci nisi prius in deserto multoties probatos à DEO. & quot erant, qui illam profus exciderunt? de sexcentis millibus, qui exierunt Aegypto ad capiendam possessionem terrae, ea fors duobus tantum contigit. quia Pater filios illos ingratos è tabulis expunxit, & his substituit magis reverentes, qui postea nascebantur. Itaque si nolis etiam ipse hereditate caelesti spoliari, sta fortis in probatione, in probatione per adversa, in probatione per prospera. *Expecta Dominum, & custodi viam ejus.* sic ille *Exaltabit te, ut hereditate tanquam filius obsequens capias terram.*

3. Considera hanc ipsam exaltationem, si te geras, ut oportet, illico secururam, ubi cessaverit probatio, quae nunc DEUS te periclitatur, hoc est, quam primum vitam decedes, non poteris tamen statim assequi, quam stupenda futura sit illa exaltatio, at quando assequeris? in die Judicij. *cum perierint peccatores, tunc videbis.* quia bona nunquam magis elucescunt, quam cum opponuntur malis contrariis. Et hic sanè unus est ex finibus, propter quos DEUS instituit tam universale Judicium, in quo certatim quasi comparebunt hinc honor Electorum, inde opprobrium reproborum

rum. *Cum perierint peccatores, videbis.* Quid igitur videbis? eorum mala, & tua bona. Imaginare tibi te in publicâ strage civitatis arbitrio victoris in fastigio cujusdam turris quasi in tuto collocatum, ut ex alto possis intueri excidium, ianuari ferrum, intueri flammam, intueri exercitum, qui fufiosè in civium corpora grassatur, sed non timere, quale hoc foret spectaculum horrore simul & letitiâ permixtum? videres tot in terram cadere exanimes, & hunc quidem tendere manus supplices, illum ingemiscere, alium ejulare, sed frustra: omnibus pereundum est: & tu interea in tuto consistis. & tamen quàm tenuis hæc est similitudo ad id explicandum, quod in die iudicii continget, quando videbis ab Exercitu Angelorum quasi in ore gladii ad inferni barathrum detrudi tot myriades hominum DEO rebellium, quibus & tu aliquando accenseri debuisti: sed evasisti per gratiam. quis explicet, quid tunc de te futurum sit? *Egredientur*, ita de electis DEUS loquitur, *& videbunt cadavera eorum, qui prevaricati sunt in me.* II. 66. v. 24. O quomodo tunc manus ad cælum tendes, gratias acturus DEO de sorte, quam ab ipso accepisti. O quomodo tunc deprædicabis obsequia, quæ quoddam illi exhibuisti. quomodo tunc dices levia & propè nulla fuisse experimenta fidelitatis à te requisita, dum illis ea exaltatio successit, quæ fruëris in loco tam sublimi, & idcirco tam securo: *Altissimum posuisti refugium tuum.* *Cum populus Israëliticus è col-*

le prospexit cadavera infelicitum gyptiorum, quæ mare Egypti paulatim in ripas eiecerat, non potuit quin ad illud spectaculum horrore quamvis illis esset triumphale. *derunt Aegyptios mortuos super liminis maris, & manum magnam, quam convenerat Dominus contra eos, tunc in populus Dominum.* Exod. 14. v. 30. tu facies, cum stragè videris horrore magis, qualis illa est reproborum: cere autem vix te crediturum tribuisse salvum. sed ne timeas. jam quàm securus es. tuum est cælum: numquid hæc erit beata fors? *Cum perierint peccatores, videbis.*

4. Considera, quemadmodum exaltatio electorum nunquam fatigabitur: gnoscetur usque ad extremum iudicium; ita neque cognitum iri poterit onem reproborum. Ideo dicuntur die perituros: *cum perierint peccatores, videbis.* non quod non perirent singuli post mortem, sed quia non reunt integrè, cum saltem corpora perirent, quæ deinde simul cum anima illo die per totam aternitatem fuerint ritura. Et hoc demum erit inchoare perire. Erit tunc mundus cælestis repurgatus à fæce hominum tam magna, quæ conclusa in infimo cælestis terra quasi in profundâ cloacâ sicut quasi omnino defuisset, quia illius memoria erit reliqua. *Perierunt, qui non fuerint* Ecc. 44. v. 9. non qui non fuerint, quia prorsus erunt in oblivione. *oblivione obliviscar eorum.* Ol. I. v. 6.

XXV.

Ego sum via, veritas, & vita. Jo. 14. v. 6.

1. Considera Christum JESUM esse perfectum illum præconem Verbi, qui ut modum ostenderet grandi hoc officio rite fungendi, de cælo in terram descendit. *Evangelizare pauperibus misit me, predicare captivis remissionem, predicare annum acceptum &c. Luc. 4. v. 19.* Jam nōstres esse dotes Predicatori necessarias, ut non modō sit bonus, sed optimus, Docere, Movere, & Delectare & tres istæ sunt, quas hoc loco de se Christus tacitè insinuat, cum ait: *Ego sum via, veritas, & vita.* quia ut Via docet, ut Veritas movet, ut Vita delectat. O te beatum, si cognosceres prærium concionatoris tam excelsum. crede mihi, ne unam quidem ommitteres ejus concionum.

2. Considera Christum esse Viam, & ut aalem docere. Ecquid docet? viam expeditam perveniendi ad Paradisum. hæc est scientia, quam præ omnibus aliis addisci maximè terræ interest. Et hæc est quam audiendo Christum illico addisces. quia prius quam ille os aperiret ad dicendum, negari non potest, notam fuisse ad cælum viam. & tamen eò paucissimi pervenerunt. quam ob causam? causa fuit, quia non constabat nisi de solâ viâ mandatorum. & ista, licet omnium planissima videatur, est difficillima; tot sunt pericula, quibus vi exponitur,

qui ad salutem obtinendam aliud agere non vult, nisi ad quod se obligatum agnoscat. Idcirco venit Christus, & viam Consiliorum verbis docuit, signavit exemplis. & hoc modo quid effecit? effecit, ut innumeri, qui aliàs erant perituri, salventur. scis enim tria esse, quæ maximum salutis impedimentum ponunt, Amorem carnis, Amorem commoditatum, Amorem propriæ voluntatis. Jam verò præcepta tres istos amores certis circumscriptis limitibus indulgent. sed quis est, qui intra illos se se possit continere? Id certè difficilium est, quàm ut sobriè manducare possis fructus, qui cum noxii sint, plurimum tamen suavitatis habent: facilius generoso proposito decerneres omnino abstinere. Ecce! igitur id, quod Christus orator tam eximius nobis suavitè, facere nimirum hoc decretum tam generosum se ipsum perfecte puritati, integræ Paupertati & Obedientiæ dedicandi. Id quod est, uti dicimus, DEO non fructus tantum, qui sunt homini ad eò nocivi, sed & arborem donare. sic ubi pauci pertingebant ad cælum, cum sola constaret via præceptorum, nunc eò mille, iterumque mille perveniunt. Itaque si viâ facili illuc cupias evadere: *Ego sum via.* sequere Consilia Evangelica, quantum potes. hoc est enim agere more sapientis: *qui sapiens est.*

ast. audy confilia. Prov. 12. v. 15. sine his fieri potest, ut salutem consequaris, quis hoc ignorat? sed longè majore labore. & ideo si non sunt leges obligantes, sufficit esse salutare. quin imò si non leges obligationis, melius est, quia leges sunt amoris, & hocposito suavius implentur. Ita te dignum demonstrabis eà forte, quæ tibi obligat, ut non sis natus servus, sicut populus Veteris Testamenti, sed Amicus. & quam causam fuisse putas, quòd illi populo non sint data Consilia? Leges Amoris non erant consentaneæ statui servitutis.

3. Considera Christum esse Veritatem, & ut talem movere. videre cupis, ut moveat? Ecce! quantam mundi partem brevissimo tempore post se traxit. *Ecce! mundus totus post eum abiit.* Jo. 12. v. 19. Et quomodo post se traxit? vi veritatis. ista est aptissima in oratore sacro ad faciendum motum. Bonus est clamor, bonus strepitus & concussio pulpitorum, sed demum isti non sunt, qui de Auditoribus, quibus est humana ratio, triumphant. triumphus veritati servatur. & sic vides eà usum esse Christum ad reducendum mundum. *Sanctifica eos in veritate.* Joh. 17. v. 17. non perstrepsit tympanis, non perfonuit tubis, non imisit armatos exercitus, solum voluit ubique personare veritatem, & ista sanctum reddidit. Verum est, in hunc finem etiam usum esse prodigiis, sed ista sequebantur: *Domino cooperante; & sermonem confirmante sequentibus signis, non preceden-*

tibus, sed sequentibus. Marc. 16. v. 17. quia prodigia sæpius serviebant ad faciendum illustriorem triumphum, roborandos credentes, ad confutendos obstinatos. ceterum sine deo veritas vincit, quoniam ista in rebus humanis majorè vim habet, quàm ipsa prodigia. Pone prodigia, non ferri vera, quid virium habebunt ad expugnandum? at veritas etiam in rebus humanis statim vincit, ac agnoscitur. *Quem enim fortius desiderat anima, quæ veritatem? S. Aug. Quòd si igitur que in præsentem diem non inducuntur, animum saltem serio sequendi Christum; quid dicemus: dicemus, non advertere, non applicare animum percipiendæ, quæ dicit. si percipi fieri non posset, ut resisteres orationi, qualis hic est, plenus gratia & veritate.* Jo. 1.

4. Considera Christum esse vitam, & ut talem etiam delectare. summa est voluptas vitæ, & ideo Coronam beatitudinis ferè semper dicitur Corona Vitæ. *Accipiet coronam vitæ. Dabit tibi coronam vitæ.* sed qualis hæc vita, quam dat Christus? Duplex est vita gratiæ, & vita gloriæ. utraque plena delectationis ineffabilis. Vita gratiæ est beatitudo vitæ præsentis, & gloria est beatitudo vitæ futuræ. utrumque est illam esse florem, hanc fructum, sed ex hoc capite utrumque suavitissimum. fructus est perfectio floris, & est promissio fructus. hinc sua debet voluptas inest, quæ delectat. ceterum si nôsse velis, quantum Christus dicendo delectet, vide hoc illum eg-

re, ut quisquis illi studiosè auscultat, aliud non curet. Magdalena ad ejus pedes nullà tangebatur curâ ciborum. *secu pedes Domini audiebat verbum illius.* Schœfatis illam sustentabat. Et innumerî sancti in cellis suis & cavernis omnino contenti vivebant, dum illum audirent. si tibi suave non accidit illum audire, quàm verè dicetur aures tuas esse ab illis concionatoribus obtusas, qui sunt *Prurientes aures!* Bene examina te ipsum, & deprehendes, te hominum conversationibus perverti. Illas plus debito frequenter, & in his aures habes nonnisi novis narrationibus, jocis, saryris, & aliis ejus generis mundi sermonibus assuetas. unde mirum non est, te parum

esse idoneum percipendæ delectationis sinceræ, quam Christus affert. Christus ut vita delectat, vita verò est delectatio omnium facilè maxima, quia ad hanc retinendam ceteris demum omnibus renunciare. sed est delectatio profunda, seria, solida, non est delectatio sensibilis, ut illa, quæ sentitur in venatu, in convivio, in choreis, & similibus, quæ respectu vitæ gustus sunt planè frivoli. Et tamen quot sunt, qui ut istis sariantur ad excessum, ipsam vitam decurrant. fortè periculum est, ut idem tibi respectu Christi contingat. Relinquis delectationem vitæ pro delectationibus vanitatis.

XXVI.

Tres species odovit anima mea, & aggravor valde anima illorum. Pauperem superbum, & divitem mendacem, & senem fatuum & insensatum. Eccli. 15. v. 3.

1. Considera, quàm infelices sint tres istæ hominum classes, quas ait Dominus ad eò sibi invitas, ut non nisi graviter & ægrè sustinere illos possit in terrâ. *Aggravor valde anima illorum.* & quæ sunt istæ? Pauper superbus, dives mendax, senex fatuus, & insensatus.

Durum est sustinere *Pauperem superbum*, quia si dives superbiat, excusationem habet: at si pauper superbiat, excusari nullo modo potest, quia vilis ejus conditio videret ipsi imponere necessitatem humilitatis. *Quid*

superbit terra & cinis: Eccli. 10. v. 2. *Terra in vitâ, cinis post mortem.*

Durum est sustinere *divitem Mendacem*, quia si fames pauperem seducat, ut mentiendo fallat, ut dolis, & fraudibus utatur, nemo miratur: sed divitem mentiti probrum est maximû, quia non fames sed insatiabilis cupiditas ad hoc impellit. quantum ab avaritiæ excecatur esse oportet, qui pauperem se fingit, ne suis creditoribus satisfaciât. *Operiantur pallio succino, ut mentiantur.* Zach. 13. v. 4.

Durum est sustinere *senem fatuum*

& in-

Et insensatum, quia, si talem se gerat juvenis, quivis illi compatitur. fervor bullientis sanguinis cum exiguo studio, & experientia non permittunt, ut agat cum maturitate judicij. Sed quæ istarum exultationum suffragabitur illi seni, qui in hunc usque diem tingit capillos, fuce & pigmentis utitur, libidini indulget instar juvenis? *Certe vides fili hominis, quæ seniores domus Israel faciunt in tenebris, unusquisque in abscondito cubituli sui. dicunt enim: non videt Dominus nos, adeo sunt infatuati, dereliquit Dominus terram.* Ezech. 8. v. 12. Omnes isti tres videntur esse abortus & monstra generis humani: unde mirum non est Dominum ab illis tantopere abhorre. *Aggravor valde anima illorum.* & tamen quor ejusmodi monstra quotidie occurrunt non jam in sylvis, sed in civitatibus, non in spelæis, sed in domibus. Potes hinc colligere clementiam Domini, dum ait: *Aggravor valde animæ illorum, & tamen sustinet.*

2. Considera per hæc tria monstra nunc memorata in sensu mystico mirificè depingi Mundum, Carnem, & Dæmonem, quæ sunt quasi totidem furæ, tantâ animarum strage in terra infames. Si spectare velis *Pauperem superbum*, dæmonem aspice, numquid miser à DEO redactus est ad maximam gratiæ nuditatem, damnatus ad catenas & compedes, & præterea omni potestate exarmatus à Christo? *Detracta est ad inferos superbia tua.* H. 14. v. 11. Et tamen ô quantum in

hac sua paupertate retinet illi superbiam, quam in divitijs habebat. Etè dici potest: *Ipsè est Rex super versus filios superbia.* Job. 41. Vile mancipium est, & in hoc mancipatu audet bellum gerere DEO. *Ero similis Altissimo.* Si etare velis *divitem mendacem*, aspice. ô quam scitè potest loqui ut non præster illa debita, quæ ritu exiguntur creditore suo, loquar nigno. mox ait perfida se non posse non posse subire flagra, non potest rationi vacare, ceu vires ipsi & tamen vide tantisper, an non beat virium plusquam satis, quæ agitur de Comædijs, de colloquijs, recreationibus illicitis. Ad lucrum dum duplo majorem jactat fore, quam foret opus ad satisfaciendum spiritui, & tum mentitur se ad hoc redactam. *In tempore reddidit stulabit tempus, petendo dilationem.* *Et loquetur verba radij, & montium.* *Verba radij*, in favorem egestatis, *verba murmurationum* contra severam exactionem creditoris. *Si autem potuerit reddere, adverte* tur, tergiversando novis quaestibus, *solidi vix reddet dimidium.* L. cli. 29. v. 7. præstando solutionem modò coactam, sed & parcam. denique spectare velis *senem fatum* & *insensatum*, mundum aspice. Debebat iste demum addiscere vitæ modum, adeò gravis est annis, quorum jam ferè septem millia exegit, tamen juvenescit adhuc, si unquam aliàs, in libertate, lasciviâ, luxu,

impetibus principijs perversis, quibus
 inabitu est cerebrum. Postquam
 etiam Christus hoc proposito de cœ-
 lo descendit, ut illum instrueret, per-
 git adhuc dicere, magnum esse pro-
 brum ignoscere inimicis, amplecti
 Paupertatem, subdi obedientiam, sa-
 lutarem Crucis viam calcare. tam exi-
 pium dat specimen profectus in scho-
 la tam diu frequentata. Adhuc est
 fatuus, dum malo suo adheret, adhuc
 insensatus, dum bonum suum non
 agnoscit, fatuus in voluntate, insen-
 satus in intellectu. Iste igitur est puer
 ille miserabilis annorum centum, si-
 ne misericordia, condemnatus ad
 mortem: *Puer centum annorum mo-
 riatur. Il. 65. v. 20.* Quia, qui post
 tot annos ætatis tam parum vivere
 didicit, ut semper agat pueriliter, nul-
 lum planè spem facit progressus me-
 horis. Contra istos simul omnes ait
 Dominus se odio flagrare gravissimo.
*Aggravor valde anima illorum, hoc
 est, inobedi illorum, ingenio illorum, vel
 ut plures alij legunt: vite illorum:*
 quia hæc sunt tria illa monstra, quæ
 vastitatem inducunt Paradiso. & tu
 tamen adeò non odisti, ut etiam ma-
 gni facias: uni illorum obedis, alie-
 ri blandiris, tertium adoras: obedis
 dæmoni, blandiris Carni, Mundum
 fatuum adoras.

3. Considera non fore mirum, si tū
 istæ tres species, quoad monstrosita-
 tem suam hæcenus explicatam, in te
 uno reperiantur: & ideo necessa-
 rium videri, ut discutias te ipsum,
 qualem te geras in Paupertate natu-
 ræ, in divitijs gratiæ, in senectute vi-
 tæ spiritualis, quam profiteris. Quo-
 ad Paupertatem nature, non ignoras
 illam esse summam, quia nihil à te ha-
 bes præter peccata. & tamen quàm
 facile etiam in te dominatur illa sui æ-
 stimatio maledicta, quæ vocatur *Su-
 perbia vite*, non *Virtutum*, non *Sa-
 pientia*, non *Scientia*, sed solùm *vita*,
 quia pronum tibi est superbire de re
 tam modicâ, qualis est vita, quasi hoc
 non esset commune bonum etiam
 brutis animalibus. Quoad divitijs
 gratiæ, quibus DEUS debilitatem
 tuam sustentat, istæ facile tam copio-
 sæ existunt, ut, si earum vel dimidia
 pars publico prædoni contigisset, quod
 S. Franciscus ajebat, sanctus evaderet.
 & tu, cum illas otiose negligas in oc-
 casionibus te mortificandi, vincendi,
 humiliandi, de DEO ipso queri non
 dubitas, quasi parcus sit in suis dispen-
 sandis favoribus. Numquid hoc ge-
 nus est mendacij non tantum scelerati,
 sed sacrilegi, dum ad tuam excusan-
 dam inertiam DEUM incusas? *Me-
 lior est pauper*, qualis est, qui destituitur
 gratiâ, quam *vir mendax*, qualis
 est, qui eam habere negat, quia non
 utitur. Prov. 13. v. 5. Quoad vitam
 denique spiritualem, quam profiteris,
 tuum est dispicere, num progressu
 temporis lucrum feceris, an jacturam.
 Quò magis ætate proficis, eò major
 faciendus esset in spiritu progressus:
 & tamen quàm facile contingit, ut
 more multorum retrocedas, & ferè ad
 prima redeas incunabula Virtutis. imò
 in principio Conversionis majore li-
 ber-

Manna

Secundum

VII

VII

bertate superabas respectus humanos, magis eras ab humanis commercijs abstractus, à rebus creatis separatus, & ad agendum interdiu cum Christo orationis assiduitati deditus. nonne hoc est minuere sapientiam, cum illi oporteret majora adjicere incrementa? *Cum jam esset senex*, hoc est, cum majora danda essent documenta sapientis Salomonis, tunc (quis crederet?) tunc *depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur deos alienos, & factus est faruus.* 3. Reg. ii. v. 4. Heu quoties cum proportione renovatur casus tam horrendus. Ut ut sit. Ista

sunt tres fœditates monstruosæ tantopere horret Dominus, & tantius abominatur: *Pauperum, & divitem mendacem, & factum & insensatum.* Quod singulæ seorsum oneris sunt minuerendi, quid fiet, si simul omittantur? nonne, si unquam aliis, Dominus causam reperendi: *vor valde.* quanquam hoc per quamcunque grave sit, demerit gravato, sed gravanti nocet: non dicit: *Aggravor anima mea anima illorum.*

XXVII.

Ego autem dico vobis: Diligite inimicos vestros: benefacite qui oderunt vos. Mat. 5.

Considera videri tibi posse non modò durum, sed ferè supra vires humanas, ut ames eum, qui tibi vult malè, eidemque benefacias. *Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos.* eò quòd natura plane tibi dicitur contrarium. Sed non ita est. Si Christus præciperet, ut ames, qui tibi malè vult, & benefacias ob hæc ipsam causam, quia tibi vult malè, haberes causam difficultatis. Sed non hoc dicit. Dicit autem, ut hoc facias, quia ipse præcipit: *Ego autem dico vobis.* Et quid non fieri potest per Christi gratiam? En quot martyrum milliones per hanc gratiam cõsecuti sunt, ut inter flamas gestirent, inter secures gauderent, inter feras

exultarent? & hoc sine dubio videtur esse, quas illis gratia sublestrabat. Et tamen nihil omnino vult contrarium instinctui Naturæ, quia Natura nobis dicitur, ut in gratiam Principis nostri, in gratiam tantum factoris, qualis nobis Christus est, læti & hilares vel ipsi morti occidamus. Et hinc vides potuisse Christus sine offensa Naturæ dicere: *Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos.* præsertim cum præcipit: *Ego dico.* Porro dum præcipi etiam debet suppeditare vires adimplendi præceptum, id est, gratiam. Gratia verò potest triumphare de Natura. *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Phil. 4. v. 13. Ceterum quæ

ut illius præceptum dari unquam poterit? Inge cuius esse licitam privatum vindictam. quid fiet Mundus, nisi salus ferarum? quæ perturbationes, quæ contentiones, quæ damna sequerentur? At si vindicta prohibetur, necessarium est præcipi amorem; quis odisse, neque vindicare, est gravissima poena damnatorum.

2. Considera illos, qui tibi sunt inimici, omnes odisse, sed non omnes, qui te oderunt, esse inimicos. Inimici proprie sunt, qui aperte oderunt: *Inimici mei dixerunt mala mihi.* non solum de me, sed mihi. Psal. 40. v. 6. Hoc posito, vide, quam Cælesti prudentiâ locutus sit Dominus, cum tibi mandavit, ut amares inimicos, & benefaceres his, qui te oderunt quidem, sed odium non produnt, quales sunt illi, qui ad distinctionem inimicorum sub isto vocabulo osorum continentur. Benefacere illi, qui aperte odit, qualis est Inimicus, non semper succedit bene. Sæpe ille dedignabitur beneficium, repellet, rejiciet, teque etiam crudè habebit, cum illum blandè tractabis. At amor semper succedet. ideo aiebat Christus: *Diligite inimicos vestros.* E contrario is, qui te odit, sed odium dissimulat, libenter beneficium tuum acceptabit ob hanc ipsam causam, ut odium magis tegat. & ideo quoad istum non tantum amor, sed & beneficiū habere locum potest. Idcirco dicebat Christus; *Benefacite his, qui oderunt vos.* Ceterum æqualiter etiam amandus est, qui te odit, & beneficio afficien-

us inimicus. Christo autem dicere placuit: *Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos,* ut eum præcipiendi modum usurparet, qui esset aptior ad tollendum, quidquid excusationis esse potest.

3. Considera, quid sit illud, quod Christus exigit, dum mandat, ut amore sui inimicum diligas. *Diligite inimicos vestros.* non exigit, ut in illo diligas eam voluntatem malignam, illum sentienti, & agendi modum, quo inimicus constituitur: nam hic amor non solum esset vitiosus, sed ipsum vitium. Exigit, ut diligas, quod in ipso superest, boni, nempe, quod proximus tuus esse non desinat, etsi peccator existat: & ut amando ut proximum consequenter ames, sic ut te ipsum, desiderando illi amicus & constanter, quidquid veri boni tibi ipsi desideras. *Dilige proximum tuum sicut te ipsum.* Sed nota, duobus modis te posse alicui velle bonum, universum & singillatim. Est igitur præcepti, ut in communi bene velis etiam inimico, quia si exempli causa pro omnibus alijs ores universum, non licet ipsam excipere. *Latum mandatum tuum nimis.* Pl. 118. Præceptum amoris tam amplum est, ut omnes complectatur. Sed non est præcepti, ut illi desideres hoc bonum singillatim, nisi occasio se offerat. Studiosè quarere occasionem est Consilij. Ad hæc, dum Christus exigit amorem Inimici, etiam requirit signa vel indicia amoris; aliàs quis esset hic amor tuus? scisne, qualis sit amor,

amor, quem Christus suis fidelibus præscribit? Est amor, qui nos unit quasi membra unius corporis. Sed ad hoc non sufficit internus amor, requiritur etiam externus. an non ille dedit Christianis eum propriam tesseram amorem reciprocum? *In hoc cognoscent omnes, quod discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.* quæ verò tessera hæc foret, quam tu studiosè sub pallio occultares? necesse est, ut illam prodas. Sed hinc adverte itidem duo inveniri genera signorum. quædam sunt communia, alia specialia. Communia, qualia sunt illa, quæ tu usurpas erga alios ex ratione aliqua communi, erga popularem, quia popularis est, erga con sanguineum, quia consanguineus est, erga vicinum, quia vicinus est, est præcepti, ut etiam præstes inimico, qui comprehenditur sub illa communi ratione patriæ, parentelæ, viciniæ, nec licet illa negare eo tantum ex capite, quod sit inimicus. Particularia, qualia sunt, quæ tu usurpas erga alios ex ratione peculiaris amicitia, convivendo, conversando, & alia ejus generis faciendo, univ ersim loquendo sunt consilij, non præcepti, nisi his negatis casu aliquo grave scandalum nasceretur. His ita positis vide tantisper, quæ sit animi tui dispositio, qui fortè nondum potes deponere rancorem, saltem perfectè. Ne dicas te ignovisse, ne, inquam, hoc dicas; quia satis non est, nisi etiam commonstros. Christus præcepit, si in ipso actu, quo munus a-

liquid offers ad altare, memineris voris adversus fratrem tuum, & vadas reconciliari fratri tuo, & tum ad offerendum munus revertaris. *Relinque munus tuum ante altare, & vade reconciliari fratri tuo.* Mat. 5. gnum igitur est, non sufficere reconciliationem internam, nam ita fieri potest ad altare, dum manum fertur, necessarium est adjungi et externam. Et hoc est, quod Christus exigit, cum dicit: *Dilige munus vestros.* Vult, ut ames inimicum more tam interno quàm externo est amor necessarius inter Christianos. Primus absque altero Barbarus mittatur.

4. Considera, quid sit istud, quod Christus pariter requirit, cum dicit, ut beneficias odio habenti. *Benefacite his, qui oderunt vos.* Vult, ut tua dilectio non sit instar illiusdaneæ, quam olim vidit in campo poram sed sterilem. talis si fuerit, maledicet, quia à Christianis expectatur fructus, & fructus quidem similes, qui à ficulnea petebantur intempertivi, hoc est, difficiles. Si lesni habeas, vè illis! nam maledicet. Sed qui sunt in casu nostro hi fructus duo sunt genera beneficiorum, unum negativum, alterum positivum. Negativum est non offendere eum, qui nos offendit. *Dilectio proximi non operatur.* Rom. 13. Positivum est illum defendere DEUM ipso precando, dando veniam, condonando, & illa saltem auxilia præ-

ando, quæ citra nostrum damnatum præstari possunt. *Benefacite his, qui oderunt vos.* Solum adverte Negativum esse præcepti, Positivum consilij, nisi in ijs casibus, quibus illi tale beneficium præstandum esset, etiam inimicus non esset. tunc enim negare illi non potes ex eo capite, quod sit inimicus, si neges, jura offendis, & sumis vindictam. quamvis cui libentius quam inimico tuo beneficias? hæc quippe sunt beneficia gloriosa, hæc utilia, hæc jucunda. Gloriosa, inquam, nam si beneficias amanti, quæ gloria tua? nonne & Ethnici hoc faciunt: gloria est imitari Patrem illum Cælestem: qui solem suum facit oriri super bonos & malos. Matr. 6. Utilia vero, quia nullum beneficium amico præstitum, ceteris paribus, tantum meriti tibi pariet, quantum id, quod inimico exhibetur. Jucunda denique, quia nulla alia tam solidâ consolatione animam implebunt, ut desint cetera, hoc modo mille tricis, mille perturbationibus & miserijs te evolvet. Unde lex ista admiranda dandi veniam potius facta est in favorem dantis, quam accipientis. Beatum te, si perfecte adimpleveris.

5. Considera dubitari posse, quid sit majus amare eum, qui tibi vult male, an illi benefacere? Manifestum est, si adversario beneficias ex amoris impulsu, te majus aliquid præstare, quia beneficium includit amorem. Sed absolute loquendo plus est amare, quam benefacere, quia beneficium heri potest varijs ex causis naturæ fa-

cillimis, ex fastu, ex arte Politicâ, caliditate, cupiditate lucri, & aliquando etiam furore: ut amare non potes nisi ex amore, & quoniam illo? ex amore DEI, cui tantopere sumus obligati pro eo, quod nos creaverit, quod nos conservet, quod in Cruce pro nobis mortuus sit. unde vides in antiqua lege datum esse præceptum expressum beneficentiæ erga inimicos, sed non benevolentiam. datum est præceptum beneficentiæ, quia in mandatum illis fuit, ut viam monstrarent, ut cibum & potum ministrarent, ut etiam in levando jumento opem conferrent: si videris asinum odientis te jacere sub onere, non pertransibis, sed sublevabis eum eo. Ex. 23. v. 5. sed non datum est præceptum benevolentiam: quia dictum equidem fuit: non oderis fratrem tuum in corde tuo. Lev. 19. sed plus non est additum. gloria ista, ut tam disertis verbis diceretur: Diligite inimicos vestros, Christo fuit reservata: Ego dico vobis. Et hæc forte præcipua causa fuit, cur mandatum istud dilectionis novum appellaret. *Mandatum novum do vobis.* non quod novum esset quoad substantiam, sed novum, quoad modum loquendi, nunquam à prioribus retro seculis auditum fuit: Diligite inimicos vestros, nam voces istæ terrere poterant, quando illas amor Christi nondum poterat mitigare.

XXVIII.

Vidi impium superexaltatum, & elevatum supra cedros Libani, sicut sivi, & ecce non erat. quasi sivi eum, & non est inventus ejus. Pl. 36. v. 35.

1. **C**onsidera aliam esse *Exaltationem* impij, de qua hoc loco dicitur, & aliam *Elevationem*. Exaltatio est honor ille externus, qui impio habetur, ille applausus, illa aura popularis, illæ recreationes, dignitates, opes, fortuna. *In medio populi sui exaltabitur.* Eccl. 24. v. 3. Elevatio est illa interna superbia, quam impius animo concipit ex eo honore licet extrinsecus adveniat. *Elevatum est cor tuum in decore tuo.* Ezech. 28. v. 17. Exaltatio elevationem præcedit, quia impius primò se circumspicit in illa sua gloria, & tum se extollit, quasi illa sibi sit debita. Sed aliàs non est debita: unde non dicitur, quòd sit Exaltatus, sed superexaltatus: *Vidi impium superexaltatum.* quia semper est exaltatus supra meritum. & sic nulla inveniri potest exaltatio impij, quæ non sit superexaltatio. & tamen, quis credat? usque ad eò excæcatur reflexione illius externi splendoris, quo ambitur, illius purpuræ, illius auri, illius famulitij & pompæ, ut non solum istis se dignum æstimer, sed etiam dignioribus lupparem. & ideo adjungit Psalmista, quòd viderit impium elevatum *sicut cedros.* Cedrorum reverà sum-

mus est honor, sed eum sibi mittunt flores, sunt fecunda, proferunt tam præstantes quam pios, ad eò ut si unus maturet, jam novus germinat. cum exaltatio impij non producat ultimum, saltem, qui alicujus mortis sit, & tamen intus se pares recipit, maxime frugiferis. *Sicut Cedros Libani* similis se credere, quòd se mortales arbitrentur. unde non dicitur utcunque *sicut Cedros*, sed *Cedros Libani*, quia istæ omnium sunt obnoxia corruptioni. An vides, ut se gerant isti Magnates mundi, uti nos illos appellamus? nunquam essent morituri; ita illam suam pecuniam, quasi nunquam esset deserenda: ita dignitates ministrant, quasi nunquam essent deponenda: ita corpori suo immo blandiuntur, quasi non etiam spiritus aliquando futurum esset eica verbum. Atque hoc est, quod accipere significare voluit Propheta Regius, cum dixit: *Vidi impium superexaltatum & elevatum sicut Cedros Libani.* Cæpendio dicere voluit, eum à se videri tam intus quàm foris ad eò superbia

quasi foret immortalis. sed expecta-
parum, & videbis, quis futurus sit.

2. Considera, ad hoc videndum
opus non esse longâ expectatione. quia
omnis gloria hæctenus descripta est
pompa scena, quæ momento vertitur:
Transivi, Ecce non erat. Apelles A-
lexandrum pinxit fulmine armatum,
ut ostenderet, quantâ celeritate tan-
tam mundi partem peragrasset. sed
molius hoc modo depinxisset ad de-
monstrandum, quàm citò evanuerit.
numquid cernis quotidie, quàm brevis
sit istorum Grandium felicitas? *Transi-
vi*: uno passu progredieris, *Ecce!*
in ictu oculi, in momento temporis, &
ecce non erat. non modò non est, sed
non erat: quia talis felicitas semper
transiit cum ipso tempore, quod est a-
deo rapidum, ut si rationem inire velis
ranquam rei præsentis, jam præterive-
rit. *Caudium hypocrita ad instar pun-
thi.* Job. 10. Expende tantisper, ubi
nunc sit gloria superbiorum, quos ipse
mòlti ævo tuo, in tanto plausu, tantâ
gloriâ, & magnitudine, numquid eva-
nuit instar fulguris? *Quæ est vita ve-
stra? vapor est ad modicum parens, & de-
inceps exterminabitur.* Jacob. 4. v. 14.
Dicendum ergo non modò non est, sed
non erat, quia erat gloria frivola, glo-
ria falsa, gloria apparens. *ad modicum
parens.* non hoc erat, quod præfere-
bat, & per consequens *non erat.* illa
sola est gloria, quæ semper talis erit,
gloria virtutis. *Gloria nostra hæc est,
testimonium bonæ conscientie.* 1. Cor. 1.
v. 12. Illa gloria, quæ deficit, qualis
est gloria vitii, cum fuit, ne quidem
fuit vera gloria, quia in se ipsâ non erat

gloria quoad rem, sed imaginaria tan-
tùm. & quis dicat imaginariam glo-
riam esse reverâ gloriam? eum, qui
hoc dicit, etiam concedere necesse est,
gloriam esse, quâ in somno fruitur,
dum sibi in solio constitutus videtur.
& tu ejus amore capieris? non mira-
re, non æstima, non affecta, ut quæ nec
aspici digna est: *Quasi qui prosequi-
tur ventum, sic es qui ascendit ad visa
mendacia.* Eccl. 34. v. 2.

3. Considera, quàm sapienter Psal-
mista dicat, se transivisse, cum videret
falsam gloriam impiorum: *Transivi.*
non substitit ad eam contemplandam:
unde non dicit: *Aspexi impium,* sed
vidi. quia fortè casu vidit, etiam cum
nollet. cujus rei indicium est, quòd
vix viderit, & illico præterierit: *Trans-
sivi.* & ecce fructum, ex hodiernâ me-
ditatione hauriendum, non attendere
ad prosperitatem impiorum, sed transi-
re: *Transivi.* quia si sistas, tæque
figas in obrutu, mox periculum incur-
res mille malorum, ne accuses Provi-
dentiam, ne murmures, ne malignitas
placeat, ne peniteat virtutis, imò ne
subeat amor similis prosperitatis, quæ
tibi non convenit. sicut illi accidit,
qui alterius uxorem considerat, cum
est venusta. *Speciem mulieris aliena
multi admirati reprobi facti sunt.* Eccl.
9. v. 11. Quid igitur faciendum, cum
fortè in oculos incidit? insistendum
via, & tacitè orandus DEUS: *Aver-
te oculos meos, ne videant vanitatem.*
Pf. 118. v. 27. non subsiste ad contem-
plandum rhedas illas speciosas, quæ
damnant aurum, quo undique rotæ
fulgurant, ut potius in luto hæreat,
quàm

quàm sacrīs splendeat Altaribus. non subsiste ad famulorum gregem, quibus alendis tantum consumitur, ut tempore famistor pauperibus panis desit. non subsiste ad luxū vestiū, quib⁹ ampliandis tantū impenditur, ut tot pauperib⁹ pannus desit tempore frigidis. non subsiste ad conspiciū tot equorū, quorū stabula majore munditie curantur, quàm fortē tēpla, unde isti accipiūt reditus ad alendos equos. Ah quàm molesta sunt hæc spectacula vero Christiano! Ideo citò transi, uti faciebat, qui dixit: *Transivi*. & quorsum ibis? Ibis ad contemplandum animo sepulchrum, cui omnis illa gloria brevi inferetur. Ibis à sepulchro, ubi corpora miserorum computelescunt, ad contemplandū barathrū inferni, ubi illorum animæ cruciantur. Ibis denique à barathro inferni ad contemplandam gloriam Paradisi, ubi illis nunquam dabitur habitare, ne cogitatione quidem, nisi ad augendam rabiem, quā jam aliā nimirū quantum flagrant. O quàm salutavis erit hic transitus, si facere illum noveris. tunc enim verò tantò majore ratione dicere poteris: *Transivi*, & ecce non erat, quia nemo melius intelligit vanitatem temporalium, nisi qui ab his transit ad cogitationem aeternorum. *Transivi ad contemplandam sapientiam, & vidi, quòd tantum præcederet sapientia stulticiam, quantum desert lux à tenebris.* Eccl. 2. v. 12.

4. Considera hunc ipsum Davidem, qui subsistere noluit ad contemplandum impium, quem in fastigio fortunæ positum casu vidit, sed transit, vix

transendo advertisse, quòd desit & repente ad eum quarendam fuisse: *Quæsi eum*, quare in insigne nobis traderet doctrinam quam noxia est contemptu proutitatis humane, cum est præfens, utilem esse posse, cum hæc tran- Tunc demum cognoscitur, quid sit. Vade igitur, quare in terra, postquam decesserit. *Quæsi eum, & non est locus ejus*. abhi aiebat Pfaltes, *huc posuim, & non erit peccator quæret locum ejus, & non invenies non invenies eum in eo loco*. Quæ inter illa superba palatia, quæ habitabat: *& non invenies*: in illis artibus, *& non invenies*: in illis beneficiis, *& non invenies*. in illis non invenies, & ut verbo dicam, tibus cumq; locis, in quibus suas erant sectari delicias, & non invenies quòd plus est, jam dicit se nec invenisse locum: *Non est invenies ejus*. quia non solum debent Principes; sed & ipsi Principatus nunc est illa tam decantata Montium Romanorum, Medorum, Macedonum, Assyriorum? nec civitates dem inveniuntur, quibus illorum monarchæ dominabantur, ne dum totum disputavit instar somni. *Pro somnium volans non invenies*. Job. 20. v. 8. Viden' igitur, quam sit felicitas mundanorum? & hanc rati- juvat contemplari? Contemplare si ita lubet, sed eā lege, ut suspensio- judicium, ut in statuis, scripturis, de- liis arte factis fieri solet, donec

finiatur. XXIIII

XXIX.

*Inis est ut mors dilectio. Dura, sicut infernus, amulatio. Cant.
S. v. 6.*

Considera nomine Dilectionis intelligi amorem, quo ipse flagrare debes erga DEUM. per Amulationem illud desiderium, quo ardere debes, ut eundem ament etiam alii. *Qui audit, dicat: veni. Apoc. 22. v. 17.* quia Amor Dei longè diversus est ab amore hominū. si vehementer hominē amas, cupis equidem ut ametur, sed non à multis, quia metuis, ne, si nimium augeantur amatores, illum tibi auferant: & idèd sepe parcus es in laudandis ejus prerogativis, & vulgandis, ne ipse tibi facias rivales. non ita, si DEUM ames. velles, ut illum omnes diligerent. *Omnes gentes cognoscant, quia tu es DEUS, & non est alius præter te. Judith. 9. v. 19.* Er ratio est, quia homo tibi charus cor habet limitatum. si multi sint, quos reamet, tantò minus tibi indulgeat amoris, necesse est. DEUS verò cor habet immensum. *secundum magnitudinem ipsius, sic misericordia illius cum ipso est. Eccli. 2. v. 23.* Tantum habet amoris pro uno solo, cum omnes diligit, quantum habet pro omnibus, cum unum solum amat. *Deus in omnes, qui invocant illum. Rom. 10.* Arque ita non est, quod timeas, illum minus amaturum, si pluribus innotescat, potiùs confide amaturum magis. Jam ergo ista dilectio erga DEUM quoad fortitudinem Morti

comparatur: *Fortis ut mors dilectio.* Ista amulatio, seu zelus gloriæ Divinæ quoad duriciem inferno comparatur. *Dura sicut infernus amulatio.* Utraque ex æquo procuranda est, si desideres esse gratus DEO. at ubi dilectio non præcedit, non poterit suscitari amulatio. quia tantum desiderabis, ut DEUS toto corde ametur à populis, quantum diliges hoc genere dilectionis, quæ dicitur fortis ut mors; quia prior mors est, posterior Infernus. & non prior infernus, mors posterior. *Mortuus est dicitur, & sepultus in inferno.*

2. Considera fortitudinem mortis terribilem in nulla te magis elucescere quàm in virtute separandi: *siccine separas amara mors?* quia non solum dividit sed planè avellit ab omnibus, quibus hæres maximè adstrictus, & momento avellit. Avellit à patriâ, à sanguineis, ab amicis, à commoditatibus, ab officiis, ab honoribus, & ita de ceteris discurrendo. imprimis verò mors te separat, & avellit à te ipso: quia facit divisionem illam tremendam, quæ nullâ vi aliâ fieri potest, divisionem inquam, corpus inter & spiritum. ô quàm arcto fœdere hæc dno colligantur! & tamen ea mors separat. Istud omnino est, quod efficere in te debet amor DEI tui. unde Christus agebat.

Hh

bat.

bar. *Putatis, quia pacem veni dare in terram? non dico vobis sed separationem.* Luc. 12. v. 51. Quid igitur tibi videtur ille hactenus effecisse? o quot adhuc vincula supersunt, quibus adstringeris non corpori tantum, sed honoribus, sed opibus, ceterisque frivolis terra bonis! Quale ergo dubium esse potest amorem tam fortem nondum invenisse aditum in corde tuo? *Fortis est ut mors dilectio.* nihil omittit, quod non separet si vel unum superest, cui adhaeres, non est, qualem esse oportet: non est mors. nam ista est mortem inter & morbum differentia, quod morbus unum bonum relinquit, alterum tollat. tollit visum, & relinquit auditum, aut vice versa. & si ambo tollat, alium relinquit sensum saltem internum. non ita mors. haec enim tollit omnia, & ut talis momento operatur. Cave igitur, ne falso existimes te habere amorem DEI, si etiamnum affigeris ulli rei creatae: quia vera dilectio non dicitur fortis ut infirmitas mortifera, sed ut mors ipsa: *Fortis ut mors dilectio.*

3. Considera necessarium omnino esse, ut dilectio tam fortis, quam diximus, emulationem praecedat. quia nisi prius separetur ab rebus omnibus creatis, quae te possident, fieri nequit, ut serio attendas lucro animarum. Ad hunc finem necesse est nec patriae habere curam, nec cognatorum, nec amicorum, nec commoditatum, nec officiorum, nec honorum. *Cum placuit ei, qui me segregavit ex utero matris meae, ut evangelizarem illi in gentibus,*

continuo (non paulatim, non, sed subito) non a quieti carni & sanguini. 1. Imò necesse est nec corpori eadem habere rationem, sed idem generositate exponere omni omni discrimini, conjiciendo in manus DEI, quasi mortuum, illi more, qui, dum viverent, illud quam amasse dicuntur. *Non derunt animas suas usque ad mortem.* poc. 12. v. 11. si nimia corporis licitudine tangaris, fieri non possit illud serio incites ad venatum rerum maxime perditatum. In fervens emulatio progreditur plura. nam si fortis est ut mors dilectio dura est sicut infernus emulatio. infernum hic aliqui sepulchrum ligunt juxta illud: *Vita mea in appropinquavit.* Pf. 87. v. 8. sed melius alii, qui per nomen inferni intelligunt infernum verum, seu damnatorum. *Infernus subter turbatus est.* Is. 14. v. 9. is, quomodo dicitur infernus durus. *Durus infernus emulatio.* Verum si hunc cum capere perfecte velis, per omnes omnes daemones intellige, sunt pars praecipua inferni. *Meum ero inferne.* Os. 13. v. 14. quantum daemones laborent, ut rapiant animas? Tantumdem reque laborare decet, ut eas ipsas. Haec meo quidem iudicio opus est loci hujus explicatio: sed quia curatius examen postulat, placet alterum transmitti diem, in quo etiam ex capite perquam accidat portuna.

XXX.

S. Catharina Senensis.

Dura sicut infernus amulatio. Cant. l. c.

1. Considera incredibile esse rabiem, quæ dæmones animas celorapere laborant. Hos affligit, cruciat, torquet, consumit, & ideo dura est seu molesta. *Missus sum ad te durum nuncius.* 3. Reg. 14. v. 6. & talem omnino zelum esse oportet eas animas celo asserendi, quas infernus nititur avertere. oportet esse Durum, hoc est, talem, qui tibi intrus nullam requiæ concedat, sed contristat. *Dura sicut infernus amulatio.* Talis erat zelus Christi servatoris nostri, qui non indultit, ut triginta trium annorum spatium vel semel notatus esset ridere, plangere verò sapissimè. *Totà die contristatus ingrediebar.* Pf. 37. v. 7. Atque hoc est, quod tu quoque in corde tuo debes procurare: quia verus servus non tantum ipse Dominum suum non vult offendere, sed neque tolerare potest, si alii offendant. *Vidi prævaricantem, & rabesceram.* Pf. 118. Hunc si habeas, plurimum compensabit eas dotes, quibus cares. *Indignatio mea ipsa auxiliata est mihi.* II. 63. v. 5. Careas eloquentiâ, careas eruditione, careas gratiâ dicendi, cuncta supplebit sancta hæc indignatio adversus peccatum. Catharinam aspice, quam hodie colimus, numquid erat femina, egena, vulgaris? & tamen quot

illa præstantes viros superavit in servandis animabus? sed quomodo superavit? vi eloquentiæ? vi eruditionis? haud sanè: sed vi indignationis, quam contra peccatum concepit. *Acut duram iram in lanceam.* Sap. 5. v. 21. Hæc ira fuit hasta, quæ tot clades intulit inferno: Ira acerba, ira affligens, ira in torquendo & cruciando ejus animo non ab similibus iræ suorum inimicorum. *Dura sicut infernus amulatio.* & quid prohibet etiam te istâ exardescere?

2. Considera hanc ipsam rabiem dæmonum esse patientissimam omnis incommodi. & hinc etiam Dura nominatur. *Ignis probat ferrum durum.* Eccli. 31. v. 31. quid molestiæ imaginari tibi potes, quid dedecoris, & probri, quod non ferant, ut vel unam auferant animam? nōsti, quanta sit illorum superbia. & tamen quoties se demiserunt ad vilissima obsequia homini præstanda, ut illum inescarent, servierunt illi pro mediastino, pro equo, pro cane, imò pro jumento ad onera ferenda. & talem pariter oportet esse zelum tuum. *Dura sicut infernus amulatio.* Non debes abhorreere à quocunque servitio non laborioso tantum sed etiam abjecto, modò id tibi serviat pro lucro unius animæ. *Cum liber essem*
Hh 2

essem ex omnibus, omnium me servum feci, ut plures lucrifacerem. 1. Cor. 9. v. 19. sed hæc nondum est maxima patientia. sciunt dæmones, pro omni animâ, quam DEO adimunt, augeri supplicium. sed non curant. volunt etiam amplius per omnem æternitatem torqueri, modò DEUS careat gloriâ, aliâs optatâ, beandi omnes. His ita se habentibus an non videretur verè durus illorum furor? Quod in ipsis furor potest, id in corde tuo debet posse charitas. *Dura sicut infernus amulatio.* hæc debet efficere, ut exemplor in signium sanctorum paratus sis ad postponendam gloriam tuam, gaudium tuum salutem alienam. *Optabam ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis.* agebat Apostolus Rom. 9. v. 5. Quid sibi vult, cum ait *Anathema à Christo?* fortè separationem ab ejus gratiâ? Nequaquam. id enim nunquam licitè optari potest. sed ab ejus confortio, ab ejus societate, prout illi contingit, qui in foro externo anathemate percussus est, id verò nõ simpliciter, ut loquimur, sed ad tempus, donec plures illi adoratores conquirat. Hoc est malum illud, quod hoc loco intellexit Apostolus malum, quod forsitan tibi videri possit toleratu facile, quia ignoras, quanta sit felicitas esse cum Christo. at non facile videbatur viro illi maximo, qui jam partem aliquam ejus felicitatis gustavit. & tamen non solum admittere paratus erat tam grave malum, sed etiam desiderabat: *optabam.* atque id ipsum ad imitationem illius fecerunt plures alii sancto-

rum, nominatim Catharina, quæ prompta erat recedere à Christo usque ad ostium inferni, modò suo corpulculo ita obtegere illud set, ut nulla deinceps eò anima pertraret. Hoc profectò hoc est in patientiam Inferni, imò & super quippe dæmones solum ferunt poenam, ad quam aliunde non condemnati? sancti verò illam irrogari.

3. Considera rabiem dæmoniorum de quâ loquimur, ultra hæc omnem assiduam, contumacem, perfidiam natam & ideo etiam dici duritiam facta sunt peccata sua. Jer. 30. v. vides enim illos nunquam finem re persequendi animas, quas aggrediuntur, & insultant! quæqueis suis irretire totâ vitâ conantur. & hæc sua obstinatione quid nisi talem esse oportere constantiam in illis juvenandis. *Dura sicut infernus amulatio.* debet esse indefessis. quoties dæmones clarè perspicimus non victoriam sed repulsam & peribrum relatuos? & tamen semper festant, semper insidiantur, ut eadem Jobo, si vel tenuis spes aliquid vincendi. Quid igitur par est tacere, qui tantum habes fundamentum sperandi? cui hodie non persuadere fortè crastinâ persuaderebis, & idcirco deseras. *Nolite deficere benefacientes.* 2. Thess. 3. v. 13. nunquam adveniat quid piscatori bus accidat. fieri potest ut toto die inane traxerint rete, & tamen quando jam desperatâ capere

deserere plagas & scopulos maris cogitant, quo minime putant tractu praedam capiunt maligne rotas subducta. Quod quantum obtinet patientia indefessa! Exemplo esse potest eadem Catharina Virgo in mille occasionibus, sed in ea nominatim muliere adeo ingrata, adeo intolerabili, quam tamdiu ferebat. sed quod amplius est, demones provictoria probrum referunt, si non vincant. tibi vero certa est gloria, omnem cum perdis. non enim praemium illis promittitur, qui convertit malos, sed qui facit, quod potest, ad eos convertendos. *Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.* 1. Cor. 3. v. 8. ait Apostolus, non secundum suum fructum. Ideo & Christus piscatores ad munus Apostolicum vocavit, non cum traherent plena retia, sed cum ea mitterent in mare: *mittentes retia.* quid ergo molitiae afferre tibi potest perseverantia, si semper cum lucro perseveres.

4. Considera denique rabiem illam, quam habent demones, perdendi animas, vocari Duram, quia omnino est insatiabilis. *Infernus nunquam dicitur sufficit.* Prov. 30. quamcumque mul-

tas aquirant, semper capiunt acquirere plures. id quod per hanc vocem *Dura* significatur. *Scio, quia homo durus es: metis, ubi non seminasti.* Matt. 25. v. 24. Quid igitur ad haec dices? tu, qui illico acquiescis: ubi unam animam lucratus fueris, videris tibi obtinuisse rotam Americam. aspirare oportet ad quam plurimas luci faciendas, cum in multitudine subditorum consistat dignitas Monarchae. *In multitudine populi dignitas Regis.* Prov. 14. v. 28. Fieri igitur potest, ut plures illi suffugeretur infernus, quam nos eidem subdamus: *Dura sicut infernus emulatio* si multas lucrari non potes verbis, lucrare illas exemplis, lucrare precibus, lucrare lacrymis, O quot hoc modo lucrata est Catharina! supervacaneum est eas figillatim referre. Evolve ejus vitam, & videbis, an non fuerit illius zelus insatiabilis. Quot artes adhibuit, quot industrias, quot inventiones plusquam femineas! *Nunquam dixit sufficit.* & tibi tam cito *satisficit?*

Dura sicut infernus amulatio.

* * *

